

Ze. 216.

3.

WENCESLAI TRNKA

DE KRZOWITZ

S. R. I. EQUITIS MEDIC. DOCT. IN REG. UNIVERS.
PESTIN. PRAX. MED. PROF. P. O.

HISTORIA
HÆMORRHOIDUM

OMNIS ÆVI OBSERVATA

MEDICA CONTINENS.

VOLUMEN III.

OPERIS POSTHUMI

EDITIONEM PROCURAVIT

FRANCISCUS SCHRAUD

IN EADEM UNIVERS. INSTIT. MED. PROF. P. R.

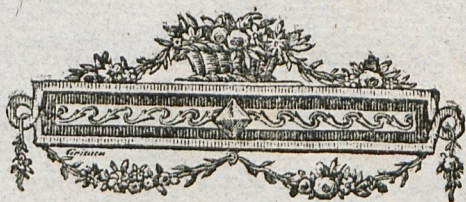
VINDOBONÆ,

APUD CHRISTIAN. FRIDERIC. WAPFLER.

MDCXCXV.

HISTORIA
HÆMORRHOIDUM
ALBARUM.

PRÆFATIO.

Duobus historiæ rubrarum ani hæmorrhoidum voluminibus hucusque editis tertium addimus, albarum, & vesicæ hæmorrhoidum historiam complectens, in eo diversi a prima nostra destinatione, quod, quæ opuscula una cum ceteris quibusdam seorsim prioribus dare instituimus; ea nunc affinitate obiectorum inductinectere istis maluimus, ut omnem de re hæmorrhoidali tractatum nostri auctoris uno opere comprehensum lectores haberent. Quominus tertius hic tomus vastitate prioribus

bus responderet partim minori obiectorum
huc pertinentium ubertati adscribendum est,
partim vero, quod multa, quæ huc etiam per-
tinerent, prioribus tomis præcepta sunt. Ab
auctore certe nostro utrumque opusculum
usque ad preli labores consummatum datum
est, uti manuscriptum docet: itaque non aut
curandum mihi erat, ut ipse manca supplerem,
aut verendum, ne minus elaboratum opus of-
ferrem lectoribus. Quorum si toto opere
edito gratiam inivi, omnem me qualiscunque
laboris fructum tulisse existimabo.

Scribebam Pestini Nonis
Augusti MDCCXCV.

SERIES

HISTORIÆ HÆMORRHOIDUM VESICÆ.

P A R S I.

	pag.
CAP. I. §. 1. Definitio	95
CAP. II. §. 2. Genera	97
1. Cœcæ	—
2. Fluentes	—
a. Sanguinæ	—
b. Mucosæ	98
CAP. III. Proëgumenæ causæ	100
§. 3. 1. Sexus	—
— 4. 2. Aetas	101
— 5. 3. Temperies	102
— 6. 4. Laxitas vasorum vesicæ	103
— 7. 5. Gentilitia dispositio	—
CAP. IV. Procatarecticæ causæ	104
§. 8. 1. Ingesta	—
— 9. 2. Venus nimia	—
— 10. 3. Hæmorrhoides ani anom.	105
CAP. V. §. 11. Symptomata	109
§. 12. I. Fluxus phænomena	110
1. Humor excretus	—
	a.

	pag.
a. Sanguis - - -	---
b. Mucus, ejusque - -	---
α. Odor - - -	III
β. Color - - -	---
γ. Consistentia - -	---
δ. Ductilitas - -	112
2. Copia - - -	113
a. Sanguis - - -	---
b. Mucus - - -	---
3. Tempora - - -	114
a. Cruenti mictus - -	---
b. Mucosi - - -	115
4. Modus - - -	116
— 13. II. Dolor - - -	117
— 14. III. Micturitio - -	122
CAP. VI. Diagnofis - - -	123
— 15. I. Abfolute - - -	---
— 16. II. Relativa ab - -	124
A. Hæmorrhagiis aliis -	124
1. Hæmaturia renal. -	---
2. Stymatofi - - -	125
B. Sedimentis albis - -	125
1. Mu-	

	pag.
1. Muco - - -	—
a. Spasmodico - -	—
b. Calculoso - -	126
c. Gonorrhoeico - -	—
2. Pure - - -	127
3. Chylo - - -	—
4. Creta arthritica - -	128
CAP. VII. Prognosis - - -	129
§. 17. I. Curabilitas - -	—
— 18. II. Effectus - -	134
A. Boni - - -	—
B. Mali - - -	136
1. Ischuria - -	—
2. Cystidis - -	140
3. Ulcus vesicae - -	142
4. Hæmorrhica - -	145
— 19. III. Suppressio periculosa - -	148
— 20. IV. Solutio morbi - -	153
— 21. V. Recidiva facilis - -	156

P A R S II.

CAP. I. §. 22. Summa curationis - -	157
CAP. II. Chirurgia - - -	159
§. 23.	

S E R I E S O P E R I S
HISTORIÆ HÆMORRHOIDUM
ALBARUM
P A R S I.

	pag.
CAP. I. §. 1. Definitio - - -	1
CAP. II. §. 2. Genera ab - - -	2
I. Organo - - -	3
1. Ani - - -	—
2. Vesicæ - - -	—
3. Uteri - - -	—
4. Penis - - -	4
II. Nifu - - -	—
A. Cœcæ - - -	5
1. Varices - - -	—
2. Serpigo ani - - -	—
B. Fluentes - - -	7
1. Humor - - -	—

2)

VIII

	pag.
§. 15. 1. Symptomatum abolitio	39
— 16. 2. Ulcus recti	41
— 17. 3. Tabes	55
— 18. 4. Hydrops, Tympanites	65
— 19. III. Suppressio fluxus mala	68
— 20. IV. Solutio morbi	72

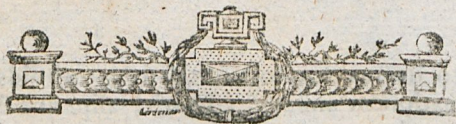
P A R S II.

CAP. I. §. 21. Indicationes	74
CAP. II. §. 22. Pharmaca	76
1. Attenuantia	—
— 23. 2. Cathartica	78
— 24. 3. Aloe	80
— 25. 4. Diuretica, diaphoretica	81
— 26. 5. Antispasmodica	82
— 27. 6. Tonica	83
CAP. III. Chirurgia	85
§. 28. 1. Sanguinis missio	—
— 29. 2. Enemata	86
— 30. 3. Frictiones	87
— 31. 4. Topica	—
— 32. 5. Apertura varicium	92
	CA-

	pag.
a) Mucus - -	7
b) Serum - -	11
2. Copia - -	13
3. Tempora - -	15
CAP. III. §. 3. Proëgumenæ causæ - -	17
1. Aetas - -	—
2. Sexus - -	18
3. Temperies - -	19
CAP. IV. §. 4. Procatasticæ causæ - -	23
1. Ingesta - -	—
2. Vis externa - -	21
3. Venus - -	—
4. Hæmorrhoides rubræ - -	22
CAP. V. §. 5. Proxima Causa - -	26
CAP. VI. §. 6. Symptomata - -	29
CAP. VII. §. 7. Diagnofis relativa 4 - -	30
— 8. I. Scabie Venerea ani - -	31
— 9. II. Ulcere recti - -	—
— 10. III. Diarrhœa - -	32
— 11. IV. Dysenteria mucosa - -	33
— 12. V. Cœliaca - -	36
CAP. VIII. §. 13. Prognofis - -	37
I. Curabilitas - -	—
— 14. II. Effectus - -	39
§. 15.	

	pag.
CAP. IV. Diata	93
§. 33. 1. Alimenta	—
— 34. 2. Affectus animi	—
— 35. 3. Motus corporis	94

HISTO-

HISTORIÆ
HÆMORRHOIDUM
ALBARUM.

PARS I.
PATHOLOGICA.

CAPUT I.
DEFINITIO.

§. I.

HÆMORRHOIDES *albæ* sunt muci, serive
ex hæmorrhoidalibus vasis egestio. Morbus
hic nil nisi anomalia est hæmorrhoidum ru-
brarum; de qua tamen nil uspiam apud
Veteres exstat, neque inde per 15 à CHRI-
sto nato secula quispiam ejus commemorat;
primus (opinor) I. FERNELIUS (a) fuit, qui
sexto

(a) Pathol. L. 6. C. 10.

TRNKA Hist. Hæm. Vol. III.

A

sexto decimo seculo ad hanc hæmorrhoidalem
vacuationem anum advertebat, aliosque deinceps
etiam, præprimis D. SENNERTUM, eo
convertit. Verum, ut tunc tempora ferebant,
medici non ultra phænomenon progressi ne-
scio quid rari in illo magis admirari maluerunt,
quam ut ad legenda naturæ vestigia adji-
cerent animum: quo factum, ut ad annum
usque 1698, quo primum tempore G. E.
STAHLII dissertationes de hæmorrhoidibus
editæ, genuina hujusce morbi cum pa-
thologia, tum therapia fuerit ignorata. Tum
vero STAHLIUS, indolem hæmorrhoidalis
morbi diu ante scrutatus, albas quoque hæ-
morrhoides editis tum scriptis eo cum suc-
cessu illustravit, ut pauca postmodo adji-
cenda restarent, præprimis discipulo ejus M.
ALBERTI manum ad ulterius hoc opus appel-
lente.

CAPUT II.

G E N E R A.

§. II.

GENERA *hæmorrhoidum albarum* alia or-
ganum ipsum, in quo illæ sedem nascuntur,
alia nomen humorum in vasa hæmo-
rrhoidalia suppeditant: idcirco

I. Or

I. *Organo*, ut sede spectato sunt:

1. *Ani* hæmorrhoides albæ, quarum sedes est in vasis hæmorrhoidalibus intestini recti vel externis vel internis. De his præcipuus mihi sermo erit. Sunt &

2. *Vesicæ* hæmorrhoides mucosæ, de quibus seorsim (a) doctrina dabitur. Porro

3. *Uteri* quoque hæmorrhoides albas dari certa observatione constat, quæ leucorrhœa hæmorrhoidalis nuncupantur, curatioque hujusmodi leucorrhœæ hæmorrhoidibus propria est facienda. Meminit RAVLIN (b) hujus affectionis, & Auctor observationum clinicarum ad ductum medicationum in nosocomio Varlavienfi (c) meminit innuptæ feminæ in nosocomium illatæ cum leucorrhœa, & pertinacibus alvi obstructionibus. Leucorrhœam non esse veneream examen docuit; ut ut materia profluens fuerit corrosiva. Imperatum enema ad referendam alvum ægra recusabat, quod sub alvi egestionem atroces semper dolores perpeti cogeretur. Præmissis igitur

(a) Vide histor. hæmorrh. Vesicæ §. 12. Nro. 1. b)

(b) Traité des Fleurs blanches T. I. S. 2. Ch. 3. p. 119.

(c) Fascic. 1. p. 39.

igitur emollientibus balneis iussa est postea vaporī aquæ fervidæ insidere; sed nullis inde varicibus hæmorrhoidum proleptis dolores potius intestini recti etiam extra alvi egestiones increvere. Intimius ergo rectum exploratum, & intra illud altius hæmorrhoidales nodi reperti. Curatione itaque ad hosce abolendos instituta non modo ani dolores; verum leucorrhœa quoque sponte desit, manifesto indicio illam fuisse hæmorrhoidalem. Et postmodo (a) „referre (ait idem auctor) „debeo, me iterum in uxore leucorrhæam „hæmorrhoidalem illi, quam in 1mo fasciculo „narravi, omnino similem reperisse, & eadem „indicatione illam abstulisse, quæ jam per „triennium omnes alias indicationes fefellerat.“

4. *Penis* denique mucosas hæmorrhoides gonorrhœam benignam notham mentientes vidit R. I. FORTIS (b), nec aliorum referenda est MAYERNII (c) observatio.

II. *Nisu* autem vario edito sunt

A.

(a) Fascic. 2. p. 63.

(b) Vide Tom. I. §. 51. B. d. n. 3.

(c) Prax. med. P. I. p. 363.

A. *Coeccæ*, fere semper externæ i. e. systematis iliacarum, eæque spectata tuberculorum magnitudine rursus duplices:

1. *Varices* vulgaris molis pro sanguine rubro mucum, vel serum, vel materiam spermatis ranarum analogam continentes, quales erant in CONERDINGII (a) arthritico, & viris GREISELII, (b) ac SORBAITII (c).

2. *Variculæ serpiginosæ* STAHLII, olim attrices dictæ, de quibus P. FORESTUS (d): „attrices nominant quasdam tuberositates „parvas circa anum, quæ aliquando recedunt, & per tempus revertuntur.“ Multo autem luculentius eas descripsit STAHLIUS (e) dicens pullulare hic „minima, & quasi „serpiginosa tubercula, interdum ad 2 digitos „latos ambitum ani cingentia, mox vero iterum introrsum ad limbum ejus coeuntia, „summe pruriginosa, interdum aliquamdiu „plane delitescencia, mox denuo prodeuntia, tenuibus tamen eminentiis, & quasi
fola

(a) Vide sequ. B. Nro. 1. b).

(b) Vide §. 32.

(c) Ibidem.

(d) L. c. L. 23. schol. ad obs. 9.

(e) Diss. de motu sangu. hæmorrhoidal., & hæmorrhoidib. extern. Cap. 4. p. 12.

„sola scabritie pruriginosa . . . quæ pluribus
 „annis vel sæpissime repullulant, vel nunquam
 „ad plenariam desiccationem pertingunt. Dum
 „(ægri) hæc habent, aut plane nihil incom-
 „modi sentiunt, aut rara sane, & levia pa-
 „themata spasmodico - ischiatica, aut lumba-
 „ria perferunt (a) . . . Jam licet per
 „ejusmodi superficialia ulcuscula neque san-
 „guis evacuetur, neque alius humoris ulla
 „effatu digna quantitas (siquidem revera, si
 „quantitas materiæ, quæ hic exsudat a scal-
 „ptione, pensitetur, vix tota septimana tan-
 „tum inde confieret, quantum Ξj , aut mi-
 „nus æquaret); nihilo minus ipsa sola levis-
 „sima excretio, quatenus talis, præstat hic
 „vicem alicujus satisfactionis“ (b). M. AL-
 „BERTI (c) hanc eandem serpiginem ita de-
 „scribit: „quod diversis subjectis hæmorrhoi-
 „dariis certis temporibus, & quidem per in-
 „tervalla vel in ipso ani exitu, vel in limbo
 „ejusdem efflorescant pustulæ miliares (in-
 „star serpiginis), quæ valde pruriunt, do-
 „lent, ardent, & in ambitu cum molestiis
 „tenforiis, strictoriis, subtiliter fremebundis
 „stipantur, concurrente alvi molestiori suc-
 „cessu, quin agentibus nonnunquam actuali-
 bus

(a) Ibidem p. 11.

(b) Ibidem.

(c) Diff. de hæmorrhoidib. albis, §. 11. Tract.
 de hæmorrhoidib. P. 1. p. 261.

„bus tenesmis; & hæ pustulæ vel fortuito
 „sub consueta obambulatione abradantur, &
 „affricentur, vel voluntario ad demulcendum,
 „& mitigandum eximium illum pruritus scal-
 „puntur, & fricantur, ut ita denique apertæ
 „hæ pustulæ exiguum quantitatem . . . ma-
 „teriæ tenuioris, limpidæ, subtiliter mucii-
 „luginosæ, leviter flavescentis effundant. Hæc
 „manatio interdum per aliquot dies continuat,
 „aliquando per longius tempus insistit, com-
 „muniter verò iterum exsiccatur, & concre-
 „scit; sed post aliquam moram iterum redit“. Atque his variculis serpiginosi quædam illius
 (a) femina laboravit,

B. *Fluentes* vero semper internæ i. e. ad venam portæ referendæ, quæ sanguinis loco mucus, serumve eructant ipso interdum sanguine alteratum. Atque in hocce hæmorrhoidali fluxu tria potissimum occurrunt animadvertenda, nimirum humoris excreti indoles, copia, & excernendi tempora.

1. *Humor*, qui alvo egeri solet, potissimum est

a) *Mucus* variæ consistentiæ, & coloris albicantis, si purus sit; at non raro sanguinem etiam sibi admistum habet, qui si in-
time

(a) Vide §. 4. Nro. 4.

rime illi mixtus est, mucum rubellum efficit; si minus, tunc sanguis forma grumorum, striarumve &c. mucō inhæret. Atque ab hoc mucō, hæmorrhoides albæ vulgo mucosæ etiam audiunt. Hinc M. ALBERTIO (a) notante egeritur „materia plurimum mucilaginosa, „pallida, lubrica, albumen ovi, aut sperma „ranarum, vel saturatam spissiusculam solutionem tragacanthæ referens, loca hæmorrhoidalialiquans, & mucilagine sua humectans“ . . . interdum „leviter rubella, aliquando „cum tenuibus filamentis; aut striis sanguineis remixta, magis tamen albuginea, & „haud sincere cruenta, cujus excretionem . . . „motus strictorii & tenesmodei urgent, quæ „per intervalla obtenta aliquamdiu dolores „illi interni acquiescunt“ (b). Materiæ id genus per anum excretionem jam I. FERNELIUS (c) ex hæmorrhoidum vasis provenire agnovit, monuitque, ne cum pure confundatur. Etenim „purulenta excretio (inquit „ille) si exigua, & cum dolore prodit, ab „ulcere, aut intestinorum, aut podicis est; „ . . si copiosior est, atque doloris expers, ex abscessu quodam mesenterii in „proxima intestina fertur; si vero parcius, „pari-

(b) Diff. cit. §. 4. p. 254.

(b) Ibidem §. 10. p. 260.

(c) L. c. p. m. 170. sq.

„pariterque indolens, ea quidem vere puru-
 „lenta non est, nec ab ulcere manat (id quod
 „multos puris specie fefellit), sed mucosa
 „quædam sordes est subalbida, & veluti li-
 „mus, fexque sanguinis melancholici, quam
 „podicis exspuunt venæ, atque multo inter-
 „dum tempore eructant, post diurnos fere
 „morbos melancholicos, duramque & labo-
 „riosam equitationem“ Sic I. RHODII (a)
 „cœnobitæ . . . ætatis provectæ pruritu sicco,
 „atque difficili diu vexato sanguis e venis hæ-
 „morrhoidalibus adeo pituitolus fuit evoca-
 „tus, ut præter tantillum feri nullum sangui-
 „nem referret . . . Lotium eidem per ali-
 „quot dies privative crudum conspiciebatur.“
 Et (b) „nobilis Venetus ætate jam præcipi-
 „tata pituitam fecibus permixtam dejecit, quæ
 „merum pus referebat.“ Perinde G. I. GREI-
 SELII (c), ERNESTII (d), ac SORBAITII
 (e) ægri materiam alvo excreverunt spermati-
 ranarum analogam, idque ipsum etiam „in
 „duobus notavit D. HELWICH (f), exivisse
 „materiam instar spermatis ranarum.“ Ru-
 bellus

(a) Obs. med. Cent. 3. Obs. 72.

(b) Ibidem Obs. 73.

(c) Vide §. 32.

(d) Vide §. 18.

(e) Vide §. 32.

(f) Hist. morbor. Vratisl. A. 1700. p. III. 170.

bellus autem erat (mucus, quem vir MÜLLERI (a) quandoque excernebat, indubie ab admisto sanguine; manifeste autem subcruentum reddebat ISENFLAMMI (b) senex, imocruentum STORCHII puella (c), amicus (d), & vir quidam (e) 52 annorum, cholerico-melancholicus, macilentus, qui mense septembri ab insueto hactenus in horto labore cum crebra proni corporis incurvatione vehementem continuo dorsi dolorem nactus est, postridie magis in os sacrum & coxas delapsus, unde ischias illi jam sæpius infesta est enata. Data igitur pro litu olei scorpi. $\text{℥}\beta$, interne vero $\text{℥}\text{ss}$:

℞. ℥ specific. cephal. $\text{℥}\text{j}$.

— polychr. auctoris $\text{℥}\text{j}$. M. F. ℥ .

S. a meridie, ac vespere $\frac{1}{4}$ ejus. Postridie imperatus usus MRæ ex ℞ is rhei, ac ℞ ri c. oleo anisi. Die 40 morbi exiguus superfuit dolor. Ob temperiem hæmorrhoidibus faventem de his interrogatus reposuit, mucum se excrevisse sæpius, nunquam sanguinem, & die 50 curiosius inspecta stercora exhibere

(a) Vide §. 17.

(b) Vide §. 16.

(c) Vide §. 14.

(d) Vide §. 4. Nro. 2.

(e) Obs. clin. ann. 2. Septembr. cl. 4. p. 419.

ere simul mucum lubricum & cruentum, qui doloris attulit levamen. Cum sanguine etiam primum, dein absque hoc egerebat mucum æger, cujus meminit FORTIS (a). Sæpe vero striæ tantum sanguineæ hunc mucum interfingunt, velut in ALBERTII (b) viro, HOFFMANNI (c) senē, RICHTERI (d) ægro, feminisque STAHLII (e) ac STORCHII (f). In nonnullis denique integri sanguinis grumi mucos obvoluti reperiuntur, quemadmodum in SEG-NITZII (g) viro & SILVATICI (h) homine, malo plerumque omine. Ut ut vero sæpissime in albis hæmorrhoidibus mucus ano egeri soleat; aliquando tamen etiam

b) *Serum* profluere est observatum, idque summæ non raro acrimoniæ: unde hæmorrhoides albas non semper mucosās; verum & ferofas quandoque esse in confesso est: „& mihi, inquit FRID. HOFFMANNUS (i), „nota

(a) Vide §. 4. Nro. 4.

(b) Vide §. 19.

(c) Vide §. 16.

(d) Vide §. 4. Nro. 3.

(e) Vide sequ. Nro. 3.

(f) Vide §. 24.

(g) Vide §. 16.

(h) Vide §. 11.

(i) Med. rat. Syst. T. 3. S. 1. C. 9. §. 17.

„nota complura sunt exempla, quosdam ru-
 „bercula in ano gestasse, quæ ob exquisitum
 „dolorem totum corpus in consensum pertra-
 „xerunt; sponte autem rupta aliquor coch-
 „learia feri acris corrosivi fuderunt, quo eva-
 „cuato pathemata conquieverunt.“ Perinde
 T. CONERDINGIUS narrante P. C. STOCKHAU-
 SEN (a) literis ad MEIBOMIUM datis retulit,
 se in arthritico graviter decumbente vehe-
 mentes hæmorrhoidum dolores cum tumore
 abortos notasse; intra paucas autem horas
 apertura sponte facta limpidissimum serum ad
 plures libras effluxisse tam acre, & corrosi-
 vum, ut partes madefactas corrosèrit, &
 excoriarit. S. ALISCHER (b) curandum ha-
 buit literatum virum hæmorrhoidum fluxui ob-
 noxium; quo minus, ac alias procedente hæ-
 morrhoides cœcæ multo cum tumore, ac
 dolore sunt abortæ, & cum effluxu ichoris
 quasi glutinosi, ac gelatinosi summe acris:
 donec idonea medela sanguinis fluxus est re-
 vocatus. Hoc tamen abhinc superfuit incom-
 modum, quod post singulas dejectiones hæ-
 morrhoides satis diu extra anum prostiterint;
 & etiamnum, ubi sanguinis fluxus remitte-
 bat, magnam ichoris serosi, ac longe fluidi-
 oris, quam ante, copiam eructarint; eo quod
 sphin-

(a) Disp. cit. §. 15.

(b) Annal. Vratisl. Tent. 15. A. 1721. Mart.
 cl. 4. art. 11. p. 317.

sphincter ani penitus sese constringere nequiverit. Ad serosae an mucosae referendum est hæmorrhoides, quod G. H. VELSCH (a) narrat? „Rarissimus (ait) affectus est fluxus hæmorrhoidum non sanguineus, sed „ichorodes, & quasi suppuratus. Bis omnino „hunc observavimus, semel quidem in viro „Religioso, qui sponte ruptis haud parvam „copiam purulentiae excreverat; linimento ex „Æ lap. Grumbacensis, tutiae ppt., boli „Armen. cum ungu. de minio, & cerussa „curatus est. Secundum vero in viro nobili.“ (b)

2. *Copia* porro, qua mucus, vel serum reddi solent, non semper est eadem; observante tamen M. ALBERTIO (c) ut plurimum muci tam exigua est „ut qualibet depositione „copia $\frac{1}{2}$ mediocris cochlearis, & vix semper „tanta excernatur; quæ evacuatio per vices „& intercapedines repetit: sed eo ipso a vulgari alvi fluxu maxime discrepat, dum nulla „alia fluida, aut feculenta materia vel ante, „vel post exoneratur.“ Vix certe $\frac{1}{2}$ cochlear materiae pus referentis egerebat RICHTERI (d) æger;

(a) Obs. phys. med. Hecatost. 2. Obs. 98.

(b) Vide §. 117. §. Tom. II.

(c) Diss. cit. §. 9. p. 259.

(d) Vide §. 4. Nro. 3.

æger; neque integro cochleari plus mucī SIL-
VATICI (a) vir excernebat; senex ISENFLAM-
MII (b) mucī vitrei subcruenti 3ß alvo red-
debat, & STORCHII (c) amicus materiæ sper-
ma ranarum referentis cruore misti volam ano
explofit. Hinc & FERNELIUS (d) ex pau-
citate mucī, ac excretionē sine dolore con-
clufit, humorem hunc non pro pure ulceris,
fed pro hæmorrhoidali eſſe habendum. In-
terea tamen id pro criterio non eſſe ſtatuen-
dum docent alia obſervata, ubi inſignis ſæpe
copia hæmorrhoidalis id genus mucī excer-
nebatur: multum ſane illius egeſſerunt viri
GOHLII (e) ac STUNZERI (f), feminaque
STAHLII (g) ingensque ejus vis erat, quam ali-
quando SEGNITZII (h) vir deſecit; humor ille
ſperma ranarum referens a SORBAIT (i) viſus
fere 2 menſuras dedit, imo ~~16~~ 10 ejusdem
GREISELII (k) æger exoneravit. Perinde ſe res
habet in ſero excreto, cujus aliquot tantum

CO-

(a) Vide §. 11.

(b) Vide §. 16.

(c) Vide §. 4. Nro. 2.

(d) L. c.

(e) Vide §. 4. Nro. 1.

(f) Vide ſequ. Nro. 3.

(g) Vide ſequ. Nro. 2.

(h) Vide §. 16.

(i) Vide §. 32.

(k) Ibidem.

cochlearia reddi HOFFMANNUS (a) vidit,
CONERDINGIUS (b) plures libras.

3. *Tempora* denique, in quæ excretion-
nes hæ incidunt, recenti adhuc in morbo
eadem sunt fere, ac in hæmorrhoidibus ru-
bris, nimirum vel menstrua, vel æquinoctialia,
& solstitialia, vel certe nulli typo adstricta,
vel ex brevioribus intervallis constantia. Sic
STUNZERI (c) viro hæmorrhoides mucosæ
10. quoque die fluxere cum solennibus hæ-
morrhoidali morbo symptomatis, vehemen-
tibusque circa umbilicum torminibus; at eva-
cuata uberi lenti muci copia levamen perinde;
atque a fluxu sanguineo aliis accidit, seque-
batur. Verum ubi morbus hic invaluit, ha-
bitualisve effectus est, quotidie propemodum,
idque crebris insultibus affligit adeo, ut de-
mum non modo sub fecum egestionem, sed
etiam ob assiduum plerumque tenesmum citra
ulla stercora mucago illa ad sui excretionem
urgeat, imo involuntarie etiam quandoque
secedat. STAHLII (d) femina sanguineo-me-
lancholica, ex arthritica familia, solitudi-
nes, & plus quam annuam quartanam, ac va-
ria

(a) Vide Nro. præced. b)

(b) Ibidem.

(c) L. c. p. 49.

(d) Diff. cit. l. c. p. XI.

rias tertianarum recidivas perpeſſa, inſuper ultra annum peſſimum omni menſe capitis eryſipelas cum ferociſſima cephalalgia; catameniis autem parcifſimis, laborabat. Catameniis Væ Se revocatis, poſt aliquot arthriticos inſultus accedentibus pluribus, gravibuſque terroribus, & anxietatibus tandem atroces ſplenicos dolores aliquoties perpeſſa, ac præterea diarrhœam cum intenſiſſimis tenesmis experta excrevit mucoſa cum copioſis ſtriis cruenta, multa, ſæpeque diei ſpatio. Perinde Eccleſiaſtici apud R. I. FORTIS (a) mucus primum ſub alvinis tantum nixibus, dein ſine ullo etiam conatu egrediebatur; MÜLLERI (b) Rector per 4 annos quotidie mucum ſæpius, & jam cum fecibus, jam ſine iis excernebat, & SEGELITZII (c) vir urgente noctu præſertim tenesmo intra $\frac{1}{4}$ horæ quater, ſexiesve deſidens raro ſtercora, ſed mucum plerumque reddebat; RICHTERI (d) autem æger vel vicies per diem deſidens nil niſi materiam albicantem excernebat. SCHAARSCHMIDTII (e) porro Eccleſiaſtici quotidie mucum alvo red-denti podex inter ledendum etiam madebat.

Atque

(a) Vide §. 4. Nro. 4.

(b) Vide §. 17.

(c) Vide §. 16.

(d) Vide §. 4. Nro. 3.

(e) Vide §. 13.

Atque ex his abunde liquet, hæmorrhoides albas habituales multo esse deteriores rubris, plurimumque afflictionis accerfere ægrotis.

CAPUT III.

PROEGUMENAE CAUSAE.

§. III.

PROEGUMENAE *causæ* hæmorrhoidum albarum tametsi eadem sint, quæ rubrarum; tamen hæ ipsæ nonnisi sub singulari quadam conditione, de qua hic agendum est, cum peculiari perinde procatarcticarum concurrentium applicatione, ad albas ducunt; quas inter

1. *Aetas* adultior plerumque est. Cum enim rubræ hæmorrhoides in omnem fere, ut vidimus (a), ætatem cadant; albæ, quantum ex historiis, quas coram habeo, eruo, nunquam ante 30um ætatis annum adveniunt; rarissime quoque ante 40um; ex iis enim, quorum ætatem rite adnotatam reperi, sola STORCHII (b) puella 30 annos nata erat, dum
cruen-

(a) Vide Tom. I. §. 10.

(b) Vide §. 14.

cruentum alvo mucum egerere cœpit, qui rubrarum potius hæmorrhoidum secuturarum prænuncius esse videbatur; quod ipsum etiam de ALBERTI (a) viro 30. annis majore tenendum est; quippe qui remediis adhibitis postea rubrum fluxum sit adeptus. Soli duo ægri, quorum unus KREBSII (b) est 34 annorum; alter 36um ingressus apud R. I. FORTIS (c), hæmorrhoides mucosas vere tales, diuturnioresque sunt perpeffi. Reliqui omnes, quorum mihi de ætate constat, morbum hunc a 40mo ætatis anno, & post hunc exorsi sunt: ut proinde certum sit, ægritudini huic non nisi adultiorem, & ingravescentem ætatem esse obnoxiam.

2. *Sexus* autem præprimis virilis ad hocce malum proclivis est; ex toto enim ægrorum isthoc morbo affectorum syllabo, quem contexui, & prope 40 mortales continet, 4 haud amplius feminæ sunt albas expertæ hæmorrhoidas; quarum etiam, si puellam STORCHII (d) demas, cui morbus non ultra semel accidisse videtur, & leucorrhœicam illam, cujus

(a) Vide §. 19.

(b) Vide §. 31. Nro. 2.

(c) Vide §. 4. Nro. 4.

(d) Vide §. 14.

cujus ante (a) meminimus, ad rubras perinde
ani, at cœcas hæmorrhoides referas, duæ
tantum erunt reliquæ: STAHLII (b) nempe
una; altera STORCHII (c), quæ hæmorrhoi-
dibus albis laborasse dici mereantur.

3. *Temperies* e melancholico - vel san-
guineo - phlegmatica teste G. H. BEHRIO (d),
cum quo & S. SELIGMANN (e) sentit, aptis-
sima huic morbo suscipiendo videtur; forte
ob mucosam humorum diathesin vasorum la-
xitati, inertięque in id genus temperamentis
perfrequentem: nihilo tamen secius temperies
cholERICA, cholERICO - melancholica, sangui-
nea, &c.; haud plus immunitatis, ut observata
docent, attulerunt.

CAPUT

(a) Vide §. 2. I. Nro. 3.

(b) Ibidem II. B. Nro. 3.

(c) Vide §. 24.

(d) Medic. consultat. Confil. 1. p. 7.

(e) Diss. de hæmorrhoidib. albis. Sect. 2. §. 8.
p. 10.

B 2

CAPUT IV.

PROCATARCTICAE CAUSAE.

§. IV.

PROCATARCTICAE *causæ*, a quæ hæmorrhoides albæ in corporibus ad eas dispositis frequentius excitantur, sunt in primis

1. *Ingesta* quædam nonnullis in corporibus, hoc morbo jam affectis, illum gravius commovere sunt observata, vel sopitum refovescere, ut a cerevisiæ potu MÜLLERI (a) Rectori eveniebat. Et I. D. GOHLIUS (b) „hæmorrhoidibus albis laborans . . . me (ait) „consuluit. Circumstantiæ fuerunt sequentes: commisso excessu in assumptis potulentis sequitur nauseosa cardialgia, inappetentia, & excernitur per alvum cum tenesmo „ . . . magna quantitas albicantis muci nulla „sanguinis micula notati. Vinum mangoni- „satum ægre fert, cephalalgia, & spasmodico „sinistri hypochondrii dolore hinc statim pre- „henditur, nunquam adhuc sanguinem mit- „tens:

(a) Vide §. 17.

(b) Aët. med. Berolin. dec. 1. vol. 4. sect. 1. Nro. 49. p. 54.

„tens: ad Væ Sem in pedibus præservative
„instituendam persuasus a me ceteroquin sa-
„nus dimissus est.“

2. *Vis externa* circa podicem illata. R.
STORCHII (a) amicus pede utroque fallente
in nates lapsus est, ut præ dolore contusi
ossis coccygis vix surgeret, qui etsi incessum
breui concessit; in osse tamen sacro, & co-
xis ne post 3 quidem hebdomadas plane de-
fuit. Tandem mane quodam oborto desidendi
stimulo cum per assidua negotia ad exoneran-
dam alvum secedere nequiret, atque interea
ex terra nescio quid sublaturus primum sese
flecteret, anus præter voluntatem explosit
mucum, quantum vola caperet, lubricum, &
consistentia spermati ranarum similem, pau-
xillo sanguine remixtum, stercorei foetoris
prorsus expertem: quo facto dolor omnis
pristinus desit. Post trimestre rursus id genus
excretio accidit; abhinc vero non amplius,
manifesto indicio ulteriorem ad hæmorrhoides
dispositionem neutiquam adfuisse.

3. *Venus* immodica, humorum orga-
nismum ad organa in pelvi sita concitans. Apud
S. SELIGMANNUM (b) quidam RICHTERI æger
onania assidua exhaustus vel vices per diem
subito

(a) Obs. clin. ann. 2. Septembr. cl. 4. p. 419. sq.

(b) L. c. §. 2. Nro, 3. p. 7.

subito desidere coactus nil nisi materiam albisantem puri similem, interdum sanguinis striis mistam, & vix $\frac{1}{2}$ cochlear excedentem egerbat. Ob summam autem alvi obstructionem rheo sæpius usus feculentam inde alvum reddebat sine mucositate, & cum levamine. Cum vero ab aliis morbus pro fluxu cœliaco haberetur, RICHTERUS facta hæmorrhoidum albarum curatione pristinam ægro restituit sanitatem.

4. *Hæmorrhoides rubræ* instantes vel prægressæ, vel nimix. Quantum ad instantes „fluxum hæmorrhoidalem“ inquit NENTERUS (a), „probabiliter expectare licet, quando in ætate virili post prægressa varia pathemata spleneterico - hypochondriaca varii, spastici circa regionem ossis sacri, & lumbos dolores inprimis cum tenesmode conatu egerendi sese exerunt, intercurrente sensu rei alicujus duræ (v. g. nuclei) intus in intestino recto hærentis, imo cum actibus ani protuberantiis dolorificis, quas hæmorrhoides cœcas vocant, aut cum excretionem muci visci instar gummi tragacanthæ soluti.“ Et sane G. H. BEHRII (b) Principi cholericum accidit in recto intestino dolor ardens, ac mordax cum varicoso tumore, tene-

(a) Fundam. medicinæ T. 1. P. 2. 45. sq.

(b) L. c. Consil. 1. p. 2. 7.

tenesmo, & excretionē muci primum, dein sanguinis, sicque albæ hæmorrhoides rubris præivere. ALBERTII (a) quoque viro molimina fluxus hæmorrhoidalis rubri mucosum fluxum cum striis sanguineis, & alvi profluvio causerunt. Multo vero sæpius rubrum hæmorrhoidum fluxum quacunque de causa interceptum albus consequi est observatus. Refert M. ALBERTI (b) quemdam aulæ præfectum ab acidularum Egranarum potu legitimum hucusque hæmorrhoidum fluxum experiri deinceps cœpisse insufficientem, atque abhinc hæmorrhoidalibus dejectionibus albis multa cum molestia fuisse vexatum. Idipsum etiam experti sunt ALISCHERI (c) literatus, ac senes HOFFMANNI (d) & ISENFLAMMII (e). Ab hac eadem causa serpiginosæ quandoque hæmorrhoides oriuntur; nam ALBERTII (f) femina vegeta, activa, & plethorica, hæmorrhoidalem fluxum experta, postea quolibet fere mense præter anomala ac magis dolorifica catamenia serpigines ani, & manationes hæ-

(a) Vide §. 19.

(b) Diff. de hæmorrhoidum prudenti therapia per acidulas & thermas. §. 5. p. 15.

(c) Vide §. 2. II. B. Nro. 1. b).

(d) Vide §. 16.

(e) Ibidem.

(f) Diff. de hæmorrhoidib. albis §. 11. p. 261.

hæmorrhoidales cum torminibus, ac femi-
 ischiadicis tensionibus nata est; quod malum
 sensim adeo increbuit, ut ex præconcepta,
 sed irrita scorbuti, & acrimoniæ curatione
 quasi assiduum evaserit: donec perspecta vera
 morbi indole curatio idonea morbum sensim
 ex toto profligavit. Hujus quoque loci est
 casus, quem narrat R. I. FORTIS (a): Eccle-
 siasticus 38 annum agens eusarcus, usque ad
 14 annum vertigines, 18vo malignam febrem
 passus, 20 anno dolores hæmorrhoidum na-
 ctus est cum aliquali fluxu alternis, imo quan-
 doque singulis mensibus revertente, & ad 33
 usque ætatis annum sibi relicto, ne regimine
 quidem observato, ægro equitationibus, lon-
 gisque itineribus interea dedito, & intensis
 animi applicationibus indulgente. Tum vero,
 quod immodicus evaserit fluxus, corpore
 purgato haustæ aquæ spadaneæ; at sine fructu,
 forte ob equitationes continuatas. Mox Aquis-
 granenses aquas hausit, postquam paucos dies
 in chronicam incidit febrem, a qua usu cor-
 tici Peruv. est liberatus. Interea tumor exi-
 guus, durus in lumbis emerfit, non abolen-
 dus, sed jam crescens, jam denuo decre-
 scens. A 35 demum ætatis anno cœpit cum
 hæmorrhoidali sanguine mucosam egerere ma-
 teriam, quandoque sine sanguine etiam pro-
 de-

(a) Conf. & resp. med. T. 2. Cent. 3. Caf. 10.
 p. 325.

deuntem, quæ primum sub alvi tantum nixibus, postmodo vero sine ullo etiam conatu reddebatur. Cumque hæc omnia ad 37 annum sine sensibili coloris in toto depravatione durassent, ac 37 anno sanguis ex tusa bis vena serofus admodum fuisset obtentus, data *R*a coralliorum. Nullum ab his levamen. Anno itaque 38 denuo facta corporis purgatio, pota *∇*a Tettutiana, data martialia, bisque tusa vena, quod corporis color jam coeperit vitari; sed ab his lædi se magis æger sensit, idque tanto etiam magis, ubi non multo post serum lactis, deinde aquas Villenses, & balneum aquæ dulcis usurpasset; namque sanguis nunc ano profluens licet primis guttulis ruber, & consistens appareret, mox tamen prorsus serofus sequebatur, imo sola cruenta tinctura cernebatur. Languor invaluit cum difficili progressu præsertim per acclivia. Subinde vertigo, crebro autem trepidationes aderant. Interdum diarrhoea serofa, cruda. Jamque pedum ocepit oedema, & æger de pondere stomachi querebatur. Tañui occurrebant obstructi mesenterii signa. Constabat nihilominus adhuc appetentia, somnusque, & subinde copiosum lotium redditum levamen afferebat. In hocce casu mucosas hæmorrhoides rubris a nimia vasorum laxitate, quam immodicus sanguinis induxit fluxus, supervenisse veri est longe simillimum.

CAPUT

CAPUT V.

PROXIMA CAUSA.

§. V.

PROXIMA causa hæmorrhoidum albarum hætenus non ita liquido demonstrata est, nulla ut laboret ambiguitate; hinc non una etiam circa illam pathologorum opinio: tres enim fere sunt sententiæ, in quas illi diversi abeunt. Alii enim hunc fluxum ad anastomosen arteriarum hæmorrhoidalium referunt, quæ mucoso sero tantum, non item sanguini etiam uberiori saltem, transmittendo sufficit. Momenta hujus opinionis præcipua sunt: quod muco striæ sanguinis sæpè numero insint, haud secius ac in sputis peripneumonicorum; quæ a sinibus arteriarum pulmonalium exprimuntur; tum quod mucosus hic fluxus rubrum præcedere, ac sequi soleat, quemadmodum leucorrhœa menses rubros ex arteriis oriundos præcedit, sequiturque: tum denique, quod succedens sanguinis profluvium mucoso huic fluxui finem imponere observetur. Verum tria hæc ut ut vera (a), præterquam quod in venis perinde ita evenire valeant, insuper
&

(a) Vide §. 2. II. B. Nro. 1. a) §. 4. Nro. 4. §. 20.

& illud adversus arteriarum anastomoses pugnat, quod autopsia docuerit, materiam mucosam, serosamque ex venarum hæmorrhoidalium varicibus sponte, arteve ruptis profluxisse (a), quemadmodum sanguis ruber alias inde profluere consuevit. Alii vero fluxum hunc malunt ad mucifera intestini recti vasa, tamquam propria muci organa, rejicere, qua in sententia DELIUM (b) fuisse (nisi quis alius schediasmatis excirati Auctor sit) constat, scribentem: „sunt etiam hæmorrhoides albæ dictæ. Hæ consistunt in magis; minusve dolorifica, ac tenesmode egestione muci lubrici, ac aliquatenus lenti, qui jam albidus, jam striis cruentis interstinctus est: quod posterius quo uberius præsto est; eo magis excretio dicta ad originem hæmorrhoidalium vasorum & cum his nexorum est referenda; quod si vero mucus magis albus est, indicium est, scaturiginem illius esse potius lacunas, plicasque internæ tunicæ recti, quippe qui mucus isthic alioquin uberior esse debeat ad superficiem intestini ab irritatione sordium intus contentarum defendendam, affiduoque humectandam. Quo itaque sanguinis impetus in vasa hæmorrhoidalia major est; eo plus hujus muci præ-

(a) Vide §. 2. H. B. Nro. 1. b) & §. 32.

(b) Fränk. Samml. 7. Band. 42. Stück Nro. 1. p. 502.

„præsertim in corporibus phlegmaticis, & ad „mucoositatem pronis poterit secerni, excer- „nique, atque ita hæmorrhoides albas pro- „ducere.“ Verum tamen mucifera vasa ad fluxum hæmorrhoidum albarum quidpiam conferre possint; omnis tamen illarum ratio sufficiens iis in vasis quærenda haud videtur; nam nec seri, quod muci loco interdum pro- dit (a), profluvium ex iis repeti potest, nec utriusque copia sæpe enormis (b); præser- tim cum (ut jam dictum) autopsia ipsa con- stet, mucum alias, alias serum ex varicibus venosis sponte, arteve ruptis profluxisse. Hinc denique alii hæmorrhoides albas una cum ru- bris ad venas referre maluerunt, earum nempe rhexin a sanguinis in mucum anteversi disten- tione. Sanguinem enim rubrum in humorem lentum, ac viscidum & albicantem degenerare posse docet nos chlorosis. Dum ergo ob difficultatem succedentis fluxus hæmo- rrhoidalis rubri sanguinem contingit stagnare in vasis; facile vel in ipsis adhuc finibus ar- teriarum, vel ipsis jam venis hæmorrhoidali- bus in humorem albidum, lentumque abire poterit, qui e ruptis deinceps varicibus cum alvo egeritur. Facile hinc etiam ratio stria- rum, grumorumque sanguinis in muco repe- riundorum reddi poterit. Degenerare hic san-
gui-

(a) Vide §. 2. II, B. Nro. 1. b).

(b) Ibidem Nro. 2.

guinem in mucum jam vero simile D. SEN-
NERTO (a) visum est, quem & S. SELIGMANN
(b) secutus, cui causa hujus morbi „proxima
„ . . . consistit in sanguine spisso, stasi, &
„ mora in vasis hæmorrhoidalibus in mucum
„ everlo, & vasorum lymphaticorum ani tono
„ amisso, ut hæc minus reniteant feri; quam
„ vasa sanguinea sanguinis exitui.“

CAPUT VI. SYMPTOMATA.

§. VI.

SYMPTOMATA *hæmorrhoidum albarum* sunt
prorsus eadem, quæ rubrarum: nisi quod ob
assiduitatem, & quod a tempore ipso incre-
menta capiant, sint molestiora, & sæpe etiam
graviora. Cum enim fluxus hic sit tantum
rubrarum hæmorrhoidum aliquatenus vicarius,
perfectaque vasorum infarctorum exoneratio
fere nunquam contingat, congestioque humo-
rum continuo iterum fiat; ob stases nunquam
non præsentès etiam assidua aderunt ad excre-
tio-

(a) L. c.

(b) L. c. §. 7. p. 9.

tiones molimina, illorum prorsus similia, quæ in rubris obtinent. Horum autem symptomatum unum præprimis est, quod hic pluri-
mas parit molestias, & ægros pene ad desperationem adigit, frequens videlicet, acerque *tenesmus*, mucosis hæmorrhoidibus quodammodo proprius, qui quantus hic sæpe sit, ex omnibus aliis vel maxime documento servient duo senes; HOFEMANNI (a) unus; alter ISENFLAMMII; (b) tum RICHTERI (c) æger, SEGNIZII (d) vir, ac STAHLII (e) femina. Hocce enim sublato reliqua symptomata ægri non usque adeo graviter ferrent.

CAPUT VII. DIAGNOSIS.

§. VII.

DIAGNOSIS isthic *relativa* vel maxime est necessaria, cujus ope hæmorrhoides albæ ab aliis

(a) Vide §. 16.

(b) Ibidem.

(c) Vide §. 4. Nro. 3.

(d) Vide §. 16.

(e) Vide §. 2. II. B. Nro. 3.

aliis affinis morbis, præsertim scabie ani venerea, ulcere ani, diarrhœa, dysenteria, cœliaca passione rite discerni queant; ne forte alia, quam quæ in hæmorrhoidibus est solennis, adhibita medendi methodo æger non modo non sanetur; verum lædatur etiam magis.

§. VIII.

I. *Scabies ani venerea*, & serpiginosæ variculæ ani (a) eatenus ab se dissident, discernunturque, quod & causas prægressas habeant disparatas, & serpigo dicta conjuncta sit cum reliquo symptomatum hæmorrhoidaliu comitatu, qui in syphilitica scabie adest. Quod si vero æger venericus simul sit, phænomena saltem hujus labis non symbolizant cum serpigne dicta, quam præterea ~~¶~~ usus non eradicat.

§. IX.

II. *Ulcus recti*, aut ulterioris tubi intestinalis ab hæmorrhoidibus albis in pluribus discrepat; namque

I. Cau-

(a) Vide §, 2. II. A. Nro. 2.

1. *Causa ulceris manifesta, ut est inflammatio (præsertim furentium hæmorrhoidum) &c., præcedat, necesse est.*

2. *Materia excreta omnes puris vel pro-
bi vel pravi dotes præfert, si ab ulcere
provenit; omnia vero contraria sunt in nostro
morbo.*

3. *Symptomata ulcerum ab hæmorrhoi-
dalibus & numero, & loco, & indole diffe-
runt: idcirco, prout hæc, vel illa adfue-
rint; morbum etiam suæ prosapiæ adesse ar-
guent.*

§. X.

III. *Diarrhæa* perinde a nostro morbo in
pluribus diffidet; enim vero illius

1. *Causa prægressa est singularis, ac ma-
nifesta; tum etiam*

2. *Materia egeritur uberior, fluidiorque,
ferosa, aut biliosa, aut alius indolis.*

3. *Tenesmus, aliaque hæmorrhoidalia
symptomata, quæ muci hæmorrhoidalis ege-
stionem præcedere solent, in diarrhæa absunt,
& si forte tenesmus adsit; nec tantus, nec
tam diuturnus esse consuevit.*

4. *Le-*

4. Levamen ab egestionibus nullum consequitur, in diarrhœa, quod tamen in hæmorrhoidali malo est manifestum. Interea tamen accidit, ut ambo hi morbi complicantur quandoque, ut in KREBSII (a) viro: sed levamen prægressorum symptomatum ad censum hæmorrhoidalium pertinentium ad singulas fere dejectiones observabile, & mucus hæmorrhoidalis in excretis præsens omnem ambiguitatem haud difficulter solvunt.

§. XI.

IV. *Dysenteria mucosa*, in qua mucus cruore striatus cum tenesmo egeritur, hæmorrhoidibus albis maxime est affinis: hinc nil mirum, has cum illa non raro fuisse confusas, id quod celeberrimo sua ætate practico Italo B. SILVATHO (b) accidit, qui sequentem casum de diarrhœa, *dysenteria*, & *tenesmo* inscripsit: „vir generosus ætatis annorum 46, „sanguineus, boni habitus, floridoque vultu, „ventriculo satis firmo, hepate fervido, pro- „miscua usus vivendi ratione, ac peregrinationibus fatigatus hæmorrhoidum fluxorem „dies aliquot passus est, a quo gravius nihil „accidit. Tribus abhinc mensibus diarrhœa „sa-

(a) Vide §. 31. Nro. 2.

(b) Consil. & resp. med. Cent. 2. Cas. 99.

„satis profusa dies aliquot sine dolore corri-
 „pitur, a quo tempore postea ante 7 hebdo-
 „madas observavit sanguinis quidpiam sine
 „dolore in dejectione naturali: cujus causa
 „infusum rhabbarbari, & clysteres ex lacte fu-
 „erunt præscripta, nihil tamen remittente
 „malo. Verum paulo post sanguini immixta
 „effluxit materia alba glutinosa cum nigro in-
 „terdum adusto, & coagulato sanguine a fe-
 „cibus sejuncta, sine dolore insigni, pauca
 „semper copia: quin imo quandoque a prima
 „desidendi cupiditate guttatim, quandoque
 „ad $\frac{1}{2}$ cochlearis vel ad summum unius men-
 „suram. Alvus interim suppressa dum inje-
 „ctionibus plurimum sollicitatur; dolor nullus
 „percipitur, sed fervor solum quidam in ex-
 „cretis æqualibus plerumque. Interdum tamen
 „materia hæc sæpius ejicitur sola sine molestia,
 „adeo ut consueta munia obire valeat, to-
 „leretque etiam nunc vectari curru, & equi-
 „tare. Sub mediam vero noctem, quando-
 „que prius, dolor dorsi, seu potius ossis
 „sacri profundus, qui tactu neutiquam exa-
 „cerbatur, nec rubore, aut tumore se pro-
 „dit; licet patiens corpus exerceat. Vig-
 „esimo primo Martii, præmisso rhabbarbaro,
 „e mediana missus fuit sanguis, a quo in su-
 „ris dolor nullus, qui nunc ante triduum
 „noctu invaluit. Clyster quoque anodynus,
 „& sanguinem sistens sine dolore injectus me-
 „diæ horæ spatio si contineatur; dolor soli-
 „tus tota nocte in auroram usque affligit, at-
 „que

„que vices, & sæpius etiam nullo clystere
 „admissis sine aliorum excrementorum, aut
 „serosæ illuviei permixtione materia cruenta,
 „tenaxque alvo excreta, quæ 2. 3. 4ve co-
 „chlearia non excedit; ceteris excrementis
 „interim omnibus suppressis. Fluxus quan-
 „doque unum, alterumve diem remittit, sed
 „mox recurrit. Venter initio quidem visus
 „est intumescere, nunc recte se habet.“ Ec-
 quis autem non videt, nihil hic dysenterici;
 omnia contra esse hæmorrhoidalia? Sed atate
 illa, qua hæc edebantur (A. 1656), nil ad-
 modum de hæmorrhoidibus albis præter le-
 vissimas conjecturas tenebatur. Hodie vero
 dysenteria mucosa, seu alba sat promte, fa-
 cileque ab invicem dignoscuntur, ut in AL-
 BERTII (a) casu factum est; etenim dysente-
 ria, ut recte notat SELIGMANN (b),

1. Acutus est morbus (chronicæ hæmo-
 rrhoides albæ), &

2. Epidemicus plerumque, ac

3. Symptomata propria habens, præpri-
 mis febrim acutam; dum in albis hæmorrhoi-
 dibus & alia prorsus symptomata adlunt, &
 febris aut nulla, aut certe chronica lenta.

4. Le-

(a) Vide §. 19.

(b) Diss. cit. Sect. 2. §. 2. Nro. 1.

4. Levamen a dejectionibus nullum in dysenteria; evidens vero in hæmorrhoidibus albis.

§. XII.

V. *Cæliaca* denique passio, non ut eam quidem R. A. VOGEL (a) perperam descripsit; sed quæ hodie vulgo intelligitur, cum hæmorrhoidibus albis perinde ab ignaro confundi posset; a perito tamen haud ægre discernitur; siquidem

1. Chylum, non mucum evehit, majori etiam copia, statisque a pastu horis.

2. Maciem citam cæliaca; lentam hæmorrhoides albæ causant.

3. Symptomata sibi propria habet, absentibus hæmorrhoidum albarum, præsertim tenesmo illo crebro.

4. Causas quoque ambo hi morbi diversas habent, &c. Quantum autem ad VOGELII cæliacum fluxum attinet, multa sunt, quæ persuadent, eum nil aliud esse; quam ipsas

(a) Diss. in qua fluxus cæliaci genuina notio, atque ratio exposita 4to. Göttingæ 1768.

ipfas albas hæmorrhoides male a veteribus cum coeliaca chylofa (quam ob chylopoiefin ignoratam non fatis discreverant) confufas.

CAPUT VIII. PROGNOSIS.

§. XIII.

I. **C**URABILITAS morbi hujus ab ejusdem habitu, & caufa pendet; fi enim hæmorrhoides albæ rubrarum funt præludia; his apparentibus illæ definunt, ut in BEHRII (a) Principe; fin vero albæ a rubris repressis, vel erumpere non valentibus ortæ perstent, habitualesque evadant, defectionibus factis affiduis, manentibusque symptomatis, imo & ingravescentibus, tunc æque; ac leucorrhœa habitualis difficilem admittunt curationem, fed inducta sensim cachexia mortem, ut dicitur, afferunt. Quam ardua fit sæpe hujus mali curatio; documento serviet casus s. SCHAARSCHMIDTII (b) consulti pro Ecclesiaste

(a) Vide §. 4. Nro. 4.

(b) Medic. und chirurg. Nachrichten. 6. Theil Nro. 27. p. 248. 1q.

fiasse 42 annorum, qui ab anno 25. identidem
 hæmorrhoides cæcas perpeffus est multo cum
 pressivo hypochondrii lævi dolore. A 4 an-
 nis morbus admodum crevit spasmodicis cum
 symptomatibus non ferendis; nunc autem quo-
 vis mane vehementes spasmodicæ tensiones
 per totam spinam dorsi usque ad occiput ve-
 xabant cum gravi circa os sacrum pressione,
 & a non brevi jam tempore quotidie per al-
 vum prodibat humor albus plasticus, seden-
 tique etiam podex madescebat. Præcedebant
 semper egestionem vehementissimi spasmi ab-
 dominales, anxietates, tremorque totius cor-
 poris, maxime manuum, proclivi tunc simul
 agro ad iram, terrorem, ac metum; quæ
 tamen ille solícite vitabat, reprimebatque.
 Non obstante vero dicta excretionem hæmo-
 rrhoides cæcæ a 14 diebus etiam aderant,
 non tam dolentes; quam valde prurientes,
 quæ tamen sponte iterum evanuerunt. Aeger
 quidem semestri quovis Væ Sem instituit,
 identidemque Æs STAHLII tam nitrosos,
 quam absorbentes capiebat, uti & pilulas
 ejusdem, tum HOFFMANNI elixir viscerales,
 ac liqu. anodynum, & a 4 hebdomadis infu-
 sum quoque ex veronica, betonica, melissa,
 & cortice ligni sassafras hauriebat; verum
 omnia sine levamine. Aeger cetera non obe-
 fus, magnis præditus venis, ad sudores pro-
 nus, bene appetens, dormiensque diætæ
 fuit observantissimus; alvus ei libera semper
 fuit, imo sæpe leviter fluxa, ita ut mane ter,
 qua-

quaterve dejecerit. Si unquam hic vir confanatus est; id profecto non exiguo tempore, levibusque remediis obtinuerit.

§. XIV.

II. EFFECTUS porro ab hoc morbo oriundi boni sunt alias; alias pravi, prout nempe ille aut ex toto aut aliquatenus tantum fluxum rubrarum hæmorrhoidum compensat: si enim istum ille non ex toto compensat, nil aliud est; quam insufficiens, ac pene inanis naturæ conatus ad infarctus p. n. vasorum hæmorrhoidalium tollendos: quæis perstantibus symptomata illum præcedentia non modo non abolentur, nisi pro exiguo tantum tempore, paulo autem post eadem vehementia reversura, sed etiam graviora sensim oboriuntur, quæ ad mortem ducunt: sin vero fluxu hoc albo ruber omnino compensatur, ac p. n. infarctus vasorum prorsus pro tempore saltem longiori tollitur, symptomata tum præcedentia cessant; tum alia præpediuntur. Effectus itaque ab hoc fluxu præcipui sunt.

§. XV.

I. *Symptomatum abolitio.* Insignem hujus comatis casum refert I. STORCH (a):
puella

(a) Obs. clin. ann. 6. Maji cl. 2. p. 569. sq.

puella 30 annorum sanguineo-melancholica tempore mensum spasmō epileptico per paroxysmos vexabatur, quos stimulantia ex castoreo, *an* Cammon., &c. exacerbabant: horum itaque in locum datus $\mathfrak{F}$ is absorbens inducias 4 horarum dedit, ac postridie paroxysmus deferbuit. Die 4to prior medicina sumta insultum revocavit, post quem data MRa;

R. $\mathcal{R}$ a rhei electi 3℔.

Liqu. ∇ a. fol. $\mathcal{P}$ ri 3℔. M.

D. ad binas doses absumentum; unde alacris ægra nil nisi phlogoses adhuc, alvumque obstructam sensit. Iteratæ ergo MRæ dimidium mane, residuum a meridie porrectum, simulque $\mathfrak{F}$ is antispasmodicus ante meridiem, & vesperi exhibitus, & globul. sacchar. mosch. pro suppositoriis adhibitis vesperi alvus referata. Interea die 5to referebat ægra se sub, ac post hesternam alvum noctam esse tuberculum hæmorrhoidale cum tenesmo, neque abhinc quidquam amplius epileptici rediisse, hujus autem loco borborygmos, & aliquas anxietates ingruisse. Sub MRæ autem, ac $\mathfrak{F}$ um usu die 6to incepit dolor in dextro crure, pedeque: capropter MRa semel, semelque $\mathfrak{F}$ is datus. Die 7mo excrevit alvo inter dolores, & ardores mucum cruentum: unde dolor evanuit. Continuatus $\mathfrak{F}$ is. Die 9no ægra symptomatum expers, tantum dum lectum reliquit, leves horrores, ac post hos fugacem æstus passa est.

R.

R. M. P. BECHER. ℞j.
— purgant. ℞ß. M. F. pil.

S. 4to quovis die gr. x. vesperi.

R. TRæ. flor. papav. rhœad.
Liqu. anod. min. ℞ ʒij. M.

S. quotidie m., & v. gtt. 30. Die 12mo undique bene habenti consultum, ut post 8 dies Væ So in pede fiat: quo facto constanter sana mansit. Perinde (a) quadragenarius quidam a multis jam annis indicia scorbuti, ac molimina hæmorrhoidum passus, ubi recurrentibus solidis imi dorsi doloribus sumta pilularum Auctoris dosi mucum cruentum egeret; ad eum promovendum data M. P. BECHER. ℞ij. purg. ℞j eo cum successu, ut cum dudum ante pro phthisico haberetur ob maciem, ab anno carnes utcumque resumerit, & abhinc pauca tantum, levique symptomata toleraverit. Eodem cum levamine feri spontanea excretio in HOFFMANNI (b) ægris accidit. Plura huc facientia paulo inferius (c) etiam visuri sumus.

§. XVI.

(a) Ibid. ann. 7. Septembr. cl. 4. p. 229.

(b) Vide §. 2. II. B. Nro. 1. b).

(c) Vide §. 31. 32.

§. XVI.

2. *Ulcus intestini recti*, quod mucus, diu in vasis maxime distentis stagnans, mora, & calore loci corruptus, acerque factus vicina lente erodendo inducit. Hinc DELIUS (a) de albis hæmorrhoidibus agens „status „hic (ait) non est optimus; quandoquidem „per crebras mucii in plicis intestini conge- „stiones facile stases & ulcerationes, imo & „fistulæ, nec non species scabiosæ crustæ in- „ternam recti superficiem obtegentis, qualis „sæpe externe molesto cum pruritu accidit, „enasci possunt.“ Et vero experientia verum id esse jam dudum, ac sæpe edocuit. Sic F. ISENFLAMMII (b) vir 60 annis major, „gracilis ac valde stricti corporis, facie c vi- rore flavescente, parte hæmorrhoidario geni- tus, exacta in laboribus, itineribusque sub vario victu citra graviores morbos juventute ubi adultam attigit ætatem, partis opibus vi- tam quietam, ac sedentariam amplexus variis jam malis affligi cœpit, at levioribus primum, & cum induciis, idque per plures annos, priusquam medici sibi auxilio opus esse judi- casset. Ingravescente demum ægritudine Au- ctorem media æstate 1769 consuluit, referens a multis retro annis hæmorrhoides sibi mode- rate fluxisse, ordinateque & cum euphoria; a tri-

(a) L. c.

(b) Nov. act. nat. cur. Tom. 5. Obs. 43.

triennio vero, ubi parcius, rariusque fluere
 cœpissent, ac minori cum levamine, sanitatem
 cœpisse labefactari in dies magis. Abdomen
 sapius, maxime in hypochondriis, in miram
 tensionem, ac duritiem inflabatur, sed brevi
 evanescentem, editis nempe ore, anoque
 flatibus cum levamine. Appetitus jam sat
 bonus aderat, jam nullus; sitis absuit. Alvo
 interdum uno, eodemque die jam stercora,
 jam lubrica, & aquosa, jam cibos semicoctos
 egerebat. Sub mictu quandoque, at raro,
 in collo vesicæ obicem quemdam sentiebat,
 ut majori nisu ad mejendum opus fuerit: urina
 alias copiosa, parcissima alias fluxit, semper
 pallida, ac sublaetea cum sedimento velut
 chyloso. In inferiori coli flexura sensus pon-
 deris aderat. Molestissima vero illi fuit alvi
 quædam incontinentia, qua sine præviis tor-
 minibus flatum exclusuro illico simul invito
 erumpebat vel pituita vitrea subcruenta, vel
 ut plurimum materia aquosa tenuis, s̄b non
 excedens, idque ultra quinquagies diu, no-
 ctuque. Pulsus naturalis, at parvus, debi-
 lisque repertus; libera spiratio; integræ fun-
 ctiones animales; labia, ac palpebræ interna
 sui parte pallidissimæ. Ad obstructions ergo
 reserandas, mucum abstergendum, primas
 vias roborandas dari cœpta lenia abstergen-
 tia, aperientia, amaricantia, roborantia, car-
 minantia, rheum, ♂, cortex, externis quo-
 que hand neglectis, eo successu, ut sub diu-
 tino horum usu fluentibus, parce licet, quo-
 vis fere mense hæmorrhoidibus æger summo-
 perc

pere alleviatus æstatem A. 1770 sat commode exegerit, & a potis tunc Spadanis aquis usque adeo in melius profecit, ut receptis viribus, appetentia, emendato multum faciei colore, oedemate pedum plurimum imminuto, ac hypochondriorum inflationibus fere penitus silentibus, prorsus se convaluisse crediderit, sola illa alvi molesta quasi incontinentia post omnia remedia assumpta superstita cum intercurrente subinde leviori dysuria, epithemate tamen pubi admoto magnopere levanda. Pergebatur itaque in usu remedium. Ast media æstate alvum redditurus immanem sanguinis copiam in matulam excernens corruit semianimis, lectuloque illatus pallidissimus, frigidus, præ debilitate vix fari valens, cum pulsu celeri, minimo, vermiculari, stillante adhuc ex ano sanguine. Lectus velut a puerpera non solum cruore imbutus, verum & grumis sanguinis foedatus viscebatur, ita ut copia sanguinis amissi ad *℥iv.* vel *v.* medicas æstimata sit. Priorum loco nunc interea sola cardiaca, analeptica, ac roborantia imperata, quorum usu paulo post hæmorrhagia sopita, ægerque recreatus per paucas horas lectum deserere potuit. Abhinc pristina illa alvi molestia multo jam rarius affligebat, lotiumque promptius excernebatur, ac cum aliquo sub mictu sibilo, & flatu subinde etiam extra mictum per urethram erumpente. Paucis post diebus urina sæpius per diem emissa sat copiosa, cruenta observabatur, sub-

subsidente sensim fere $\frac{1}{2}$ parte sanguinis. Sequentibus deinceps diebus urina prodibat foetidissima, turbidissimaque, post brevem quietem $\frac{1}{2}$ sui partem sedimenti deponens vere stercorei; ex quo tempore alvina illa incontinentia desuit, alvusque satis haëtenus ingestis respondere solita nunc parcius multo succedebat. Satis jam liquebat, dudum ante latuisse ulcus in confiniis recti, ac vesicæ, quod sensim erosio utriusque tunicis eorum contentis ultro, citroque transitum concedebat, ac primum quidem lotio ex vesica in rectum (quod aquosa illa frequens ac molesta excretio docebat), quamdiu hiatus fuit minimus; hoc autem amplius patefacto etiam stercori, flatibusque ex recto in vesicam. Remediis quibusvis incassum adhibitis æger post paucas hebdomadas vivere desuit. Ejusdem quoque eventus casum refert I. G. SEGNITZ apud A. E. BÜCHNERUM (a): vir 40 annis major, juvenis æque, ac vir jam multa fatigia perpeßus, ut præ industria laborum sæpe multos per dies vel nil, vel parum liquidi hauserit, 24ta Febr. 1728 querebatur medico, se inde æum jam in annum varia pati incommoda, præsertim crebras, ac subinde in g, & plures dies durantes, tamque vehementes alvi obstructiones, ut inde aliquoties pene iliacam passionem incurrerit; in præsentì vero molestam esse omnium artuum

(a) Miscell. phys. med. A. 1729. April. cl. 4. art. 7. p. 266. 199.

tuum debilitatem, cephalalgiam, stomachum male affectum, dolores dorsi, & abdominis sat indurati fere intolerabiles, alternantia pedum cedemata, & quandoque ischuriam, maxime vero se ab assiduo defatigari tenesmo, noctu præsertim lacescente, adeo ut cum intra $\frac{3}{4}$ horæ quater ad sexies invadat, omnem quietem, viresque tollat; vi cuius tamen raro stercus; sed plerumque mucum vel fuscum, vel sæpius album, subinde sanguine striatum egereret. Symptomata alia ultra semestrem; tenesnum vero diutius etiam, cum induciis tamen, adesse. Ad alvum referendam aperientia, plurimumque aloeticas pilulas, ad leniendos autem dolores anodyna se usurpasse, levatumque his ab ulteriori abstinuisse medicatione. Nulla manifesta fistulæ ani indicia exploratione detecta esse; verum potius a continuante dies aliquot mucæ excretionem deinceps ejusdem remissionem, & insignis symptomatum, dolorumque sequi lenimen. Aliquando etiam tubercula aliquot hæmorrhoidalia circa anum emeruisse cum ardore; at brevi iterum post evanuisse. A data primum essentia aperiente, ac depurante, & TRA antispasmodica post aliquot dies dolor caput, artusque reliquit, ac tumor femorum decrevit, appetitus increvit; usu vero infusi ex herb. meliss., veron., beton., summit. millefol., scord., marub. alibi etiam colica leniebatur, tenesmusque factus tolerabilior. Sub ulteriori emendatione varia molimina hæmorrhoidum oborta indicabant tonum primarum viarum, ac viscerum esse restaurandum, alvum

vum apertam tenendam, sanguinem fluidiorem pro hæmorrhoidum excretionem reddendum. Martii 21 vesperi datus pil. bals. BECHER 3ß; ac postero mane salis amari Sedlic ʒjv: unde 9. dejectiones, ita levantes, ut æger interdum sat diu extra lectum esse quiret. Nocte diei 25æ abdomen magnopere intumuit, cum majoribus solito doloribus; & licet inde a cathartico alvus manserit aperta; post aliquot tamen horas tanta alvina excretio secuta est, ut intra horam plus cantharo aquoso exierit lymphæ glutinis instar viscosæ cum integris mucis frustis. Aeger quidem inde languebat; sed somnus aliquot horarum vires refecit. Venter durus, & expansus subsedit, æger optime habuit. Die 31. ob alvum biduo clausam dati denuo salis Sedlic. ʒjv. illa die aliquoties alvum leniter solverunt; postridie autem alvo solito sæpius urgente egerebantur massæ juglandem vel æquantes, vel superantes etiam, multo exterius fusco, alboque obductæ muco, quo separato reliquum erat grumosus, prorsusque corruptus sanguis. Hæc autem excretio sine ullo medicamentorum usu, præter dictum infusum, & pil. polychrestar. HOFFM. gr. 5. vesperi data, durabat dies aliquot, plenaque vascula similium massarum colligebantur citra sensibilem virium imminutionem, imo cum insigni gravium dolorum remissione. Ubi autem haud multum jam sanguinis hujus grumosi reddebatur; sincerus sanguis per 2 vel 3 dies egredi cœpit; unde non tantum dolor plurimus desit, sed tenesmus quo.

quoque pene omnis cessavit, ut æger & obambulare in conclavi, & plus quoque cibi sumere potuerit. Verum peccando in diætâ denuo stomachum læsit, ac 15. Aprilis femur, quod fere jam prorsus detumuit, rursus inflatum est; internis tamen resolventibus, & balsamicis denuo restitutum. Finiente Aprili pertinax alvi obstructio accidit, & sub incremento colicæ a flatibus vehemens sonus, ac si plena dolia lapidum exonerarentur, edebatur, jam ante conclavis januam exaudientus, quo finito alius velut aquæ plenis ex vasis cum strepitu effusæ, & instar variorum animalium audiebatur, inscutis molestis rutibus, & quandoque etiam olidis vomitibus. At salia aperientia data alvum intra 16 horas referarunt. Lapsis 4. hebdomadis, ex quo primum sincerus prodiit sanguis, multum iterum sanguinis grumosi, mucoque obducti in massis ad 8 dies egerebatur citra remedia pelentia, & post 7. hebdomades die 7a Maji successit alvinæ dejectionis tempore cum levamine doloris, ac tenesmi sanguis purus, ac floridus, at non nisi per 1 $\frac{1}{2}$ diem, nec abhinc unquam fluxus hæmorrhoidum induci potuit ordinatus: dolores quidem dorsi, & abdominis abhinc fuere leniores; verum tenesmus aliquanto post reversus omnem arcuit quietem, nec externis, nec internis cum constantia domandus. Unde labantibus in dies viribus status cachecticus crevit. Præter supra dictum mucum albo ovi similem, & sæpe sanguine striatum nunc etiam copiosus ichor fu-

fuscus, & acer exercebatur, ut copia hujus saburræ excesserit assumpta, increscente simul pedum tumore. Aliquoties obstructio alvi cum ante dictis symptomatibus occipiens mature iterum solvebatur; semel tamen vomitus accidit, quo marcidæ rapæ ab ægro ante 14, & amplius dies comestæ prorsus indigestæ fuerre excussæ, uti alias etiam observatum est, indigestiles cibos multas per hebdomadas in ægro mansisse, alios vero multo serius assumptos longe citius, ut ut perinde plurimum non digestos, alvo exiisse. Cum vero ob nauseam toto mense remedia simul respuisset; vires adeo collapsæ sunt, ut mox ubi lectum reliquit, lipothymiam incurreret. Querebatur porro admodum de oculorum caligine, nullas ut sæpe literas discerneret. Julii 11. angina spasmodica cum globo hysterico dicto oborta non modo omnem deglutitionem; sed sæpe etiam loquelam intercepit, quam notabilis copia cerasorum acidorum comestorum causavit, & quam usus antacidorum, & antispasmodicorum post biduum lenivit, simulque dein aliquot cerasa integra multo mucos obvoluta alvo reddita. Hactenus pedibus tantum tumentibus artus superiores prorsus extenuati erant; sed 14. Julii spatio noctis brachium lævum tumore ad oculum fere crescente sub atrocibus doloribus correptum, & ad usum plane ineptum factum: verum fons, & sacculi ex herbis leniter resolventibus, ac doses aliquot ℞ii diaph. datæ cum doloribus brevi lenivere; tum etiam tumorem minuerunt,

TRNKA Hist. Ham. Vol. III.

D

runt,

runt. Sanationis autem spes omnis evanuit accedente præsertim 18 Julii constanti alvi incontinentia non emendanda nec restituendo tono sphincteris amisso, effluente, invito ægro, ichore fusco, aquoso, tam acri, ut omnia subiecta lintea corroderet. Augusti initio ischuria bidui accidit citra ullam anxietatem, abdominisque tumorem, observatumque est sæpius per diem lotium purum sine stercore ex ano effluere: unde ulcus vesicæ in rectum hians adesse liquebat. Toto hoc mense æger usque ad 18am languebat admodum, at mentis plane compos, nec doloribus magnopere obnoxius, nisi quod per aliquot dies vehemens œsophagi spasmus denuo adfuerit, quo licet sublato stomachus tamen fere nihil suscipiebat. Die 18. gravissima colica ingruit, sub qua fatiscentibus sensibus æger inopinate exspiravit. Huic non multum ab similem historiam dat F. HOFFMANNUS (a): vir 60 annorum, olim succulentus, cholericus, antehac hæmorrhoidum fluxui obnoxius, sanguinem sæpius cum stercore egerebat cum insigni dolorum dorsi, & abdominis levamine, imo & podagræ crebrioris, ac per 8 hebdomades quandoque infestantis mitigatione, ut vix per unam, alteramve hebdomadam affligerit; nunc vero ex biennali tenesmo assiduo tabescebat. Ante aliquot enim tempus alvum semper

(a) Consult. & resp. med. Cent. 2, Casu 23.

pet fluidiorem fortiori nisu positurus post sonitum in dorso perceptum largam sanguinis vim cum fecibus excrevit, & abhinc tenesmus evasit frequentior, inanis sæpe, nec spissius stercus nisi a durioribus, aut frixis cibis eliciens, sed plerumque mucus duntaxat albo ovi similis, interdum sanguine tinctus, primum prodibat, sequente dein fece duriore, & ovillæ simili. Lienteria nunquam observata. Quandoque solus sanguis coactus crassitie pennarum anserinarum insignem in longitudinem protensus absque scybalis prodibat: nonnunquam purulentum etiam egerebat, quod præsertim sub enematum injectione canulæ adhærebat. Tenesmus sæpe tam vehemens fuit, ut fex prius; quam æger cloacam attigerit, exiret. Extra desidendi tempora porro regio podicis assiduo plorabat humorem instar loturæ carniū, a quo indurata, ubi siccabantur, ita eliquata erant, ut facillime dilacerarentur. Ante aliquot hebdomades in consiliis ani lividum tuberculum apparuit, sensimque sponte iterum evanuit. Aeger cetera bene appetens, ac digerens vini loco cerevisiam cum euphoria bibebat. Primus ergo medicus bis in hebdomade præbebat Œm ex rhei ʒj, saphyri ppt. ʒss, ol. anisi gr. j, iisdemque diebus m., & v. imperavit enemata ex rad. alth., fabar., herba, & flor. verbasci, hyperici, melle ros., & oleo hyperici. Data porro essentia stomachico-rheumatica cum liquore ʒli; anima rhei ʒiata, ʒis cachecticus wēdrl., vel elect. ex ʒc

cascar. , pimpin. alb. , ꝯio ꝯli ludov. ,
 electuario bacc. lauri, ▽a cinnam. cydoniata,
 ac tantillo theriacæ ANDROM. paratum vespe-
 ri sumendum; & denique tragea stomachica
 post epulas. Inde tenesmus mitior. Cum vero
 solennis Væ So in pede bis quotannis facta
 nunc a biennio neglecta fuerit, sanguis e
 brachio lævo ad ꝯjv demtus ater, spissus, im-
 petuose prosiliens, ubi refrixit, corii instar
 tenacissimus evasit: nihilo tamen minus deje-
 ctiones non plus cruentæ abhinc factæ, re-
 crudescente potius podagra, quam brevi post
 sponte abeuntem vehementes lateris lævi pun-
 cturæ exceperunt cum dispnoea fere ad suffo-
 cationem; quæ tamen crebris pectoris frictio-
 nibus calido linteo factis brevi remittentia
 uberi alvi profluvio solvebantur cum eupho-
 ria, somno facto quietiore, tenesmoque im-
 minuto. Assidui tamen borborygmi sine fla-
 tuum elisione, urinaque citrina, in superficie
 spumosa, in medio nubeculosa, sine sedimen-
 to, priorum usum suaserunt; nisi quod pro ꝯe
 stomachico data essentia pimpin. alb. cum es-
 sentia ambrae, & guttis aliquot bals. ꝯris ani-
 sati remixta guttatim sine vehiculo sumenda,
 & pro potu theato summitates millefolii præ-
 scriptæ. Tandem consultus Auctor respon-
 dit, adesse ulcus recti, & imi coli, quod
 neglecta idonea medela callosum etiam eva-
 serat, nec spem superesse sanationis. Terreri
 se exemplo Judæi omnia eadem cum ischiade
 insuper passi in 8 annos, qui demum atrophiam,
 anorexia, colicisque supervenientibus tandem
 hectica

hæctica consumtus perierit. Idcirco palliativa duntaxat remedia præscripsit; a quæis etſi æger emendari primum videretur; tamen brevi poſt recrudescente malo poſt 3 meſes hæcticus extenuato ſuperiori corpore, pedibus autem oedematofis factis, vivere deſiit. Neque alium exitum naſtus fuiſſe videtur E. GÖCKE-
LII (a) vir conſularis 63 annorum, raræ texturæ, & a teneris ad ſudorem pronus, alvi-
que obſtructioni uſque adeo obnoxius, ut magno ſemper niſu, & ano protuberante illi fuerit exoneranda: unde tandem tubercula in ano enata avellanas magna. Poſt hæc ante 13 vel 14 annos ab hyemali frigore, com-
potationibus, arduisque negotiis hæmorrhoides magno cum dolore, & ardore erumpentibus multis circa anum puſtulis fluere cœperunt, & fluxum quidem deinceps quoque continuerunt, at inordinate, neque ſtatis temporibus, neque eadem copia, & alias ſanguinem, alias materiam albam lentam, viſcidamque eructantes cum hoc incommodo, ut interdium ab aſſidua huius materiæ egeſtione corpus, veſtesque maderent. Noctu omnia ceſſarunt, veſiculæ diſparuere, ſomnusque blandus obrepsit. Ante annum abhinc ex gra-
viſſimo inter ardua, & omnem quietem prohibentia negotia terrore, metuque fluxus hæ-
mo-

(a) Gallicin. med. præct. Cent. 1. Conſil. 83.
P. 253.

morrhoidum plane substitit, secutaque contumacissima alvi obstructio cum tam diro tenesmo, ut jam noctu quoque 10. 15. 18. vicibus desiderere cogeretur æger, raroque præter paucas urinæ stillantis guttas stercora fabam, vel avellanam æquantia extruderet. Sub hoc conatu pustulæ prius dictæ partim turgidæ, duræque; partim flaccidæ, & inanes magno cum ardore prominebant. Cumque mane omnia essent leviora, a prandio, ac cœna dolores statò tempore, ac velut ad horam ingravescebant; excrementa non amplius debito modo egerebantur, magnis circa umbilicum, lumbos, & os sacrum doloribus obtinentibus. Variis, multisque adversus hæc præfidiis incassum adhibitis tandem per 4 hebdomadas usus est acidulis Lebenhusianis, quarum horis antemeridianis ℥iij hauriebat; a meridie vero balneo ∇ æ communis infidebat: unde factum, ut hæmorrhoides rursus aliquatenus fluere; sed nil nisi per intervalla materiam rubram, incarnatam, albam, corruptam instar succi cydoniorum, interdum colorem citrei mali referentem, mox vero cineream, lentam, ac viscidam in forma gelatinæ cum ineffabili conatu, tenesmo, dolore, & ardore, atque insigni ani, hæmorrhoidumque protuberantia excernebant, quæ omnia ob locum a pustulis arctatum excludi non poterant, ideoque etiam status plurimi interclusi, ac varices venarum intus percipiebantur. Cumque prius æger uno præ altero die lecto relicto negotia privata, ac publica pro-

cu-

curare potuerit; nunc jam ob assiduum tene-
smum, tumultus flatuum, dolorem, ardo-
remque vix ferendum, atrophiam, debilita-
temque id non amplius fuit integrum. Even-
tus tandem quis fuerit; haud constat. Feli-
cior his fuit, cujus I. G. ZINN (a) meminit,
vir ad 50 annos natus, qui præter asthma
spasmodicum albas etiam hæmorrhoides passus
egessit aliquando ano membranam mollem,
crassam, spongiosam, excavatam, magnitu-
dine fere $\frac{1}{2}$ manus, foetidissimam. Abhinc
plures in dies copiosum pus evehebatur. Dum
multo inde post tempore adversus asthma pauca
grana squillæ sumsisset; ocynus dolorem in
recto sensit. Nunc optime valet.

§. XVII.

3. *Tabes*, quam vel ulcerosus intestini
recti status post se trahit, ut paulo ante (b)
allata docent exempla, vel anomalia ipsa mu-
cosa hæmorrhoidalis inducit. Hujus posteri-
oris exemplum præbet W. T. RAVIUS (c),
quod etsi ob numerosas, & sesquipedales for-
mulas nauseam lectori sit moturum; omitten-
dum tamen non judicavi. Clericus 51 anno-
rum,

(a) Commentar. Götting. T. 2. p. 364. Obs. 4.

(b) Vide §. 16.

(c) Aët. nat. cur. Vol. 9. Obs. 2.

rum, sanguineo - cholericus, a multis annis hypochondriacus, & hæmorrhoides passus anomalas jam decolores, jam albas cum alvo obstructa, flatibus, & cardialgia, a qua aliquatenus liberatus incunte Anno 1717. denovo eandem nactus est cum ardore stomachi, phlogosis, anorexia, siti, lumborum dolore, ac pertinaci alvi obstructione. Primus medicus tunc febrem epidemicam esse ratus, temperantia, bezoardica fixa, & essentiam alexipharmacam præbuit; verum ab hac stomachi ardor usque adeo increvit, ut illè nil cibi ferret; potus quoque mox stomachum, pectusque gravabat, & ructus causabat: unde sudore colliquativo enato corpus tabescebat, ægerque consumptis per vigilias pertinaces viribus, pulsu debili, celerrimoque effecto, perpetuo clinicus mansit, per 3 continuas hebdomadas alvo nec feces, nec flatus exonerans, lotio quoque flammeo parcissime excreto. Stomacho primum ita prospectum:

℞. ∇a chamom ʒij.

— millefol.

— menth. ʒā ʒʒ.

— perlar ʒʒ.

Cort. Peruv.

⊙ purif.

Rhei or. ʒā ʒʒ.

C. C. sine igne ppr.

Matr. perlar

Cinnab. nat.

Gumm. Arab.

Gum-

Gumm. tragac. ꝑꝑ ꝑj.
 Mucil. sem. cyd. cum ▽a rub. id: parat.
 Succ. citri rec.
 Syr. pap. rhœad ꝑꝑ 3ß. M.

S. omni bihorio cochl. j. Ad leniendum stomachi ardorem somnumque conciliandum:

R. M. P. balsam. 3ß.
 Extract. cort. cascar. 3ß.
 — chamom. gr. xij.
 Ther. cœlest. gr. viij.
 Balf. Peruv. q. s. F. pil. gr. ij. Nro. 30.

Inauratæ. S. quavis nocte Nro. 10. Potui datum decoctum hordei mundati cum passulis minoribus in sero lactis caprillo, addito colaturæ $\frac{1}{2}$ pomo citri in taleolos secto, & sacchari tantillo. In cibum data jura tantum carniū, & hordeacea cum uno, alterove cochleari gelatinæ C. C. cum succo citri & conf. alkerm. paratæ intus soluto. Cum autem vel a repidis alimentis stomachi ardor, & pondus, & anxietates sequerentur; frigide omnia sumta optime tulit, & cum virium refectione. Alvum solvit enema ex jure carnis cum semine anisi, & carvi decoctæ & oleo olivarum, vitell. ov, ac sale, quo multæ siccæ, ac nigricantes sordes cum flatibus educæ. Dolorem lumborum hirudines ano admotæ sustulere. Postmodo alvum quotidie aperuit sequens electuarium:

R.

℞. Extract. pulp. passul. minor.
 Conserv. flor. tunic. ʒʒ ʒß.
 ⚥ stom. BIRKM. sine saccharo ʒjv.
 ⚥ Cort. Peruv. Selectiss. ʒiij.
 — rhei. or. ʒij.
 Spec. diacret. MYNS.
 Gummi tragac.
 — — Arab.
 Nitri purif.
 Lap. 69. ppt. ʒʒ ʒß.
 Corall. r. ppt. ʒj.
 Flav. cort. ☉. ʒß.
 Bals. Peruv. ʒj.
 Syr. ros. solut ʒjv. M.

S. quater de die ad 2 cusp. cultri. Urgentibus tamen acriter stomachi ardore, æstu interno, phlogosis crebris, lotii que paucitate, data emulsio:

℞. Sem. 4 frig. maj. ʒʒ ʒij.
 — cannab.
 — papav.
 — violar. ʒʒ ʒj.
 ▽x rub. idæi.
 — chamom.
 — millefol.
 — menthæ ʒʒ ʒjß. F. l. a Emulsio co-
 laturæ adde
 Nitri purif. ʒij.
 Gummi tragac.
 — — Arab. ʒʒ ʒj.

▽x

∇æ perlar.

Syr. dialth: FERNEL. ℥℥ 3vj. M.

S. sæpius cochleatim. Unde mala dicta minuebantur. Cum autem observatum esset, jura alvo reddi plane indigesta cum torminibus; ad tonum primarum viarum reparandum datum elixir.

R. Extr. calam. arom. ʒj.

— cascar. aquosi. ʒij.

— gent. rubr.

— millefol. ℥℥ ʒß.

Nitri purif. ʒj. Solv. in

∇æ menthæ ʒjß. M.

S. bis per diem gtt. 60. Sublata sic lienteria æger cœpit refici. Priori autem electuario, quod paulo valentius alvum ciceret, suffectum aliud:

R. Conserv. menthæ ʒß.

ʒ cort. Peruv.

— — cascarill.

— rhei or. ℥℥ ʒij.

— rad. zedoar.

ʒri purif. ℥℥ Div.

Gummi tragac.

— Arab.

Lap. 69. ppt. ℥℥ ʒij.

Flav. cort. ʒ. ʒß.

Bals. Peruv. ʒß.

Syr. flor. tunic. ʒjv. M. S. ut prius.

Verum

Verum alvus per aliquot dies ægrius successit,
retentisque flatibus phlogoses, & puncturæ
dextri hypochondrii natæ; ut quamvis rede-
unte appetitu æger jam ova forbilia, aliaque
eupepta ferret; vires tamen vix crescerent.
Interpositus ergo electuario ☿ visceralis:

℞. ☿ stomach. BIRKM. sine sacch.

— cort. Peruv ꝑꝑ 3j.

— rhei or. 3iij.

— cornachini 3ß.

⊙ purif. ʒjv.

Crystall. ☿ri ʒij.

Lap. 69. ppt.

Matr. perlar. ppt. ꝑꝑ 3ß.

Macis ʒj.

Sem. anisi 3i.

Flav. cort. ☉ 3ij.

Ol. de cedro gtt. vj. M. F. ☿.

Ab eo alvus rite soluta, flatus, & phlogoses
abiere, stomacho bene fuit, ut pauxillum
vini Neccarini nec ardorem, nec æstum cre-
arit, ægerque viribus & carnibus resumtis
intra 4 hebdomades plane convalescerit, se-
mestrique toto sanus fuerit. Postea gravi
ira, mærore, & ingluvie acetariorum denuo
indigestio, stomachi pondus, siccitas oris,
flatus, tormina, cum alvi segnitie revocata.
Idcirco præscriptum

℞.

℞. ⚔ antispasm. ʒj.
 — rhei or. ʒj.
 Magnes. alb. ʒʒ.
 ⚔ cort. Peruv. ʒʒ. M.

S. a meridie, & vesperi ex ∇a cinnam. sine vino. Sed absque levamine: nam post quavis assumpta phlogoses cum intercurrentibus horroribus, pondus, & ardor stomachi, pulsus celeres, sitis, & anorexia aderant: cumque & pertinaciter alvus esset clausa, datum

℞. Passular. minor. exacín.

Fol. S. S. S. aa ʒʒ.

Fl. chamom. vulg. p. j.

Cort. cascarill.

Crem. Pri aa ʒj.

Sem. anis. ʒʒ. Coqu. in

∇æ f. q. ad reman. ʒiv. Solve

Mannæ Calabr. ʒvj.

⊙ purif. ʒʒ. Adde

∇æ cinnam. f. v. ʒij.

Syr. ros. solut. ʒʒ. M. D.

Sexies inde blande, affatimque purgato data MRA:

℞. ∇æ menthæ ʒij.

— chamom.

— millefol. aa ʒʒ.

— cinnam. f. v. ʒʒ.

⚔ antispasm. ʒiv.

— cort. cascar.

℞ conch. ppt.

— rhei. or. aa ʒij.

⊖ absinth. ʒß.

Liqu. anod. min. HOFFM.

Essent. carmin. WEDEL aa ʒj.

Succ. citr. rec. ʒijj.

Syr. cort ⊙ ʒß. M.

Sub pastu simul sumsit elixir balsam. gr. 60.
in haustu apozematis diatetici ex hord., pas-
sul. min., succo citri, & rub. id. Sic flatus
facile prodibant; sed alvus semper sicca, &
plerumque biduo clausa ejectis cum tenesmo,
lumborumque dolore scybalis mansit. Moli-
mina ergo hæmorrhoidum esse ratus Auctor
enema domesticum imperat, quo provocatæ
hæmorrhoides torminosæ, decolores, spu-
mosæ: queis cum aliquot dies indulisset,
apposuit apozema:

℞. Rad. polypod. querni.

— farlap.

— Chinæ

— cichor. aa ʒß.

Rasur. lign. fassifr.

— — Guajac. aa ʒj.

Anisi stell.

⊖ ʒri aa ʒij. M. D. ʒß. decoquenda

in ℥ijv ∇æ, addendo colaturæ ob ardorem
stomachi, ac febriculam lentam sequentem
julepum:

℞.

R. Mucil. tragac. c. ∇ a simpl. factæ 3ß.

Syr. acetosil. citri

Rub. idæi

Papav. rh.

Berberum

Cinnam. aa 3j.

⓪. purif. 3ij. M.

Sic omnia symptomata sensim abiere, superstite tantum stomacho debili, alvoque segni; quæ tamen etiam sustulit electuarium:

R. Pulp. tamarind. extr. 3ß.

Conserv. cochlear. 3vj.

Ⓕ. fol. S. S. S.

— rad. jalapp. aa 3jß.

— lign. Sassafr.

Flaved. cort. ⓪ aa 3j.

Caryophyll. arom. 3j.

⓪. dulc. 3j.

Syr. rub. idæi q. s. M.

Ita æger sanatus facta deinceps consueta Væ
Se autumnali in pede jam per 7 menses munia sua vegetus obibat. Non ita felices fuere alii. N. W. MÜLLER (a) narrat Portensem quemdam Rectorem ex hæmorrhoidibus albis habitualibus tandem contabuisse. Nec meliorem

(a) Annal. Vratisl. Tent. 25. A. 1723, Septembr.
el. 4, art. 9. p. 320. sqq.

rem videtur exitum habuisse ejusdem vir 50 annorum, olim sub diæta magis vinosa plethoricus, nunquam hæmorrhoidum fluxum passus, sed qui ante 20 annos semel duntaxat rubelli quid tempore vehementis diarrhœæ sub nephritica colica excrevit, cui cum multi sabuli, & albi muci excretionem, ac dysuria obnoxius erat fere omni 4a vel 6a hebdomade cum vehementi vomitu. Sub hac mense Octobri 1719 iterum vehementissima post enema corripitur gravi ani dolore cum dolorifica muci albi excretionem. Horum continua abhinc duratio suspicionem movit latentis ani fistulæ; sed ano rite inspecto nil detegi potuit, nec præter mucum pus unquam prodire observatum. Mucosæ autem hæmorrhoides per 4 deinde annos constanter fluxere, sæpe cum excrementis, sæpe etiam sine his, ita ut sæpe circa mediam noctem earum excretio acciderit, præsertim a cerevisia uberius vesperi pota; secus vero ordinate quovis mane, ubi æger surrexit, vel una cum fecce, vel isthac paulo post consecuta fluxere, tum versus horam decimam iterum sine fecibus, at cum gravi meteorismo; sæpissime vero a prandio post cerevisiæ potum: dein ab hora secunda vel 3tia stercora omni fere hora, usque dum lectum peteret, egerbat. Quandoque, & vel maxime si curru vehabatur, mucum rubellum excernebat; ante 8to hebdomadas semel sincerus etiam sanguis profluxit. Tempore colicæ cum vomitu, quod æger nec cibos, nec cerevisiam per 2 vel 3 dies

dies assumserit, hæmorrhoides albæ parcius fluxere. Ex quo autem æger fere 4ta quæque hebdomade purgans sumsit, a sesquianno colica non rediit, at ani dolor ad finem ossis sacri mansit assiduus, turgente materia mucosa gravior; eadem egesta levior. Unde corpus extenuabatur, vires cum roseo olim colore, atque appetentia abibant; & licet ab usu thermarum Teplicensium post copiosum sabulum, ac mucum excretum & vires, & carnes aliquatenus redierint; deinceps utrumque denuo minuebatur, stomacho sensim ita imbecillo effecto, ut ne levissimos quidem cibos præ nausea tulerit. Frustra variis usurpatis morbus ad 15. Septembr. 1723. magis irradicatus nonnisi exitium pollicebatur.

§. XVIII.

4. *Hydrops, Tympanites.* Utrumque in eodem ægro vidit I. G. ERNESTI (a) 42 annos nato, cholericæ sanguineæ, in iram ad convulsiones usque, quas inde aliquoties natus est, prono, & anomaliis hæmorrhoidum, quæ partim dolores femoris, pedumque; partim hæmorrhoides cæcæ causabant, obnoxio, qui post superatam Augusto mense volaticam bullatam, & hæmorrhoidaliam quædam

(a) Annal. Vratisl. Tent. 21. A. 1722. August. cl. 2. art 3. §. 3. p. 146.

TRNKA Hist. Ham. Vol. III. E

dam incommoda, neglectamque circa æquinoctium autumnale pedis phlebotomiam (a) ex vehementi rursus ira novos motus hæmorrhoidales cum pertinaci alvi obstructione sibi accivit, nec tribus enematis emollientibus, nec rheo cum nitro sumto cum aliqua constantia referenda. Hæmorrhoides cæcæ avellanas magnæ intensissime ardebant, quæ cum sine prævia Væ Se oleum ovorum esset admotum, evanvere sequente ocyus hæmoptoe (quod & olim ab eodem remedio accidit), hacque usu temperantium antispasmodicorum, nitroforum, pediluvii, & infuso ex herb. urticæ min., & millefol. sopita rursus in interno ani margine repullularunt summo cum tenesmo, dysuria, parca subinde muci, spermatis ranarum similis, excretionem, colicisque, & cardialgicis ad assumpta doloribus. Ad hosce sopiendos dum proprio consilio sacculos avenæ abdomini admoveret, atque MRa carminante ex calidis conflata utitur, intra 8 dies abdomen tympani instar alte inflabatur cum continenti alvi obstructione, nisi quod sub vix ferendo tenesmo, doloribusque imi ventris mucus tantum exprimeretur. Accitus Auctor cum enemata mere oleosa mox iterum resuere sine mitigatione tenesmi, ac fecibus videret, remittente tenesmo vulgaria injici jussit cum solu-

(a) Ibid. Tent. 22. Octobr. cl. 2. art. 3. §. 3. p. 385.

soluta in iis 3ß M. P. bals., quæis stercora
 dura ovillis similia educta. Ad mitigandum
 tenesnum post sacculos incassum ano admo-
 tos spongiola oleo verbasci intincta, anoque
 intrusa illum lenivit, mucique excretionem
 facilitavit, & abdomen quoque subsidere hæ-
 morrhoidesque egredi cœpere, quarum una
 avellanam æquavit. Admotis illico hirudini-
 bus, & educto fere ad 16ß sanguine venter
 magis subsidebat; sed exiguo cuncta fructu.
 Nam prorsus licet egressis hæmorrhoidibus
 alvus tamen sæpius enemate movenda fuit,
 nec nisi diu post varices ani, frustra applicatis
 vel discutientibus, vel fluxum provocantibus,
 evanuerè, & venter jam minui, jam rursus
 inflari cernebatur. Stomachus tantopere in-
 flatus fuit, ut æger nec bolum carnis citra
 summam anxietatem, ac pressionem ejusdem
 assumere quiret; qualia etiam plerumque in-
 digesta alvo reddebantur; ægerque solis car-
 nium juribus nutriendus erat. Nec remedia
 etiam alia profuere, quam 3iis ex rad. ari,
 lap. 69, ☐o ☐, ☐ puro, ☐ diaph; & cina-
 nab.; quippe quem lenis quandoque sudor
 sequeretur. Neque hæmorrhoidales motus
 compesci poterant usu essent. millefolii, gent.
 rubræ, chacarillæ, ac TRa 3ii ☐sati inter
 se mixtis, cui interdum subjuncta TRa 3.
 LUDOV. cum arcano ☐ri combinata, perinde
 necquicquam. Neque etiam arcano ☐ri cum
 TRa 3ii ☐sata vel lotium, vel alvus pro-
 mota; sed semper ante dicto enemate opus
 erat, quo & urina, & copiosus alvi mucus
 E s pro

proliciebatur. Neque solennia ad ischuriam cataplasmata hic in facilitando lotio fuerunt efficacia. Pedis phlebotomiam nunc oedema pedum interea natum, & crescens prohibuit. Pridie obitus noctu magnum frigus ægrum corripuit, cui diluculo non minor successit æstus, & faciem, pedesque, præsertim lævum tumor inflammatorius invasit; postridie mors supervenit. In cadavere venter fuit aqua plenus, flatibus intestina, & stomachus; vena portæ sanguine turgēbat: hepar magnum erat, durumque. Circa recti finem vesiculæ numerosæ viscebantur, magnitudine stratagematum majorum, fero, ac sanguine refertæ.

§. XIX.

III. SUPPRESSIO *fluxus* hujus eadem post se mala trahit, quæ ab intercepto fluxu rubro oriri superius (a) dictum est. Idem etiam valet de improvide sublatis serpiginosis illis variculis, quæ ad cæcas hæmorrhoides albas referuntur (b). De his ita STAHLIUS (c): „Si . . . postquam diutius jam sederunt, aut „frequentius repullularunt, & utrovis modo „sæpius, & plus perfricatæ manarunt, & ali- „quid

(a) Vide Tom. I. §. 55.

(b) Vide §. 2. II. A. Nro. 2.

(c) Diss. cit. l. c. p. 11.

„quid effuderunt, si tunc consolidentur,
 „exemplis ipsis vidimus personas tales mox
 „in gravissimas, & quasi perpetuas molestias
 „ischiatricas, arthricas, gonagricas, poda-
 „gricas devolutas fuisse.“ Insigne hujus rei
 exemplum alibi (a) profert; vir 40 fere an-
 norum e sanguineo ad melancholicum vergens
 adeo vehementem sensit circa anum pruritum,
 ut a scalpitu non prius desierit; quam cruen-
 tum prolucisset humorem. Brevi inde post
 succrevere tubercula verrucosa perpetuo icho-
 rem acrem, nunc plus, nunc minus, exsu-
 dantia, habitualique demum ardore, ac pru-
 ritu permolesta. Si curru, vel equo vectus
 incaluit, aut calido tempore usque ad sudo-
 rem ambulavit, aut subinde alvum fluxam,
 acrem deposuit; verrucæ illæ velut prunæ
 candentes urebant. Litu autem ex oleo hy-
 perici, thure, ac mastiche adhibito ulcera
 hæc brevi omnino sanata sunt; sed paulo post
 acerbissimi sequebantur dolores artuum, co-
 xarum, ac tandem pedis, oborta ab animi
 motibus febre acuta nullatenus leniendi; imo
 a sumto versus diem criticum cathartico, dum
 æger ter, vel quater diu, laboriosèque desi-
 deret, eodem vespere dextrum pedem tumor
 invasit, hodiedum prorsus non abigendus;
 verum

(a) Colleg. casual. magn. Cas. 15. p. 191.
 201. sq.

verum post aliquam subinde subsidentiam gravius iterum tumescere solitus cum rubore & ardore; quæ quandoque $\frac{1}{2}$ anno durabant. Nemine autem de hæmorrhoidibus suspicante STAHLIUS consultus rescivit percontando, jam etiam alias id genus ulcuscula adfuisse, quæ uxor sanarit non sine læsæ sanitatis sequela. Addit æger, se in Gallia degentem sæpius hirudinibus usum; abhinc vero multis annis non amplius. Suasu ergo Auctoris æger aliquoties, at inordinate, Væ Sem instituit cum aliqua, licet non perfecta, euphoria, nam pes mansit durus, scaber, ruberque, initio ulcerosus, vel potius ichore madescens. Si ergo levia id genus ulcuscula confanata graves post se corporis trahunt noxas; graviores etiam consequi a suppressione mucosi fluxus, utpote uberioris, quid mirum? Sic M. ALBERTII (a) „vir sanguineo - melancholicus 30 aliquot annorum, rheumaticos dolores ante aliquot annos in pede perpeffus, „corripitur æquinoctio autumnali diarrhœa „stomachica, dejectionibus mucidis (mucosis), „sanguineis striis tinctis, tensione hypochondriorum, dolore crucis, & tenesmo comite. „Hanc medicus . . . pro dysenteria habens „sistere in, & externis stypticis . . . conatur;

(a) Diff. de fluxus hæmorrhoidalis provocatione thes. 18. p. 11.

„tur; striæ sanguineæ disparent mucidorum
 „dejectione perseverante: hinc dysenteriam
 „albam accusat, sub usu stypticorum dejectio
 „decrescit, tensione hypochondriorum, do-
 „loribus dorsi, & tenesmo ingravescentibus,
 „accedente una angustia pectoris, & momen-
 „tanæ strangulationis metu: hæc sæpius se-
 „cura dejectione moderatiora fiunt. Aguntur
 „alia per hebdomadas. Accedens alter me-
 „dicus ex relatis molimina hæmorrhoidalia
 „subesse concludit, eaque cum per aliquot
 „septimanas jam durassent; temperantibus,
 „anodynis, & specificis sopire, & in tran-
 „quillum statum deducere tentabat: ab eorum
 „vero usu & diarrhœa, & tormina cum supra
 „dictis incommodis crevere, post meridiem
 „invalescere horrore, extremorum frigore,
 „& levi æstu, tumore pedum, qui mane eva-
 „nescere suevit. Dantur tandem sanguinem,
 „& vias ad exitum disponentia, & hæmo-
 „rrhoidalem fluxum provocantia, sub quo-
 „rum usu & perrupit, & sensim una cum di-
 „arrhœa, & ceteris incommodis disparuit,
 „ægro ad pristinum sanitatis vigorem redeun-
 „te.“ Notari vero hic meretur, fluxum hæ-
 „morrhoidum albarum facile supprimi ab ingru-
 „entibus aliis morbis mucoso-serosis, inpri-
 „mis epidemice grassantibus. Ita S. SÆLIG-
 „MANN (a) meminit senis „qui cum jam per
 „multos

(a) Diff. cit. Sect. 3. §. 14. p. 30.

„multos annos hæmorrhoidibus ani . . . mu-
 „cosis laborasset, in epidemia . . . anni
 „(1782) catarrhali, quæ per totam fere Euro-
 „pam sæviit, ita ab hoc morbo præ aliis . . .
 „civibus fuit correptus, ut vix evaserit, ne-
 „que minus morbo superato diu adhuc pitui-
 „tam albam exspuit; ex ano vero durante hac
 „excretionem nullus prodiit mucus; cessante
 „vero hæmorrhoides albæ redierunt.“

§. XX.

IV. SOLVUNTUR *hæmorrhoides albæ* su-
 perveniente fluxu sanguinis, velut in paulo
 ante memorato ALBERTII (a) viro, BEHRII
 (b) Principe, aliisque. Interea tamen id haud
 alioquin nisi recenti adhuc in morbo, non-
 dum habitum nato, sperare licet; neutiquam
 vero in habituali effecto: nam teste ALBERTIO
 (c) „quo constantius hic albicans fluxus re-
 „petit, & continuat; eo minor spes conci-
 „pienda, & promittenda erit de facile ex-
 „spectando, & inducendo legitimo hæmo-
 „rrhoi-

(a) Vide §. 19.

(b) Vide §. 4. Nro. 4.

(c) Diff. de hæmorrhoidib. albis §. 12. p.
 362.

„rrhoidum fluxu“ interno, ad quem albus
 pertinet. Quod vero serpiginosas illas hæ-
 morrhoides attinet, quæ ad cæcas externas
 referuntur, hæc ne ab initio quidem, nedum
 ubi habituales jam sunt „ita facile in effica-
 „cem, & sinceram eruptionem hæmorrhoida-
 „lem abeunt: quid quod facilius magis a ge-
 „nuino fluxu discedunt, quam in eundem re-
 „deunt“? (a).

HISTO-

(a) Ibidem §. 13. p. 263.

HISTORIÆ
HÆMORRHOIDUM
ALBARUM.

PARS II.
THERAPEUTICA

CAPUT I.
SUMMA MEDENDI CAPITA.

§. XXI.

I. INDICANS est hæmorrhoids alba.

II. INDICATIO est multiplex, nempe, ut

A. Fluxus, si est

1. Infalubris, inutilisve; propulsetur,
prævertatur.

2. Salubris, & quidem

a) Re-

a. Recens in rubrum mutetur

α. Vasis transmissuris laxatis

β. Sanguinis

1) Copia nimia imminuta,

2) Lentore p. n. emendato.

3) Motu ad vasa idonea determinato

b) Habitualis in rubrum non mutabilis, si

α. Placidus est, non turbetur, nec interceptiatur; sin

β. Difficilis est; facilitetur

1) Spasmi sopitis

2) Vasis laxatis

3) Humore fluxili reddito.

γ. Suppressus vero vel

1) Revocetur, vel

2) Compensetur

B. Symptomata mitigentur, sopiantur.

C. Ef-

C. Effectus huic morbo solennes

1. Futuri prævertantur,

1. Præsentes tollantur

III. INDICATA sunt perinde multiplicia,
sequentibus capitibus ex ordine occursura.

IV. CONTRAINDICATA sunt duo præ-
sertim:

1. *Acria* nervos laceffentia, &

2. Calida sanguinem commoventia.

CAPUT II.

P H A R M A C A.

§. XXII.

I. **A**TTENUANTIA *diluentia*, & *incidentia*,
aquosa, saponacea, salina mucosis in hæ-
morrhoidibus maximi sunt usus, quod pitui-
tosum sanguinis lentorem, ac mucum ipsum
fluxiliorem reddant, stases tollant, & aqua-
bilem, liberamque restituunt circulationem;
qua obtenta facilior mucosorum e corpore
evectio institui, & ruber abhinc fluxus pro-
vocari potest. Satis autem de his jam alibi
actum

actum est (a): hic tantum duæ adhuc supersunt cautelæ memorandæ, videlicet

1. *Tonica* simul ut sint attenuantia dicta, ut sunt amaræ plantæ, millefolium, taraxacum, centaurium, trifolium fibrinum &c. & parata præsertim inde extracta; cavendo solum, monente M. ALBERTI (b), acriora antiscorbutica.

2. *Flores Sulphuris* etsi in superioribus (c) adversus stases hæmorrhoidales viderimus „magnopere commendari; tamen SELIGMANNUS (d) iis prophylactice tantum, non „therapeutice in albis hæmorrhoidibus mucosis utendum esse censet: ex pharmacis „(inquit ille) maxime ex usu sunt flores Δ , „jam a WERLHOFIO ex eadem ratione satis „superque laudati“ prophylactice nempe ad hæmorrhoides albas avertendas; at iis jam vigentibus „ab usu florum Δ dissuadeo, licet proficui sint in hæmorrhoidibus rubris; „in mucosis tamen, ubi jam adest pituita „crassa, nocent. Argumentum si quæris, „nitor eodem, quo ulus eorundem in pe- „ctoris

(a) Vide Tom. II. §. 66. fqq.

(b) Diss. de hæmorrhoidib. alb. §. 20. p. 270.

(c) Vide Tom. II. §. 70.

(d) L. c. Sect. 2. §. 10. p. 12.

„storis affectionibus serosis restringitur,
 „quantum enim emolumenti in catarrho te-
 „nui præstant; tantum ex eorum usu oritur
 „damni, ubi materia jam viscida, & gluti-
 „nosa evasit. Ratio hujus rei hæc mihi vi-
 „detur: flores $\triangle$ velociorem promovent
 „sanguinis cursum; quod vero ob majorem
 „humorum lentorem fieri nequit absque
 „majori impetu versus locum obstructum,
 „ubi quasi fons, & sedes morbi, quo mor-
 „bus dein novum capit incrementum.“ Sed
 eadem hæc ratio etiam stare adversus $\triangle$
 deberet non minus in prophylaxi hæmorrhoi-
 dum albarum, qua therapia rubrarum cœ-
 carum, ac moliminum hæmorrhoidahum; si
 enim $\triangle$ humores inspissando agit; ager &
 in hisce dictis casibus evidenti nocumento,
 quod tamen experientia manifeste refellit,
 ostenditque egregiam in $\triangle$ virtutem aperi-
 entem, & attenuantem. Eliquato autem ita
 muco facilior succedet deinceps ejus evacu-
 atio, vaforumque turgentium depletio: qua-
 propter subjungenda veniunt.

§. XXIII.

II. CATHARTICA *eccoprotica*, non acria,
 nec larga dosi; sed rheum, & salia præ aliis
 in parvis præbiis: hinc STORCHIO solennis
 fuit TRa rhei cum dimidio TRæ $\square$ ri m., &
 v. ad gtt. 30, vel plures interdum exhibita.

Unde

Unde & M. ALBERTI (a) post Væ Sem si illa opus fuerit „tam præservatorie; (inquit) „quam curatorie conveniunt moderatæ lenitiones, & laxationes alvi cum rhabbarbo „sive in substantia, sive in infuso exhibendæ, uti tale vinum medicatum parari potest ex speciebus resolventibus, & abstergentibus, cui exiguum de fibris hellebori „nigri commisceri potest, cavendo ne helleborum paulo liberalius adhibeamus, ut nil „de illius excessivo usu dicamus, postulat „enim helleborus cautum artificem: cujus „loco polypodium cum tali infuso combinari potest, evitando alia, quæ flatulentiam „provocare possunt.“ Contra vero (b) „ab- „sint immoderatæ alvi provocationes & positive purgationes; quæ irregulares motus „hæmorrhoidales eo magis exasperant, & „in majorem irregularitatem conjiciunt.“ Omnibus autem eccoproticis aliis hic SELIGMANN (c) præferendum vult *Solanum hypochondriacum* KLEINII ex Oro $\square$ fato, rheo, corticibus $\odot$, & aliquot guttis olei cajeputi conflatum; quippe quod leniter roborando, stases resolvendo, alvum laxam tenendo, spasmosque sopiendo omnem fere indicationem expleat.

§.

(a) L. c. §. 21. p. 271.

(b) Ibidem §. 20. p. 270.

(c) L. c.

§. XXIV.

III. ALOE cum catharticiis juncta tunc vel maxime convenit, quando morbus recens vel dissipandus, vel minuendus est, vel fluxum in rubrum commutandus; alias haud perinde. Utiles proinde hunc in finem sunt pilulæ BECHERI, RUF1, aut celebratissimæ balsamicæ STAHLII, de quibus M. ALBERTI (a) „laudamus (ait) præ aliis remediis pilulas balsamicas STAHL., quæ motus hæmorrhoidales plus quam alia medicamenta in ordinem justum transferre adjuvant.“ Ufu certe harum pilularum STAHLII (b) in aulico hæmorrhoides mucosæ in cruentas abiverunt. Utiles quoque id genus pilulæ sunt ad ipsas hæmorrhoides albas resistentes, vel ægro succedentes, si ex accidenti sint salubres, promovendas. Ita I. STORCH (c) meminit feminæ cholerico-melancholicæ, & ad hypochondriacum malum pronæ, quæ aliquamdiu alternis diebus pilulis ad imitationem STAHLIANARUM confectis, & purgante acutis usa excretionem muci sanguine striati sibi procuravit, cum levamine, quam pilulæ 8. quoque die deinceps continuatæ pro-

(a) L. c. §. 22. p. 272.

(b) Vide Tom. II. §. 75. c.)

(c) Obs. clin. anni. 6. Januar, d. 4. art. 3. No. 11. p. 335.

promoverunt [cum euphoria; donec a potu
vini cum cochlearia parati anxietates hy-
pochondriacae reversae uberiores curatio-
nem per Vae. Ses aequinoctiales exegissent.
Verumtamen monente ALBERTIO (a) „ab
„indiscreto aloeticorum usu „solicite absti-
„nendum est; parcissimus, & circumspectus
„temperatorum, seu correctorum aloetico-
„rum usus non penitus improbandus est. In-
„primis vero circa aloeticorum ordinationem
„moderamen, & circumspectio adhiberi de-
„bet, quando speciales tales anomaliae hae-
„morrhoidales in suo fervore, & vigore
„existunt.“

§. XXV.

IV. DIURÉTICA *diaphoretica*. De pri-
oribus ALBERTI (b) „pro congrua (inquit)
„intestinarum, & primarum regionum ab-
„sterfione, ne transitus sanguinis ullo modo
„offendatur, & impediatur; conveniunt sa-
„lina digerentia, & colliquantia sive enixa,
„sive □fata, quo liquores □fatos abster-
„gentes, & moderate diureticos referimus.“
De utrisque autem I. LIETAUD (c): „egre-
„giam

(a) L. c. §. 21. p. 2. 271.

(b) Ibidem p. 272.

(c) Synops. univ. prax. med. P. I. L. 2. S. 3.
p. m. 397.

„giam opem praeſtat diuturnus diureticorum,
 „& diaphoreticorum uſus, quorum ſcilicet
 „praefidio materia quaecunque morboſa per
 „renes, vel cutis ſpiracula e vafis ſanguini-
 „neis excutitur.“

§. XXVI.

V. ANTISPASMODICA nervina ad crucia-
 tus, ac ſtriſturas hic ſolennes auferendas
 haud raro hocce in morbo ſunt neceſſaria;
 at non narcotica, nec ſtimulantia acria, ſpi-
 rituoſa, volatilia eſſe oportet; ſed mitia:
 unde SELIGMANNUS (a) „per omnem . . .
 „morbi decurſum (ait) vitanda ſunt carmina-
 „tiva calida, quæ quidem ſtatus forte fre-
 „quentes compescendi cauſa alias propinan-
 „tur; partibus enim calidis aromaticis vaſa
 „nimis irritant, majori, quam par eſt, im-
 „petu humores circumagunt, eoque pletho-
 „ram commovent. Multo minus adhibean-
 „tur ad motus ſpaſticos nimis urgentes opiata,
 „& narcotica; relaxationem enim fibrarum
 „ſemper relinquunt, indeque reſiſu vaſo-
 „rum imminuto lentor augetur, & graviori
 „ſtaſi occaſio præbetur: cui utrique autem
 „malo occurrendum eſt temperantibus, in-
 „fuſo fl. chamomillæ, clyſteribus antiſpa-
 „ſmodicis“ &c. Optima vero teſte ALBER-
 TIO

(a) L. c. pag. 14.

tro (a) „remedia, quæ irregulares commo-
 „tiones mitigant, . . . sunt . . . nitro-
 „digestivo-cinnabarina, interponendo absor-
 „bentia, & diaphoretica fixa . . . si multæ
 „inquietudines in abdomine concurrant; ex-
 „pedit subordinare talia, quæ contumacio-
 „res motus hæmorrhoidales irregulares ma-
 „gis tranquillant, & secure sedant, aut sine
 „præjudicio compescunt, quò laudamus mi-
 „scelam ex essent. millefol., gent. rubræ,
 „chaccarill. paratam, subjungendo TRam
 „temperatam ♂lum, five ♂tis ♀satam,
 „five pomorum leviter ♂lem, abstinendo
 „a potentioribus.“

§. XXVII.

VI. *TONICA roborantia* denique; cum
 fere omnibus hætenus memoratis remediis
 prudenti manu addenda sint, ut mucifera
 vasa pristinum suum tonum recuperent pede-
 tentim; in fine morbi jam fere sola, & ube-
 riori copia sunt præbenda, ut conciliato so-
 lidis constanti robore morbi recidiva prohi-
 beatur. Adstringentibus autem, quamdiu
 fluxus ex toto sublatus non fuerit; prorsus
 est abstinendum, ne suppressus ab iis impro-
 vide fluxus graviora accersat mala (b); imo
 ne

(a) L. c. §. 22. p. 272.

(b) Vide §. 19.

ne in fine quidem illis latis fidendum, nisi
 vasorum laxitas roborantibus folis non au-
 ferenda inevitabilem eorum usum exposcit.
 Roborantia STAHLIANIS hic usitatissima sunt
 (a): essent. gentianæ rubræ, helenii, pim-
 pinellæ albæ, vincetoxici, & (b) „in serpi-
 „ginosis hæmorrhoidalibus efflorescentiis
 „laudamus MRam ex TRa $\text{Cii} \square$ -
 „sata, & essentia succini, aut ex essentia
 „vinctoxici, succ., & pimpin. alb.“ inquit
 ALBERTI. Priora ad fluxum ipsum laudata
 etsi suo non careant fructu, pretioque; ta-
 men SELIGMANNO (c) teste „omnibus . . .
 „palmam præripit lignum Campechense,
 „quo ill. . . RICHTER optimo cum eventu
 „in hoc morbo utitur. Praescribi solet forma
 „decocti . . . scilicet $\text{℥}\beta$ ad integram co-
 „quatur cum ∇ ae ℥xvj ad remanentiam
 „ ℥viiij .“

CAPUT

(a) ALBERTI. l. c.

(b) Ibidem.

(c) L. c. p. 13.

CAPUT III.

CHIRURGIA.

§. XXVIII.

I. **S**ANGUINIS *missio* hic easdem prorsus habet, quas in haemorrhoidibus rubris, indicationes, cautelas, vasorum selectum, &c. Vel maxime autem scopo prophylactico ad fluxum rubrum promovendum valent; quippe quo oborto haemorrhoides albae desinere consueverunt. Hinc ALBERTI (a) „abstinendum . . . est (ait) in cura harum haemorrhoidum a curatoria, & confusa sanguinis missione, tanto magis vero e superioribus corporis regionibus.“ Contra vero jubet prophylactice agendum esse, ut fluxus ruber provocetur (b) „partim per universalem sanguinis depletionem cum Vae Se in pede administranda, & iustis temporibus repetenda, moderata quantitate celebranda; partim per specialem, & particularem sanguinis subtractionem in locis haemorrhoidalibus per hirudinum applicationem obtinendam.“ Ubi vero ruber haemorrhoidum

Ruxus

(a) L. c. §. 20. p. 270.

(b) Ibidem §. 21. p. 271.

fluxus praegressus immodicus albas, mucosas, serosasve haemorrhoides invexit; indicium est, has nimiae jam sanguinis tenuitati, vasorumque laxitati deberi; atque tunc omnis missio sanguinis, utpote utrumque vitium auctura, est prorsus devitanda. Sensit ejus nocumentum aeger, cujus R. I. FORTIS (a) historiam dedit. Porro ad serpiginosas illas ani variculas externas abigendas testatur STAHLIUS (b) unicum esse praesidium in prophylacticis phlebotomiis tempestive institutis; quando quidem illa serpigo a sanguine in vasis haemorrhoidalibus externis congesto, indeque erumpere nequeunte ortum trahat. Namque (c) „aliquoties annotavit quod personis Vae Sni alias „alluetis cum eam temere omisissent, in „ipso loco alias factae incisionis leves serpiginis superficiales coortae fuerint.“

§. XXIX.

II. ENEMATA ad alvum ut plurimum hocce in morbo obstructam referendam, tenesmumque acerrimum (d) leniendum, ac
tor-

(a) Vide §. 4. No. 4.

(b) Colleg. cas., magn. Casu 16, p. 199. 199.

(c) Diff. cit. l. c. p. 11.

(d) Vide §. 6.

tormina sopienda, spasmos pacandos, & demum tonum vasorum amissum reparandum, longe esse utilissima nemo non videt; simul vero intelligit pro varietate harum indicationum variis quoque enematis opus esse. Hinc ALBERTI (a) „tam in feminis; (inquit) „quam in viris (tanto magis, quando multa „flatulentia concurrit) conveniunt clysteres „lenientes, & moderate roborantes, qui „intestina ita præparant, quo legitimo humorum ingressui pateant, atque proprius sanguis congeri, & ad ultimam perruptionem „promoveri queat; cavendo ne stimulantia „iis jungantur.“

§. XXX.

III. FRICTIO *abdominis, spinæ dorsi* &c. blanda, crebra, pannis asperis, aromatatum fumo imbutis, vasa atona, & distenta roborat, stases hæmorrhoidales loco movet, attenuat, sicque vel fluxum rubrum hic adeo salutarem promovet, vel citra hunc etiam hæmorrhoides albas dissipat.

§. XXXI.

IV. TOPICA quoque hic magni sæpe sunt usus, dum ano adnota vel serpiginem
illam

(a) L. c. §. 21. p. 272.

illam pruriginosam, & ardentem sanant, vel tenesmum leniunt, vel fluxum ipsum album resitantem, agreve succedentem promovendo molimina illius abolent. Hinc varia forma adhibentur. At omnis ab illis temeritas absit; namque monente ALBERTIO (a) „nocent externa repellentia, refrigerantia, „adstringentia, incrassantia, acriora septica; „suspecta ☿lia, ☿rata, unguinosa, pinquias, „& simul facile rancescentia“ &c.

i. *Litus* pro molesta illa, ac dolorifica serpigne ani demulcenda, leniendaque tutissimus est, si suadente ALBERTIO (b) hunc in finem adhibetur „oleum ovorum cum tan- „tillo ceræ remixtum, & pro efficaciore ab- „sterfione addi potest exigua portio olei „empyreumatici: vel licet pauxillum un- „quenti de linaria miscere cum oleo ovorum, „& ad usus suos applicare, sicuti oleum „flor. verbasci cum oleo ovorum mixtum, „aut oleum ovorum cum pauca quantitate „camph., & oleo lil. alb. fociatum pro ab- „stergendis, & consolidandis illis pustulis, „atque discutiendis humorum affluxibus qua- „drat.“ Discussæ id genus variculæ oleo hy- perici cum thure, ac mastiche illito quam
[gravia

(a) Ibid. §. 20. p. 271.

(b) Ibid. §. 22. p. 273.

gravia mala STAHLII (a) viro caufarint, jam
fuperius vidimus.

2. *Vapores* quoque emollientes ano ad-
miffi indifficuly fuccedente mucoso fluxu,
graviaque caufante fymptomata funt ad
eundem facilitandum perquam efficaces. F.
C. KREBS (b) naftus eft curandum virum 34
annorum, cholericum, lautæ, fedentariæ-
que vitæ, ab aliquot jam annis colicæ inter-
dum obnoxium, quæ præviis levibus ad car-
diam moleftiis, ventrisque tenfionibus in-
gruens vomitu femper, & diarrhœa ftipa-
batur. Vomitus quidem femper aliquid le-
vaminis afferebat; malum tamen nonnifi
aliquo poft tempore penitus conquiefcebat.
Cum vere A. 1783 colica folito fæpius re-
curfabat, ægerque ex hoc tempore quovis
mane habebat jam plus jam minus turgidu-
lam. Junio menfe dolor colicus rediit vix
ferendus cum vomitibus, ac dejectionibus
innumeris, fofus e chamomilla, tepida pe-
diluvia, infufum chamomillæ cum effent: ca-
ftorei malum leniverunt, non fufulerunt.
Poſtridie perfeverante dolore, cum lingua
fordida, naufeis, ac pravis ruftibus datum
emeticum excuffit multum lenti muci, ru-
ctus

(a) Vide §. 19.

(b) Medic. Beobacht. 1. Band. 4. Heft 3. Be-
obachtung. §. 4. p. 18. fqq.

Etus aliquamdiu iustulit, doloresque rarius
 repetentes, & versus os sacrum anumque
 magis devoluti hæmorrhoidum suspicionem
 præbuere. Tubercula nulla aderant, nec
 hæctenus æger in alvi egestionem sanguinem
 reperit; sed interdum lentum mucum, quo
 tempore etiam puncturas in ano perpetieba-
 tur. Muci excretionem promovit potus aquæ
 amaræ moderatus; verum cum continuatus
 ejus usus alvum immodice cieret cum in-
 signi debilitate, ab ulteriori illius potu de-
 sistendum fuit. Dolores ventrem, sacrum-
 que os jam penitus reliquere; sed molesti
 ructus cum nauseis reversi sunt, quæis ano-
 rexia se junxit, & stomachum levissimi etiam
 cibi lædebant. Quod cum ab ejus imbecilli-
 tate ortum videretur, exhibitum elixir ex
 amaris extractis, quassia, *R*a rhei, pauxil-
 loque L. L., tum refractæ doses simul rhei
 ad tonum intestinorum reparandum, ac pro-
 clivitatem in diarrhœam ab aqua amara su-
 perstitem abolendam. Utrumque sensim ob-
 tentum est. Post aliquot dies tumor utroque
 super genu obortus, primum vix conspicuus,
 dein celeriter crescens, ita ut intra biduum
 femora a genibus ad coxas usque magnopere
 tumuerint. Artus inferiores erant secundum
 naturam, ægerque nil nisi de pressione dex-
 tro in hypochondrio querebatur. Data pti-
 sana sanguinem depurans, & aperitiva cum
 Æe e rheo, crem. *Q*ri, & millepedibus: in-
 cassum; tumore in totos artus inferiores non
 sine

sine ventris tensione se diffundente, idque intra aliquot dies tam conspicue, ut ægri vitæ metueretur. Spiratio facta laboriosa, venterque in dies elatior ab ictu resonabat. Idcirco dari cœptæ pilulæ LUDOLPH. continuatum prius dictum elixir, & ptisanæ adjectæ juniperi baccæ. Tam irritabilia fuere intestina, ut parva pilularum dosis caularit borborygmus, & aliquot aquosas sedes, huic occurrebatur sensim aliquot guttis laudani vel cum elixirio, vel ex aqua post sumtas pilulas exhibitis: tum vero ea fuit pilularum energia, ut præter duas quotidie dejectiones lotium copiose moveint. Tumor abhinc in dies subsidebat, spiratio fiebat liberior, & intra 8 dies æger jam equitare valebat cum evidenti utilitate. Reliquias tumoris pedum abstulerunt facculi calidi e lupulo, & ultimo fasciatio. Finem curationi imposuit ∇ a Selterana, & elixir prius dictum. Post 5 circiter hebdomades redierunt omnia pristinæ colicæ præludia, dolorque circa os sacrum; sed sub idoneo diætetico regimine vapor e fl. chamomillæ, ac feminib. lini in aqua coctis ope fellæ perforatæ ano admissus fluxum hæmorrhoidum mucosarum provocavit cum omnium symptomatum remissione; unde recidiva colicæ averruncata.

s. XXXII.

V. APERTURA *varicum* fero, mucove-
turgentium, vel ferro vel admotis hirudini-
bus facta e vestigio saepe omnia sympto-
mata summovet. Sic I. G. GREISELII (a)
„viro . . . 49 annorum perpetuo valetudi-
„nario post purgationem Majalem hæmo-
„rrhoides ut aperiri curaret, consultum fuit:
„quibus apertis exivit materia instar sper-
„matis ranarum ad $\frac{1}{2}$ x, cum jactura ta-
„men virium. Convaluit ab hoc momento,
„liberatusque fuit a suo diuturno morbo, &
„millenis aliis accidentibus.“ Et P. CORBAIT
(b) „vidimus (ait) ex haemorrhoidibus
„externis per sanguifugas duas fere mensu-
„ras materiae cujusdam instar spermatis ra-
„narum fluxisse, & patientem a longissimis
„malis, flatibus scilicet, continuis dolori-
„bus, aliisque symptomatibus liberatum
„fuisse.“

CAPUT

(a) Misc. nat. cur. dec. 1. ann. 1. Obs. 75.

(b) Medic. pract. Tr. 1. Cap. 68. p. 420.

CAPUT IV.

D I A E T A.

§. XXXIII.

ALIMENTA quod attinet, inculcatur a
M. ALBERTIO (a) in albis praesertim haemo-
rrhoidibus „abstinentia ab alimentis, & po-
„tulentis multum spirituosus, & aromaticis,
„imprimis si subjecta spissiore sanguinem
„habent, sedentaria vita fruuntur, & parcius
„reliquum potum diluentem conjungunt.“
Vitanda quoque omnia dyspepta, ac flatu-
lenta. Contra vero potus esto diluens,
aperiens, humectans; cibis mollis, hume-
ctans, aperiens album lubricans, verbo: ali-
menta sunt medicamentis analoga.

§. XXXIV.

II. AFFECTUS *animi* graviores sollicite
vitandi, imprimis qui sanguinem vel mag-
nopere rarefaciunt, & commovent, ut ira;
vel lentior, ac spissior efficiunt, ac
motum simul efficiunt languidiorem, ut diu-
turnus moeror; & qui vehementes conci-
tant

(b) L. c. §. 21. p. 272.

tant spasmos, ut gravis terror: contra ea hilaritas, gaudium, spes, hic sunt saluberrima.

§. XXXV.

III. MOTUS corporis denique moderatus, & assiduus humorum lentorem ab otio praesertim natum subigit, motum humorum languidum accelerat, circuitumque illorum reddit liberum, & aequabilem, quo morbus haemorrhoidalis vel ex toto aboletur, vel regularis, & salubris efficitur.

HISTORIA
HÆMORRHOIDUM
VESICÆ.

HISTORIÆ
HÆMORRHOIDUM
VESICAE.

PARS I.
PATHOLOGICA.

CAPUT I.
DEFINITIO.

S. I.

HÆMORRHOIDES *vesicæ* sunt spontaneum
vel sanguinis, vel muci ex vasis hæmorrhoi-
dalibus vesicæ urinariæ profluvium aut præ-
fens, aut imminens. Est hæc altera motu-
um hæmorrhoidalium ferme per propria
vasa anomalia haud minori sagacitate rite
cognoscenda, quam curanda. Dictum enim
in superioribus (a) fuit, vesicam urinariam
nullos

(a) Vide Tom. I. §. 5. b).

nullos quidem ramos ab ipsis vasis haemorrhoidalibus adipisci; accipere tamen arterias a pudenda externa, communem habente originem cum trunco haemorrhoidalis externae ex pudenda hypogastrica interna; cujus rami vesicae, ejusque collo prospiciunt: unde sanguis in ramos haemorrhoidalis externae non receptus facile in proximae pudendae externae ramos conversus vesicam laceffit. In nonnullis autem corporibus etiam ipsorum haemorrhoidalium vasorum aliquae propagines ad vesicam abeunt. In Annalibus Vratislaviensium (a) refertur ab injecta in venam portae materia ceracea intumuisse simul ramus venae haemorrhoidalis internae una cum vena ex illo ad collum vesicae circa ureterum insertionem producta. Quale quid & apud VERHEYNIUM (b), & c. BAUHIUM (c), aliosque anatomicos reperire est.

CAPUT

(a) Tent. 12. A. 1720. Maji d. 2. art. 3. §. 1. p. 516. sq.

(b) Anat. C. H. Tract. 2. Cap. 10.

(c) Anat. L. 1. C. 20.

CAPUT II.

G E N E R A.

§. II.

GENERA *hæmorrhoidum vesicæ* præprimis
duo sunt, videlicet:

1. *Cæcæ*, quæ in solo vasorum vesicæ
p. n. infarctu, vel varicibus etiam consistunt
citra fluxum. Uterque hic status ægre cog-
noscitur: quandoquidem visum, tactumque
effugit, & pathognomicon caret signo, nec
nisi ex accidente quandoque detegitur, ut
in VAN DER HAARII (a) ægro per catheteris
applicationem.

2. *Fluentes*, ex quæ

a) *Sanguinea*, seu *hæmaturia hæmo-
rrhoidalis* veteribus jam non ignota, de qua
C. AURELIANUS (b) „solent præterea (inquit),
„sicut in podice, vel feminarum sinu, aut
„matricis collo, etiam in vesica hæmorrhoi-
„des

(a) Vide §. 26. a).

(b) Morbor. chronic. L. 5. C. 4. p. m. 574.

„des generari, quæ fluorem sanguinis præstant, quibusdam intervallis variatum, quod oportet apprehendere prudentem; cum non coacervata primo fuerit effusio, sed augmentis quibusdam promota, interjectis defectibus, ac sæpe retento sanguine doloris pubetenus admonitione cessante cum tensione inguinum, & gravedine clunium, vel renum consensu; & cum sanguis eruperit supra dictorum relatione (relevatione) sequente; siquidem aliquando inflata, ac tumentes hæmorrhoides difficultatem, vel abstinentiam faciunt miæctus, quam Græci dysuriam vocant, vel uriam (ischuriam).“ Veterum doctrinam de vesicæ hæmorrhoidibus insequentia quoque tempora suis observatis confirmarunt. Unum hic interea testem P. HOECHSTETTERUM (a) nominasse sat esto, scribentem: „fundit namque sæpius hæc hæmorrhoids sanguinem in vesicam, ut absque vicio renum mingatur, quod in nobili quodam licuit videre, & non infimæ famæ medicus de se hoc mihi recensuit“ Plura deinceps ævi nostri ejusmodi observata passim in medium afferenda rei veritatem abunde demonstrabunt.

b) *Mucosæ*, dum sanguinis loco mucus cum urina excernitur. Veteribus, quod
sciam

(a) Obf. med. Dec. 1. Cas. 2. Schol. p. 3.

sciam, affectio hæc prorsus ignota fuit: neque vero hodie etiam tam pervulgata est illius idea, ut omnibus innotuerit; quandoquidem non obscuri nominis viri eam cum aliis confuderint. Quid enim aliud est SAUVAGESII (a) *pyuria viscida*? in qua tamen hæmorrhoidum ille ne verbo quidem meminit. Quam parum etiam sæpe in Belgio noscitur malum, satis id testatur I. VAN DER HAAR (b); & I. C. A. THEDEN (c) haud ita dudum abhinc est conquestus, morbum hunc a gonorrhœa sæpenumero non discerni, ut alios præteream. Exempla hæmorrhoidum vesicæ mucosarum literis qui prodiderint, oppido pauci sunt, quos inter DETHARDING (d) HENCKEL (e) PEZOLD (f) HOFFMANNUS (g).

CAPUT

- (a) Nosok. meth. cl. 9. ord. 3. Sect. 28. No. 5.
 (b) Samml. zum Gebrauche præst. Aerzte 2. Band 2. St. p. 47. sqq.
 (c) Neue Bemerk. u. Erfahr. zur Bereicherung der Wundarzn. 2. Th. 26. Cap. p. 214. sqq.
 (d) Vide §. 18. B. No. 1. 4. & §.
 (e) Vide §. 18. B. Nro. 3.
 (f) Vide §. 13.
 (g) Vide §. 19.

CAPUT III.

PROEGUMENAE CAUSAE.

§. III.

1. **S**EXUS *masculus*; enim vero ex 31 aegris haemorrhoides vesicae qua rubras, qua albas passis, quos coram habeo, nonnisi unicam STORCHII (a) mendicam video haematuria haemorrhoidali laborasse. Nec ratio deest: Cum enim universim haemorrhoidali morbo viri magis; quam feminae sint obnoxii, sanguine in his per uteri vasa inveniēte exitum; haemorrhoidibus vesicae tanto illae etiam rarius affliguntur, quod apud ipsas intestinum rectum inter, ac vesicam uterus interjaceat: quo fit, ut huic etiam rami aliqui haemorrhoidalium vasorum impendantur, atque eo pauciores, ac vix aliqui ad vesicam perveniant, simul etiam ab origine horum vasorum remotiorem. VAN DER HAAR (b) tamen feminas varis, aut gutta rosacea scdatas mucosis vesicae haemorrhoidibus obnoxias esse asserit.

§. IV.

(a) Vide §. 19.

(b) L. c. p. 52.

§. IV.

2. AETAS *adulta*; cujus nempe sunt proprius morbus haemorrhoides generatim. (a) Interea tamen quemadmodum haud ita raro evenit, ut junioribus quoque rubrae ex ano fluant, ob rationes singulares; ita etiam quandoque haematuria haemorrhoidalis ex interturbatis ani haemorrhoidibus accidere est observata, ut in MATERNII (b) puero, ac PEZOLDI (c) figulo, quorum hic annos 26, ille 13 natus erat. Albae autem haemorrhoides vesicae, quantum per observata constat, nunquam ante consistentem aetatem, aut huic proximam oboriuntur. THIEDEN (d) negat homines ante 30 annum hoc malo perinde corripi; ac eos, qui hanc aetatem jam praetergressi sunt; nisi forte junioribus jam haemorrhoides caecae molestae esse coepissent SELIGMANN (e) vero rarius id ipsum ante 40 annum evenire censet: „ea enim aetate homines magis; quam alia constitutioni pituitosae obnoxii sunt, & generatim morbis a causa serosa magis: quam san-

(a) Vide Tom. I. §. 10.

(b) Vide §. 23.

(c) Vide §. 12. Nro. 3. 2).

(d) L. c. p. 215.

(e) Diff. cit. Sect. 3. §. 10.

„sanguinea afficiuntur.“ Denique G. C. DETHARDING (a) „ætas huic affectui obnoxia
 „(inquit) semper „fere est senilis, ut ante annum 50um vix unquam observaverim.“ Ego inspecto pro more meo ægrorum literis mandatorum, quorum de ætate constat, elencho reperio unum HOFFMANNI (b) ægrum 37 annorum, alterum quinquagenarium (c), ejusdemque ætatis virum HENCKELII (d), futurorem PEZOLDI (e) unde sexaginta annos natum, sexagenarium DETHARDINGII (f) virum. Et vero mucosos morbos in proVectam magis; quam aliam cadere ætatem in confesso est.

§. V.

3. TEMPERIES *sanguinea*, *cholericæ*, *melancholica*, vel ex his mixta sanguineo-cholericæ, sanguineo - melancholica, melancholico - cholericæ; quippe quæ ad hæmorrhoi-

(a) Diff. de hæmorrhoidib. vesicæ mucosæ Schol. ad §. 5. (4to Rostock 1754. Resp. F. P. KNAUDT.) in HALLERI. Disp. med. per T. 7. No 269. p. 783.

(b) Vide §. 19.

(c) Vide §. 12. B. Nro. 4.

(d) Vide §. 12. B. Nro. 3.

(e) Vide §. 13.

(f) Vide §. 12. B. Nro. 1.

rrhoidales affectiones maxime sint proclives (a).

§. VI.

4. LAXITAS *vasorum vesicæ* (aut p. n. illorum vel amplitudo, vel dilatabilitas nativa) cum diathesi mucosa sanguinis. Laxitas vel mucositatem, vel ista illam facile producit; alterutrius autem generis favet temperies ante (b) dicta, quam ætas provectior cito amplectitur, præprimis, ubi procatactica causæ accesserint.

§. VII.

5. GENTILITIA *dispositio* cum ad hæmorrhoides contrahendas permultum confert (c): fatis liquet, illam, vel quatenus ad ani tantum hæmorrhoides a majoribus accepta ex harum interceptione hæmorrhoides vesicæ indirecte producit, vel quatenus ad vesicæ hæmorrhoides directe connata est (utut exemplo adhuc destituatur), e censu præguménarum causarum expungi neutiquam posse.

CAPUT

(a) Vide Tom. I. §. 12.

(b) Vide §. præced.

(c) Vide Tom. I. §. 15.

CAPUT IV.

PROCATARCTICAE CAUSAE.

§. VIII.

1. **I**NGESTA varia vel fluxum hæmorrhoidum ex ano turbantia; vel humores uberius ad vasa vesicæ determinantia, imprimis diuretica, & aphrodisiaca, quæ HENCKELII (a) vir ad excessum usque est abusus. GOHLII (b) autem homo turbatis vini potu, & neglecta Væ Sc cœcis ani hæmorrhoidibus cruentum in mictum prolapsus est.

§. IX.

2. **V**ENUS immoderata humores ad genitalia, & vesicam uberius alliciens; observavit enim THEDEN (c) mucosas vesicæ hæmorrhoides ut plurimum iis obtingere, qui exlegem, ac vel maxime libidinibus non ex-fatiandam vitam transigunt, velut HENCKELII (d) viro accidit.

§.

(a) Vide §. 18. B. Nro. 3.

(b) Vide §. 19.

(c) L. c. p. 217.

(d) Vide §. 18. B. Nro. 2.

§. X.

3. HAEMORRHOIDES *ani anomala*, dum nimirum sanguinis in hæmorrhoidalia ani vasa nisus vel sponte naturæ ab his ad vesicæ deflectit vasa, vel excessu ab ægris in 6 rebus non naturalibus commisso ab intestino recto ad vesicam regurgitare cogitur. Atque hæc est princeps hæmorrhoidum vesicæ causa, de qua etiam DETHARDING (a) mucosæ (inquit) hæmorrhoides vesicæ „vix unquam se exserere solent, nisi motus hæmorrhoidales præceperint, sive sanguinis sinceri, sive muci, saltem exclusio contigerit, sive in solis, sed iritis naturæ conaminibus huc respicientibus substiterint. Sæpius tamen ab hæmorrhoidibus externis cœcis, quam internis suppressis hanc evacuationem esse fuit deprehensum, cujus ætiologia in immediata vasorum colli vesicæ cum hæmorrhoidalibus externis connexionem est reposita.“ Hæc autem, utut de solis mucosis dicta, de rubris perinde sunt accipienda. F. HOFFM. (b) de mictu cruento agens „contingit hoc (inquit) maxime per translationem, sive, quæ Græcis dicitur, metestasin excernendi sanguinis, per menses, aut hæmorrhoides, iis vel cessantibus, vel obstructis, aut suppressis. Vidimus

(a) Diff. cit. l. c. p. 782.

(b) Med. rat. Syst. T. 4. P. 2. S. 1. C. 6. §. 7.

„dimus nos talem criticam mictionem libera-
 „liorem in viris . . . plethoricis juvenilis,
 „vel etiam senilis ætatis suppresso, vel etiam
 „penitus cessante hæmorrhoidali fluxu“ &c.
 Et paulo post (a) „præterea non semel (sub-
 „dit) sed aliquoties notavimus in senibus
 „deficiente fluxu hæmorrhoidali, item in vi-
 „ris ætatis consistentis hæmorrhoidibus cæcis,
 „& tumentibus si affecti fuerint; a motu cor-
 „poris, & animi fortiori sanguinis portionem
 „non exiguam bruno colore instar decocti
 „cassæe tincti citra urinæ difficultatem cum mi-
 „ctu prodiiisse; qui procul omni dubio ex
 „vasis vesicæ sanguineis circa sphincterem ejus
 „tumentibus, & apertis profectus fuit. Venæ
 „enim hæmorrhoidales externæ communicant
 „cum vesica, & ramos etiam ad eam spar-
 „gunt; minime vero (ut nonnullorum fert
 „opinio) de internis id putandum, quarum
 „ramos ad vesicam excurrentes anatomicus
 „hucusque vidit nullus.“ G. H. BEHRII (b)
 consiliarius 66 annorum anno ætatis 61 va-
 lidos lumborum, dorsique dolores nactus est,
 hætenusque fere assiduam ani pruritum pa-
 tiebatur, nonnunquam vero etiam in brachiis,
 præsertim in lecto, diuque jam neglecta Væ
 Se demum urinam reddebat cum sabulo, mul-
 toque mucò, & aliquoties etiam sanguinem
 since-

(a) Ibidem §. 8.

(b) Medic. Consultat. Consil. II. p. 70. fqq.

ſincerum, vel filamenta rubra cum lotio red-
 didit, haud dubie ob hæmorrhoides exitum
 per anum non inuenientes. Simile quid & in
 STAHLII (a) gonagrigo eſt obſervatum. Porro
 a fluxu hæmorrhoidum non rite ſuccedente
 miſtum cruentum naſtus eſt cum GRASSII (b)
 mercator; tum HOFFMANNI (c) vir. Id ipſum
 etiam a ſuppreſſione fluxus diſti accidit viro
 cuidam GOHLII (d) & alteri HOFFMANNI (e),
 nec non REINESII (f) Paſtori, ac ROLF-
 ENII (g) ægro. Neque ſponte etiam ſubſiſtens
 fluxus parcere ſemper ſolet; quippe VAN DER
 MONDE (h) ſiſtit ægrum, cui cum hæmorrhoi-
 des ſtatis temporibus per aliquot annos flu-
 xiſſent; emanenti tandem fluxui ſucceſſit mi-
 ſtio copioſi ſanguinis cum lotio, at ſine ulla
 vel mejendi moleſtia, vel debilitate. Idem
 ex eadem Cauſa malum naſti ſunt BECKERI (i)
 ſenex,

(a) Vide §. 19.

(b) Vide §. 23.

(c) Vide §. 18. B. Nro. 4.

(d) Vide §. 18. B. Nro. 4.

(e) Vide §. 19.

(f) Vide §.

(g) Vide §. 20.

(h) T. i. p. 168.

(i) Vide §. 17.

fenex, & NESTERI (a) vir, ac mendicabulum STORCHII (b): quid quod vel ipsæ etiam cœcæ ani hæmorrhoides interceptæ hæmaturiam attulerunt? ab iis sane vini potu interturbatis GOHLII (c) vir; ab iisdem terrore discussis JOERDENSII (d) homo - cruentum in mictum inciderunt. Eadem porro omnia albas quoque vesicæ hæmorrhoides invexisse sunt observata. Sic a subsistente hæmorrhoidum solenni fluxu mucosæ vesicæ hæmorrhoides contraxere DETHARDINGII (e) fenex, ac HENCKELII (f) homo; a cœcis hæmorrhoidibus non reversis duo alii DETHARDINGII (g) ægri malum idem nacti sunt, & a turbatis Væ Se in brachio facta cœcis itidem hæmorrhoidibus eadem mucosæ vesicæ in PEZOLDI (h) futuro sunt consecutæ.

CAPUT

(a) Ibidem.

(b) Vide §. 19.

(c) Ibidem.

(d) Vide §. 18. b) Nro. 1.

(e) Ibidem.

(f) Ibidem Nro. 3.

(g) Ibid. Nro. 4. & §. 23.

(h) Vide §. 13.

CAPUT V.

SYMPTOMATA.

§. XI.

Quantum ad hujus morbi symptomata attinet, nulla subinde adsunt, ubi fluxus faciles habet exitus; quod etsi in rubro sæpius locum habeat; tamen in albo quoque interdum ut ut rarius obtinet, de quo DETHARDING (a) „aliquando (inquit) clandestine procedit nullas molestias secum ferens; raro autem contingit hoc morbo correptis felicitas ista, quin varia experiantur symptomata plus minus acuta.“ Quod ipsum etiam de hæmaturia valet; nisi quod in hac, ut dictum, sæpius illa felicitas contingat. Ceterum symptomata, quæ hæmorrhoides vesicæ stipari solent, duplicis sunt generis; alia cuiusvis affectioni hæmorrhoidali communia, a nisu sanguinis in hæmorrhoidalia vasa pendentia, & prolixè alibi (b) jam data, cujusmodi etiam perpassi sunt ægri BEHRII (c), HENCKELII

(a)

(a) L. c. p. 783.

(b) Vide Tom. I. §. 31. fqq.

(c) Vide §. præced.

(a) ac MATERNII (b); alia vero affectæ ipsi vesicæ ab infarctis ejus valis, laceffitisque ibi nervis propria sunt, & ad obtinendam anomaliz hujus hæmorrhoidalis diagnosin scitu maxime necessaria. De his tantummodo in præsentî sermo crit. Sunt autem

§. XII.

I. FLUXUS *phænomena* ipsa varia, nempe

1. *Humor excretus*, qui est vel sanguis vel mucus.

a) *Sanguis*, qui excernitur, aut fluidus est, aut coactus; prior porro vel sincerus rutilus, vel serosus, iste ut plurimum sub finem; ille sub initium redditur. HELWICHII (c) senex fluidum mejebat sanguinem, purum initio, dein loturæ carniū similem. Grumofum autem ab indito cathetere GABELCHOVERI (d) febricitans excrevit.

b) *Mucus* vero hæmorrhoidalis quonam sit præditus colore, odore, consistentia & ducti-

(a) Vide §. 18. B. Nro. 3.

(b) Vide §. 23.

(c) Vide §. 18. B. Nro. 2.

(d) Ibidem Nro. 1.

duſtilitate, operæ præſtium eſt advertere animum, in quo

a. Odor primum ſi exploretur „ut plurimum nullum exhibet, inquit DETHARDING (a) & qui naribus objicitur, urinæ magis tribuendus; aſt in cacochymicis, & ſcorbuticis imprimis ætate provectis nonnunquam „ſpecificè acris, & ſalſuginofus quaſi deprehenditur, ut niſi matulæ ſæpius repurgentur, vel mutantur; totum conclave ægroti cum faſtidio adſtantium repleat; ad putridum tamen, vel purulentum nunquam „accedit.“ Ejusdem porro mucī eſt

β. „Color . . . ut plurimum mucilagini „ſeminis cydoniorum, vel pſyllii non abſimilis; interdum magis obſcurus imo bruneus, „& quando excluſio multis moleſtiis ſtipata: „ſanguinolentus exiſtit; nonnunquam ſtriæ „ſanguineæ muco intermixtæ deprehenduntur“ (b), videlicet ut in mucoſis ani hæmorrhoidibus.

γ. Conſiſtentia vero hujus mucī varia, ac mira interdum habet adjuncta, namque DETHARDINGIO (c) notante „mucilago hæc „quan-

(a) L. c. p. 782.

(b) Ibidem.

(c) Ibidem.

„quando cum urina evacuatur, huic est in-
 „termixta; simul ac autem in matula refrixe-
 „rit, particulæ ejus gelatinosæ sibi magis co-
 „hærentes, & specificè graviore reddita pe-
 „detentim fundum petunt, ut ab urina facile
 „dignosci possint: interdum tamen tantam
 „ejus tenacitatem deprehendere licuit, ut
 „miscelam cum lotio calido intimiorem recu-
 „saverit, & post hujus exclusionem nonnisi
 „molestè per urethram exprimi potuerit.“ Ge-
 „latinofum id genus sedimentum in quinquagenarii lotio apud HOFFMANNUM (a) præsto
 erat, cui filamenta sæpius velut abrasæ tuni-
 cæ permixta dicuntur fuisse; mihi potius tenuissimi videntur fuisse polypi mucosi, quales
 grandiores etiam cum copioso muco, teretes,
 & albicantes in fundo matulæ PEZOLDI (b)
 apud futorem deprehendit, & „cujusmodi
 „corpora teretia instar lumbricorum sanguine
 „leviter tincta in quodam nobili varicibus
 „vesicæ non sine maximo cruciatu laborante
 cum urina emissa postea observavit“ (c).

δ. *Ductilitas* denique muco huic tanta
 plerumque est, ut in longa sese fila duci pa-
 tiatur, quemadmodum in PEZOLDI (d) fu-
 tore,

(a) Vide §. 18. B. Nro. 4.

(b) Vide §. 13.

(c) Obf. med. chirurg. 29. p. 55.

(d) Vide §. 12.

tofe, & HENCKELII (a) ægro, in quo a glande penis ad matulæ usque fundum cubitorum longitudine se extendebat.

2. *Copia* porro sanguinis juxta, ac mucimagnopere variat. Enimvero

a) *Sanguis* haud secius, ac in fluxu ex ano jam modicus, jam uberior, jam plurimus crumpit. In GOHLII (b) viro levissimum quid illius lotio inerat; contra ea GRASSII (c) mercator quotidie ultra ~~lib~~ij, & HELWICHII (d) senex, ac REINESII (e) Pastor plenas illius matulas excernebant; in STORCHII (f) autem mendica sanguinis copia urinæ copiam æquaverat.

b) *Mucus* vero non eandem hic sequitur cum albis ani hæmorrhoidibus proportionem; cum enim in hisce raro unquam uberior illius vis reddatur; in mucosis vesicæ hæmorrhoidibus ad non mediocrem quandoque

co-

(a) Vide §. 13. B. Nro. 3.

(b) Ibid. Nro. 4.

(c) Vide §. 23.

(d) Vide §. 18, B. Nro. 2.

(e) Vide §. 27.

(f) Vide §. 19.

TRNKHA Hist. Ham. Vol. III.

H

copiam colligitur: „in aliis enim vix unciam, „in aliis libras fere attingit“ inquit SELIGMANN (a). In HENCKELII (b) homine una mictione ȝij , ȝij , illius obtinebantur; ad libras tamen reddi nondum comperi: seduxisse hac in re nonnullos videtur DETHARDING, dum hæmorrhoides vesicæ mucosas confudit cum diabete chyloto, ubi ingens chyli vis cum lotio ejicitur (c).

2: *Tempora* denique excretionis hæmorrhoidalis e vesica fere in totum congruunt cum fluxibus hæmorrhoidalibus alvinis. Mictus

a) *Cruentus* ut plurimum periodice instat fluxus hæmorrhoidum ex ano affligit, ita ut adhibitis remediis cessans percuratus jam videatur, donec denuo reversus spem frustratur. Sic HEURNIUS (d) „vidit, ægros, qui „cum hæmorrhoidibus tentari solebant, cum „urina sanguinem effundebant certis spatiis „sine noxa.“ Idem etiam refert H. SAXONIA (e) de nobili Patavino, & REINESIUS (f)
de

(a) L. c. §. 8. p. 20.

(b) Vide §. 18. B. Nro. 3.

(c) Vide §. 16. B. Nro. 3.

(d) Comment. in HIPPOCR. Lib. 6. aph. 10.

(e) Vide §. 12. Nro. 4.

(f) Vide §. 27.

de suo Pastore. c. PRZOLDUS (a) figuli me-
minit pallidi, qui ab ineunte pueritia ad 26um
ætatis annum, quo obiit; quovis mense san-
guinem mejebat, quod ipsum fere omni men-
se etiam in HOFFMANNI (b) quadragenario
est observatum. Variis ex intervallis hunc
mictum perpeffi sunt ægri BECKERI (c) ac
NESTERI (d).

b) *Mucosus* autem, albarum ani hæmo-
rrhoidum instar, per initia ex intervallis affli-
git; sensim vero habitualis factus evadit af-
fiduus. Hinc DETHARDING (e) „statas (in-
„quit) raro servat periodos; sed irregulari
„typo incedere solet: in quibusdam sine in-
„termissione continuat, plurimam tamen par-
„tem sua admittit temporum intervalla. Haud
„itidem sub una quaque urinæ exclusione ob-
„servatur, quin hæc quandoque limpida exi-
„stat, tempore tamen matutino, somno no-
„cturno exantlato, præsertim visui sese exhi-
„bere solet.“ Sic unus (f) illius ægrorum
fluxum hunc a principio ex intervallis patie-
batur;

(a) Obs. med. chirurg. 35.

(b) Vide §. 19.

(c) Vide §. 17.

(d) Ibidem.

(e) L. c. p. 783.

(f) Vide §. 18. B. Nro. 4.

bat, donec sensum continuus evasisset, alterum (a) quoque assiduo affixit. HENCKELII (b) perinde ab homine bis quotidie (uno tamen vel altero subinde die intercurrente vacuo), idque horis non matutinis, ut in HOFFMANNI (c) quinquagenario; sed meridianis, ac vespertinis mucus cum lotio reddebatur; alteri autem HOFFMANNI (d) viro mucosæ excretionis græva vel roma quaque hebdomade recurrabant.

4. *Modus* denique hujus excretionis varius esse potest, quo lotium cum sanguine, vel muco ex vesica exigitur. Sæpenumero enim accidit, ut primis vicibus solus sanguis sine ulla urina mingatur, ut in GABELCHOVERI (e) febricitante, HENCKELII (f) senæ ac NESTERI (g) ægro, pluribusque aliis: quandoque cruor lotio permixtus redditur, velut in GOHLII (h), & GRASSII (i) ægris: ali-

(a) Ibid. Nro. 1.

(b) Ibid. Nro. 3.

(c) Vide §. 18. B. Nro. 4.

(d) Vide §. 19.

(e) Vide §. 18. B. Nro. 1.

(f) Ibid. Nro. 2.

(g) Vide §. 17.

(h) Vide §. 18. B. Nro. 4.

(i) Vide §. 23.

aliquando autem eodem sub mictu sanguis primum erumpit, quem deinde lotium consequitur. Sic H. SAXONIAE (a) nobilis Paravinus per 5 annos ex intervallo copiosum sanguinem sponte, subitoque ante urinam mejebat; quod ipsum REINESIUS (b) de suo Pastore narrat. Videntur nempe varices hæmorrhoidales sub vesicæ a fundo versus orificium contractione ab lotio deorsum pressio crepantes suum prima vice sanguinem eructare, quod demum subsistente urinæ primum exitus conceditur. Subinde varices dictæ ipsum orificium vesicæ obsident; atque tunc eo promptius ante lotium erumpit sanguis: id quod VAN DER HAARII (c) casus abunde demonstrat. De muco autem nil dum simile ab observatoribus est connotatum.

§. XIII.

II. DOLOR tensivus, aut pressorius in vesica, partibusque ei connexis haud raro percipitur, in his ante mictum; in illa præsertim sub ipsa mictione. Doloris hujus causa multifaria esse potest, nempe vasorum hæmorrhoidalium infarctus, & vel maxime vesicæ spa-

(a) Pract. L. 3. C. 40.

(b) Vide §. 27.

(c) Vide §. 26. a).

spasmus, de quo inter symptomata mucosarum vesicæ hæmorrhoidum agens DETHARDING (a) „hæc inter (ait) præcipuum esse solet spasmodica collum inprimis vesicæ, & „sphincterem tangens constrictio ingentibus „subinde doloribus conjuncta, & non raro „per urethram se diffundens. Sub his circumstantiis parva satis muci quantitas profluere „solet, dum orificia vasorum coarctantur, & „crispaturam quasi induunt.“ Interea tamen non albis modo; verum rubris etiam vesicæ in hæmorrhoidibus dolor e vesicæ collo in urethram se diffundit, siquidem ad penem usque NESTERI (b) in viro hæmaturiam passo se extenderat. Nonnullis dolor ab ano ortus per perinæum ad vesicæ usque collum, imo ad penis usque glandem propagatur, idque in rubris non minus, ac mucosis vesicæ hæmorrhoidibus; mercator enim GRASSII (c) hæmaturiam passus, quoties ad matulam cogebatur, sensum prius calidi humoris cum dolore, ac renescio a recto per perinæum, & collum vesicæ, ac urethram usque ad glandem penis penetrantis percipiebat. Ejusdem modi autem dolorem in mucoso quoque morbo obtinere notat SELIGMANN, cujus solius ope a

(a) L. c. p. 723.

(b) Vide §. 17.

(c) Vide §. 23.

gonorrhœa discerni possit (a) : „præsertim
 „vero adest (inquit ille) dolor lumborum
 „ad anum tendens, dolor lancinans cum sen-
 „su ardoris, & tensionis ab intestino recto
 „per perinæum ad sphincterem vesicæ vergens,
 „ibique quasi moram trahens, sensus pressio-
 „nis, ponderisque in perinæo, id quod (ut
 „exercitissimus hujus urbis in arte medicus
 „me certiores fecit) fere signum pathognomi-
 „cum constituit ad hunc morbum a gono-
 „rrhœa distinguendum.“ STORCHII (b) au-
 tem mendica hæmaturiam nacta dolorem circa
 solam vesicam experiebatur; atque hic idem
 in mucoso quoque statu observatur, qui licet
 non acutus, sed pressorius tantum sit; usque
 adeo tamen gravis esse aliquando consuevit,
 ut ægri illi ferendo non sint. Luculentum
 hujus rei exemplum narrat C. PEZOLDUS (c) :
 Sutor 59 annorum, melancholico cholericus,
 macer, post juventutem boreali in frigore
 cibis salis, crassis, ac viscidis sustentatam,
 in qua subinde in consortiis immodice bibens
 frequentes patiebatur cephalalgias, ac narium
 hæmorrhagias, phlebotomiis tamen cedentes,
 & arcendas, deinceps vitam sedentariam, par-
 cissimique potus, cum cibis acribus, dyspep-
 ptis,

(a) L. c. §. 7. p. 19. sq.

(b) Vide §. 19.

(c) Obs. med. chirurg. 28. & 29.

ptis, ac lentis, flatulentisque iniens, & ad iram, mæsticiamque pronus, cum alvi quoque insuper obstructioni obnoxius fieri cœpisset; cœcas hæmorrhoides adeptus est, eo cum commodo, quod ex hoc tempore cephalalgia, nariumque hæmorrhagiæ desierint. Quapropter inutiles jam fore Væ Ses ratus, eas triennio neglexit, licet crebri circa ver, & autumnum capitis, pectorisque catarrhi, velut molimina pristinarum affectionum, recurrerint. A. 1700 mensibus Sept., & Octobr. gravi iterum, longaque tussi corripitur, donec phlegmatorrhagia narium secuta eam levasset, ac magis etiam summa abhinc post præmissum purgans diaphnoica, & pectoralia; levis tamen adhuc tussicula superstes metum phthiseos a medico, nescio quo, incussum fovebat, usque dum 14^a Octobr. noctu modicum sanguinis floridi æger tussiendo eiecit non sine artuum lassitudine, pedum, & crurum frigore, faciei contra æstu, ac rubore, tridnique alvi obstructione, quam cum retinisset sutor, imperata Væ Sc tantum ei metum injecit, ut in eclypsin laberetur. Sub hac soluta alvus cum stricturæ ventris levamine. Secta dein brachii vena, pediluvia tepida adhibita, datique ꝑes ex corall. r., lap. 69, cinnab. nec non conserv. ros., quibus gravior urgente tussi sem. hyosc. albi parca dosi junctum, additæ & congruæ potiunculæ. His 20^a Octobr. hæmoptoe prorsus desit, ac non multo post etiam tussis. Verum nec frigore artuum inferiorum, nec cibis crassis, lentis, cru-

crudisque dehinc vitatis Martio A. 1703 in bubones primum, tum 19na April. in tridui incidit ischuriam cum dolore, ac duritie circa vesicam. Pharmacopœus calculum adesse ratus dat purgans, & **R**am **Q**ri, a quæis lotium motum tam viscosum, ut in fila duci potuerit, subsidentibus una in fundo vitri citra sabulum corporibus albicantibus, lumbricos conspicuæ magnitudinis æmulantibus. Facies sutoris e flavo virescens, & sæpius jam hæmorrhoides cœcæ prius toleratæ satis docuere, mucosam hanc urinam ad mucosas vesicæ hæmorrhoides pertinere, quas 2da Maji, libera prius lotii excretionem reddita, consecutæ sunt cœcæ ani hæmorrhoides conspicuæ. At cum homo ab esu casei, aliorumque lentorum, ac dyspeptorum non abstinuisset, iterque A. 1707 Aprili ventoso, ac frigido super navi suscepisset, a perfrigeratione incidit rursus in ischuriam, & alvi obstructionem. Inseffibus, enematibusque urina mota quidem, at pallida, & aquosa cum longis filamentis mucosis semper adhuc, ut prius, procedebat, donec semestri ante obitum involuntarie, semperque pressorio cum dolore stillasset. Nam Augusto A. 1711 post diurnam dysorexiam corripiebatur magna virium prostratione, debili pulsu, singultu, pedumque tumore, urina pressivo illo cum dolore stillante, glutinosa, ac viscida, quæis in fine morbi fuscæ, cruentæque dejectiones se iunxere. Hæc symptomata die 10 morbi mors finivit, ægro in agone de solo illo pressorio, non acuto dolore

lore conquerente, poscenteque novissime, ut
 cupeus ille premens auferatur. In cadavere
 vesica discissa angustior, crassiorque reperia;
 in ejus cavo ne granulum quidem sabuli, ne-
 dum calculus inventus; at circa collum inte-
 rius utrinque tumor durus detectus, in quo
 discisso similis glutinosa materia, qualis cum
 lotio excernebatur, est inventa.

§. XIV.

III. MICTURITIO, *dysuria*, *ischuria*,
 tam rubris, quam mucosis vesicæ hæmorrhoi-
 dibus solennes, quippe quas vel vasorum in-
 farctus, varicesve, vel sanguis, mucusve in
 cavum vesicæ effusus, ac præsertim per mo-
 ram coactus causant, videlicet nervos irritan-
 do, & viam pro exitu arctando, orificium-
 que vesicæ obturando. Sic *miçturitio* crebra
 molesta fuit ægris DETHARDINGII (a), &
 HOFFMANNI (b) quorum ambo mucosas vesti-
 cæ hæmorrhoides perpeffi sunt; *dysuria* porro
 accidit GRASSII (c) mercatori, & HENCKELII
 (d) homini, ac SCHMUCKERI (e) ministro sta-
 tuum,

(a) Vide §. 18. B. Nro. 4.

(b) Vide §. 19.

(c) Vide §. 23.

(d) Vide §. 18. Nro. 3.

(e) Vide Tom. II. §. 115. Nro. 3.

inum, nec non viro NESTERI (a); ischuria denique laborarunt, & quidem a grumoso sanguine vesicæ orificium obturante, ægri GABELCHOVERI (b), ac JOERDENSII (c); a muco, & polypis PEZOLDI (d) futor; a varicibus denique orificium vesicæ obsidentibus VAN DER HAARII (e) vir. Interea tamen in rubris hæmorrhoidibus vesicæ sæpe nulla sensibilis molestia in mejendo ægros fatigat, quemadmodum in ægro apud VAN DER MONDE (f) obtinuit, plurimisque aliis obtinet.

CAPUT VI. DIAGNOSIS.

§. XV.

I. **A**BSOLUTA. *diagnosis* utrarumque vesicæ hæmorrhoidum obtinetur, si

1. *Cau-*

(a) Vide §. 17.

(b) Vide §. 12. B. Nro. 1.

(c) Ibidem.

(d) Vide §. præced.

(e) Vide §. 26. a).

(f) Vide §. 10.

1. *Causæ* illarum præviæ rite fuerint peruestigatæ, cognitæque (a); si porro

2. *Symptomata* hæmorrhoidum tum communia (b) adfuerint; tum hæmorrhoidibus vesicæ propria (c); si denique

3. *Causæ*, & *symptomata* morborum aliorum analogorum characteristica abfuerint.

§. XVI.

II. RELATIVA autem habetur, dum absoluta hæmorrhoidum vesicæ diagnosi confertur cum singularum seorsim huius affinium morborum diagnosi: præcipui autem, cum quæis confundi hæmorrhoides vesicæ possent, morbi sunt, qui sequenti in serie contineantur, & quidem

A. Hæmorrhagiæ viarum urophorarum.

1. *Hæmaturia renalis*. Verum in hac præter defectum symptomatum hæmorrhoidalium tam communium, quam hæmorrhoidibus vesicæ propriorum sanguis quoque excretus

(a) Vide §. 3. sqq.

(b) Vide §. 11.

(c) Vide §. 12. sqq.

tus & fluidior est, & lotio intimius mixtus, id est tardius matulæ fundum petens.

2. *Stymatosis*, at in hac sanguis non ex vesica; sed urethra erumpit, sine lotio, & sine mejendi nisu, imo sine voluntatis imperio.

B. *Sedimenta alba* urinarum varia facile hæmorrhoides albas quandoque mentiri possunt, ita ut pro muco hæmorrhoidali ea quis haberet; sed inter utraque discrimen produnt excreti dotes nativæ (ut odor, sapor, ductilitas, &c.), copia, tum symptomata vel propria, vel aliena, denique causæ prægressæ. Hinc

I. *Mucus* non hæmorrhoidalis cum lotio excretus pro varietate causæ illum præbentis varie quoque ab hæmorrhoidali dignoscitur. Solide hac in materia HELIGMANNUS (a) versatus est, varietates hujus muci rite distinguens. Sic si proventus muci sit:

a) *Spasmodicus*, docent id

α. Causæ prægressæ v. g. diuretica acris assumpta vel applicata, præsertim cantharides.

β. Sym-

(a) L. c. Sect. 3. §. 9.

β. Symptomata hæmorrhoidalem statum prodentia nulla.

γ. Muci excretio nec copia, nec tempore cum hæmorrhoidali statu congruens.

b) *Calculosus*, hoc produnt

α. Symptomata hæmorrhoidalia absentia ex toto; nisi forte status calculosus fuerit cum hæmorrhoidali (ut fit) complicatus: atque tunc lucem affundit

β. Calculi præsentis detecti per sua criteria cognitio; ac præferim

γ. Mucus calculosorum foetidus, & a sabulo sibi admisto opacior hæmorrhoidali; quod muci libero in aere exsiccatione in forma calcis albæ obtinetur, ut capto hujus rei tentamine A. HAEN (a), & I. A. MURRAY (b) viderunt:

c) *Gonorrhoeicus*, illi cognoscendo sufficiunt eadem, quæ ante de stymatosi dicta sunt; & dum lotio etiam sub mictu sese mitteret; huic in forma filamentorum exiliam innatat;

(a) Rat. med. P. 5. C. 5. §. 6.

(b) Comment. de arbuto uva ursi. Sect. 3. §. 6. p. 47.

natat, dum hæmorrhoidalis mucus in grandio-
riorem collectus massam fundum vasis urina-
lis petit, nihil ut dicam de causis gonorrhœæ
benignæ prægressis manifestis (quæ ut pluri-
mum sunt; onania diu, crebroque exercita,
gonorrhœa virulenta prægressa, arthritis ano-
mala, &c.), & absentia status hæmorrhoi-
dalis

2. Pus autem ex ulceribus, renum, urè-
terum, vesicæ, &c. cum urina emictum ab
hæmorrhoidali mucro discernunt complura;
nam

a. Status hæmorrhoidalis plerumque ab-
est; nisi forte hic ipse ulcera vesicæ, & ani
causasset, vel se iis complicasset. Porro

β. Pus & paucius est mucro dicto, &
opacius, & prunis injectum pessime foetet.

γ. Causæ quoque ulcerum prægressæ,
atque solennia eorundem symptomata præsen-
tia non parum ambiguitati tollendæ lucis
afferent.

3. *Chylus* in diabete vero urinæ junctus
perinde ab hæmorrhoidali mucro multum dis-
sident, a quo illum imprimis distinguunt (a).

a.

(a) Conferatur meus commentarius de diabete
§. 46. p. 89.

a. Copia longe major, quam qua mucus hæmorrhoidalis excerni solet; tum

β. Tempora excretionis statuta quotidie post chyli confecti in sanguinem tractum.

γ. Dotes omnes chyli; color proinde griseus, dulcis sapor, ductilitas in fila nulla, at maxima cum lotio miscibilitas, tardissimusque ab eodem secessus, &c. ac denique

δ. Macies cita; quam hæmorrhoides vesicæ mucosæ longe tardius inducunt. Mirum est, potuisse a DETHARDINGIO (*a*) hos duos morbos confundi!

4. Creta denique, aut calx arthritica cum lotio reddita a muco hæmorrhoidali optime per experimenta chemica instituta discernitur.

CAPUT

(*a*) L. c. Schol. ad §. 4.

CAPUT VII.

P R O G N O S I S.

§. XVII.

I. CURABILITAS ceteris paribus major est in rubris; quam albis hæmorrhoidibus vesicæ, perinde nimirum, ac in duplici hoc fluxu ex ano obrinet. In albis enim vesicæ hæmorrhoidibus, ut recte SELIGMANN (a) animadvertit „ubi recens adhuc est malum, & hæmorrhoides ex ano rite antea fluxerunt, cæque „nec diu suppressæ fuerunt; ætasque, & vires bene adhuc vigent, medelam omnino „non respuit; quin vel radicitus forte dispositio hæmorrhoidalis auferri potest, vel saltem non ægre ad sedem naturalem revocantur: ubi vero jam altius egit radices, & in „consuetudinem quasi erronea hæc excretio „jam venit; ubi hæmorrhoides nunquam antea legitimum observarunt decursum, aut „diu jam suppressæ fuerunt; ubi vires naturæ „in chronicis alias morbis summum curæ perficientes male opem ferunt; tunc malum „plerumque doctam superat artem: difficilimum enim est, negotium hæmorrhoidale re-
„lu-

(a) L. c. §. 12. p. 26.

„luctante natura in ordinem iterum revocare,
 „nihilque ad summum jam medico superest,
 „quam excretiones modum excedentes tem-
 „perare, symptomataque urgentia lenire. Id
 ipsum in ani quoque mucosis hæmorrhoidibus
 verum esse vidimus. Quin imo hæc eadem
 albarum hæmorrhoidum vesicæ prognosis ru-
 bris etiam per omnia convenit; quam enim
 ardua sæpe sit res, id genus hæmaturiam hæ-
 morrhoidalem persanare, uno, alterove al-
 lato casu juvabit ostendisse. I. M. NESTERI
 (a) familiaris vir 53 circiter annorum, san-
 guineo-melancholicus, obesus, in malum hy-
 pochondriacum pronus, a plurimis retro an-
 nis moderatum, ac periodicum hæmorrhoi-
 dum fluxum summa cum euphoria passus, isto
 ultra 3 annos non reverso ante biennium in
 autumnno corripiebatur horrore, & æstu febrili
 cum inflammatorio tonsillarum tumore. Dem-
 tæ ex læva mediana circiter 3v sanguinis cum
 levamine. Sequenti autem nocte eminxit ul-
 tra 16j sanguinis puri sine ulla vel gravitate,
 vel tensione, vel dolore circa jecur, renes,
 ureteres, vel pubem; per 3 dies insequentes
 reddebat lotium carniū loturæ simile, cum
 acutissimis in pene doloribus; interdum urina
 guttatim cum tenesmo reddebatur. Post varia
 lythontriptica cum internis, externisque emol-
 lientibus, quod calculus adeste crederetur,
 in-

(a) Misc. nat. cur. dec. 1. ann. 8. Obs. 27.

incassum adhibita demum cum summo cruciatu,
 & ardore ima in pube, ac circa penem varios
 magnos, & oblongos instar jecoris lucii pi-
 scis grumos sanguinis mictu ejaculabatur, queis
 excretis dolor ocyus desit, & urina postea
 clara, citrina, diaphana; sine ullo cruore
 evadente æger ex integro convaluit, ratus
 se deinceps mali fore immunem. At post bi-
 mestre dolorificus mictus rediit, & abhinc
 ex intervallo 2, vel 3 mensium, aut longiori
 etiam recurrabat: sanguis primum floridus,
 & sine lotio, ac sine lumborum dolore pro-
 diens mox in grumos abibat; hunc sequeba-
 tur niger cum copioso lotio, dysuria, ac te-
 nesmo, nec vel fluxus, vel dolor prius con-
 quiescebant; quam congrumato in vesicæ
 sanguinæ frustulatis excreto. Incredibilis fere
 sanguinis copia ita exonerata est. Frustra varia
 sanguinem cohibentia, & consolidantia data,
 inter quæ decoctum contra hæmaturiam MYNS.,
 troch. de carab., imprimis **Ka** $\triangle$ $\oplus$ **OLIS MI-**
CHAEL. Ad sanguinem autem coactum resol-
 vendum datum decoctum rad. rub. tinct.,
 asparag., cum syr. de alth. FERN., oxym.
 squillit., ol. amygd. dulc. rec. expr., lap. 69,
 &c. Ad sanguinis æstum, & acre corrigendum
 exhibitum apozema e decocto malv., portul.,
 plantag., nymph., burs. pastor., sem. 4 frig.
 maj., c. syrupo portul., violar., tragacant.,
 & troch. GORDON &c. V. S. prophylactice,
 ac therapeutice in dextro brachio facta; sed
 quo sæpius hæc facta, eo copiosior fiebat
 hæmaturia. Nec utilius admotæ ano hirudines:

circo morbus contumax relicta omni medicatione sibi relictus ex intervallis porro redibat. Appellenti fluxui præludebat omnium artuum lassitudo, & gravitas cum melancholia; eoque cessante æger hilaris factus integerrima fruebatur sanitate. Ejusdem erat contumaciæ mictus id genus cruentus in observatione H. L. BEKERI. apud C. C. ENGEL (a): nempe Senator 70 annorum sanguineo-chole-ricus, laute vivens, veneris in juventute appetens, 24to ætatis anno a crebra, fortique equitatione scrotalem herniam nactus, 33. anno uxore ducta, ante 20, & amplius annos adeptus est hæmorrhoidum fluxum minus regularem, quo sponte iterum cessante ante 6 circiter abhinc annos incidit in hæmaturiam primum indolentem, arti tamen diu rebellem, & aliquoties reversam, quandoque sat diu, imo semestre etiam durantem, donec desinit. At post modo iterum sæpius ad leves vel corporis, vel animi motus recurrere cœpit, utut transitoria. Urina tunc sat copiosa, facileque missa, floride rubra, lintea rubedine tingens, deposito autem sensim sedimento rubello clarescebat. Subinde levis stranguria, vel ardor urinæ se junxit, subinde flatu vexabant, neque raro æstus internus, fugax, somnum tamen turbans. Hac quoque vice

(a) Specim. med. & Sylloge epist. Nro. 1. p. 113. 1799.

vice omnia remediis cessere, graviora aliquanto post reditura. Et vero media anni insequentis hyemeprehendabatur æger catarrhali febre cum tussi, nova hæmaturia, & crebra noctu imprimis micturitione, ac sub mictu urethræ ardore, alvoque per intervalla obstructa, omnia semper symptomata exasperante. Urina nocturna ex atro rubebat a sanguine; per vias etiam grumi sanguinis excreti. Aliquanto inde post orto teneſmo singulis defectionibus mucum paucum instar ranarum spermatis egerebat. Postmodo etiam cœcæ hæmorrhoides obortæ in ano, sed intra paucos dies idoneis remediis mitigatæ. Hæmaturia demum quovis mense redibat. Flatus in ipsum subinde penem acerbissimo cum dolore irruerant. Interdum in lævi pedis digitis dolor arthriticus enatus, & manuum articuli paulo rigidiores visi. Post innumera efficacissima remedia incassum adhibita, nec nisi breve semper levamen afferentia, demum omnibus his miseriis finem mors attulit. STORCHII (a) quoque in mendica morbus se se curari non sivit, sibi que fuit relinquendus.

§. XVIII.

(a) Vide §. 19.

§. XVIII.

II. EFFECTUS hujus ægritudinis duplicis sunt generis: boni alii, ac salutare; alii pravi, ac plerumque funesti.

A. *Boni* sunt: spectata ipsa humoris ad vasa, & cavum vesicæ confluentis vacuatione, qua facta symptomata illam antecedentia tolli vel pro tempore, vel in perpetuum, si nempe nullus amplius novus illuc affluxus humorum contingat (id quod oppido rarum!) solent. Pro tempore tantum symptomata levabantur in mercatore GRASSII (a), & homine HENCKELII (b), donec novus vasorum infarctus enatus pristina hæc mala revocaverat. Quemadmodum autem hæmorrhoides ani mucosæ semel, bisve tantum apparentes evacuata omni materia ad vasa recti congesta non amplius abhinc rediere quibusdam in ægris, velut in amico STORCHII, (c); ita etiam in vesicæ id hæmorrhoidibus mucosis evenire posse haud improbable est, ac forte hoc ipsum est, quod G. BAGLIVUS (d) aliquando observavit, nempe

(a) Vide §. 23.

(b) Vide §. 18. B. Nro. 3.

(c) Vide histor. hæmorrhoid. albar. §. 4. No. 2.

(d) Prax. med. L. 1. Cap. 9. de calc., & podag. p. 4. 117.

pe „arthriticus quidam Romæ excrevit urinam „crassam, & copiosam, quæ paulo post in „consistentiam gelatinæ coagulata fuit, & ita „liber evasit arthritide.“ Si arthritidis illa anomalis hæmorrhoidum motibus ortum debebat (a), & urina postmodo gelatinosa mucosæ reipsa indolis fuit; quid verat credere, hanc excretionem arthritidi illi hæmorrhoidali criticam perinde ex hæmorrhoidalibus vesicæ vasis contigisse? neque aliorum etiam spectare existimo catarrhum illum vesicæ ab I. LIKUTAUD (b) ita dictum, & observatum in juvene, qui vix ex ephebis excedens superata 14 dierum febre rheumatico-arthritica post 7 inde dies in aliam incidit febrem ab horrore exorsam. Hac vigente dolorem in epigastrio natum continuo sequebatur stranguria. Lotium erat turbidum; sed procedente morbo ponebat uberrimum sedimentum subalbicans, mucosum copia ejus in dies adeo crescente, ut demum $\frac{1}{4}$ lotii excesserit. Febris typo catarrhali serotinis horis recrudescebat circa 14 diem conquievit, lotio in bimestri pene adhuc deinceps procedente crassissimo, non sine virium, carniūque jactura, ut marasmus metueretur, donec sub solo congruo regimine sine ullis

re-

(a) Vide Tom. I. §. 53, III. A. Nro. 2. 1.)
&c. §. 33. e. a.

(b) Synops. univers. prax. med. P. I. L. I. S.
4. Cap. de catarrho vesicæ. p. m. 272. sq.

remediis sponte demum excretio hæc p. n. desisset. At mehercle hæc rara sunt!

B. *Mali* vero effectus pendent potissimum ab infarctu vasorum in collo vesicæ sensim magis, magisque invalescente, ac habituali demum effecto, humorumque in iis stagnantium, ac vel maxime mucii degeneratione, unde spasmi vesicæ, ac tumores, extravasationes humoris in ejus cavum, micturitis assidua, ac dolores, lotiique excernendi vel difficultas, vel impotentia &c. Ex his vero pessima quæque, videlicet

I. *Ischuria* plerumque funesta, vel ob diuturnitatem, vel frequentiam. Ita DETHARDING (a) narrat sibi „obtigisse casum in ægroto „sexagenario, qui olim hæmorrhoides cum „euphoria expertus abhinc ex vita sedentaria, „& mœrore gravi ultra annum nil harum præter molestam pressionem quandam circa os „sacrum, & vesicam cum leni stranguria senserat. Hic prævio dolore obtuso circa con- „finia vesicæ urinariæ tandem cum lotio emittebat mucum gelatinosum urina albidior, „& post quietem fundum petentem: quod „vero ab hac exclusionem se aliquo modo levatum percipiebat, illam sibi salutarem ratus monita, & remedia . . . proposita asper- „na-

(a) Diff. cit. Schol. ad §. 7. p. 787.

„nabatur strenue: donec gliscente pedetentim
 „malo, accedente vesicæ spasmò, stranguria,
 „& intercurrentibus motibus febrilibus opem
 „medicam efflagitaret. Nec irrita eadem vi-
 „debatur; debitis etenim adhibitis auxiliis e
 „fonte chirurgico, pharmaceutico, & diæte-
 „tico petitis hæmorrhoides denuo apparebant
 „cum sensibili muci ex vesica profluentis, &
 „symptomatum eundem comitantium imminu-
 „tione; huc vero negotium redigi non pote-
 „rat, ut plane cessaverit, ut potius silentibus
 „per intervalla hæmorrhoidibus manifesto
 „recruduerit proventus mucositatis. Tan-
 „dem æger diuturnitatis morbi pertæsus am-
 „plectendo curationes empyricas ischuria, &
 „caro succubuit.“ Id ipsum etiam in rubris
 vesicæ hæmorrhoidibus vel ab infarctis ad
 orificium ejus vasis, præsertim varicosis fa-
 ctis, vel a sanguinis grumis orificio incunea-
 tis W. GABELCHOWERI (a) vir 76 annorum,
 sedentarius, ex subsistente hæmorrhoidum in-
 ternarum fluxu, quem sæpius expertus fuit,
 incidit in gravissimam febrem cum 5 dierum
 ischuria, virium prostratione, crebris rigori-
 bus, siti non sedanda, æstu, & ardore alvi-
 no, fecumque fœtidarum, nigrarum, & cru-
 entarum defectionibus, lateris dolore, ac spu-
 to, vomituque cruentis. Indito vesicæ blan-
 de cathetere, pro lotio erupit sanguis flori-
 dus

(a) Curat. & Obs. med. Cent. 6. cur. 50. p. 116.

dus, coactus in grumos, tanta fere copia,
 quæ brachio demi solet. Ab adhibita medela
 cum nulla coctionis apparerent signa, nocte
 ante unum diem supervenit dyspnœa, oculorum
 mador, & caligo, tremor, insultus
 anticipatio, duratio, & vehementia prioribus
 paroxysmis major, pulsu tacto inæquali,
 inordinato, ac minimo. Tandem prodit
 urina copiosa, nigra, & cruenta, alyusque
 fere lotio similis egesta: urgebat in expugnabilis
 tenesmus. Viribus exhaustis aeger 5a
 vespertina 11mo morbi die periit, qui
 pernici equitatione in dissitum praedium hæ-
 morrhoides tum fluentes attritu ephippii
 (oborta forte inde inflammatione) cohibuit,
 atque inde in fatalem hanc prolapsus est fe-
 brem, sanguine hæmorrhoidali in vesicam
 converso. Porro C. F. JOERDENS. (a) me-
 minit cholericus 48 annorum, qui post maxima
 in juventute diætæ vitia multos annos po-
 dagricus & calculosus fuit. & subinde hæ-
 morrhoides ani, varices indolentes, citra
 ullum unquam fluxum, nactus est. Is dum
 ante 6 annos magno incendio extinguendo,
 suisque rebus salvandis laborem impendere,
 repente copiam sanguinis emixit, hicque
 mictus abhinc subinde, præsertim prægres-
 sis hæmorrhoidum cæcarum vestigiis; re-
 vertebatur. Cum vero hanc hæmaturiam
 una,

(a) Aët. nat. cur. Vol. 5. Obs. 107.

una, alterave vice dolores etiam nephritici comitarentur; simulque minores calculi excernerentur; alii ab horum læsione, alii contra a ruptura vasis rubri sub incendii labore hæmaturiam repeteabant. Sed cum illa dein sæpissime rediret a levissima sanguinis ebullitione, vel iracundia, vel podagrico, nephritico malo, viresque minueret; consultus auctor expensa re nil nisi anomaliam esse hæmorrhoidalem ratus, Væ Ses æquinoctiales & alias etiam consulebat, apparentibus autem tuberculis ani hirudines admovendas, ut sic nisum sanguinis a vesica ad anum traduceret, non neglectis & aliis pro re nata remediis. Verum nil aliud hinc obtentum; quam quod hæmaturia biennio, quoties rediit, fuerit perquam moderata. Hujus pertæsus æger alterius medici poposcit auxilium; sed ab hujus remediis hæmaturia immodica evasit, vix moderanda, nedum cohibenda. Sanguis in vesica coactus causabat ischuriam subinde ultra 24 vel 48 horas durantem summis semper cum doloribus. Sæpe coagula puri sanguinis urethræ impacta æger obtusiore stilo frustatim comminuere ad facilitandam eorum expulsionem cogeatur. Frequentiora his etiam fuere concrementa pituitosa ac ferme innumera, polypis cordis, ac majorum vasorum simillima, quæ nonnisi cum lotio copiosiori impetuosius excernendo foras propelli poterant. Ex plurimis incassum adhibitis optime profuit equisetum, quo & hæmaturia ad tempus cohibebatur, & polyposa illa concrementa

eva-

evanuer. Verum tamen æger sensim superioribus membris contabescebat, pedibus tantum oedemate tumentibus; febricula lenta, profusique sudores maciem auxere, donec demum exhausto corpore, ac viribus æger vivere desit.

2. *Cystitis* plerumque etiam funesta, a sanguine vesicæ vasa uberius faciente cum inflammatorio stimulo. Hujus quidem perniciem effugit GRASSII (a) mercator; non item C. HELWICHII (b) vir prope septuagenarius sanguineo - cholericus, venis amplis, turgidisque præditus, vitæ sedentariæ, & crassis cibis a pueritia deditus, qui a multis abhinc semel, iterumque hæmorrhoidum fluxum natus, isto subsistente in podagram, & ex hac emanante in atrocem aliquot hebdomadarum dysenteriam incidit, ac tandem ante 3 annos sanguinem mejere cœpit, copiosum, purum, & crassum, & sine ullo dolore, vel tensione, vel pondere circa renes, ureteres, vesicam, & sine ullis aut calculi, aut labis in viscere indiciis. Dein per aliquot dies loturam carniū eminxit. Ante 2 annos aliquoties iterum periodis menstruīs hæmaturia recurrabat. A. 1701 tempore verno id ipsum per plures, quam ante, menses evenerat. Cum renes ulcerosi esse crederentur, data balsamica; at sine levamine.

(a) Vide §. 23.

(b) Misc. nat. cur. dec. 3. ann. 9. Obs. 119. p. 219.

vamine. Hæmaturia facta profusa, & assidua, ægro plenas matulas emingente sanguinis meri, crassique sine ulla urina, consultus auctor edocuit, illum non a calculo, sed hæmorrhoidibus esse: his proinde iussit admoveri hirudines, maneq; bibi calidum decoctum equiseti, & succum urticæ ter de die cum jussulis sumi, ac vesperi præbendum esse ꝑis nitrosi ꝑj ex decocto voluit. His intra 8 dies cohibita hæmaturia. Verum lapso vix mense, reversæ angustię præcordiorum, dolor in pube, ac radice penis, dysuria, tenesmus. Ad nova hæc molimina hæmorrhoidum vesicæ dissipanda imperantur denuo hirudines, & pristina remedia; quæ cum renuisset æger, hæmaturia impetuose erupit. Consulti abhinc alii medici. Phlebotomia pedis fluxum auxit. Ab adstringentibus varie, multumque adhibitis nil opis; sed pes lævus insigni tumore duro, & rubente inflatus est, unusque testium distendi, ac laxius propendere cœpit. Tumido in pede fonticulus excitatus gangrænæ periculum minabatur, auspicato tamen propulsatum. Demum & acidulas frigidissimas haurire æger cœpit, unde in ischuriam incidit. Revocatus quidem remediis cum sanguinis, cum lotii fluxus; at dolor inflammatorius in collo vesicæ mansit ad omnia remedia contumax cum pulsu febribus inflammatoriis solenni, qui prius ne in pessimo quidem morbi statu febrilis est repertus. Obiit æger eodem anno 25 Decembr. procul dubio e gangrænâ vesicæ inflammata.

3. *Incrassatio, ulcus vesicæ.* Incrassationis exemplum præbuit PEZOIDI (a) furor, ulceris autem lethalis I. F. HENCKELII (b) vir 50 annorum, carnosus, sanguineo-cholericus, athleticæ sanitatis, vino venerique usque adeo deditus, ut ad hanc conquiritis undique aphrodisiacis uteretur. Hic ante biennium post enormem crapulam, eique postridie succedentem diarrhœam vehementem correptus est uberrimo hæmorrhoidum fluxu, quem ad vesperam sponte cessantem rursus excepit diarrhœa, atque hanc etiam post biduum desinentem continuo secuta est colica spasmodica, dolore colum, & mesenterii centrum, regionemque dorsi ei oppositam affligente, qui sensim in artus, ac mûculos inde propagatus ad anxietates quandoque, ac lipothymias usque incresebat, simulque coortæ turbulentæ alvi dejectiones, tenesmodæ quotidie quidem numerosæ, jam tamen parciore, ac segniores; jam copiosiores, celerioresque. Urina rite procedens successive ponebat sedimentum flavescens, albicans, subtus glutinosum, quod igne probatum nil calculosi exhibuit, nilque doloris causavit. In orthostadia plerumque hætenus æger constitutus & itinera sat molesta subinde confect, & vino, epulis, venerique per aphrodisiaca,

(a) Vide §. 13.

(b) Act. nat. cur. Vol. 4. Obs. 79.

difiaca, ut ante, vacabat: donec intra annum
 morbus evasisset gravissimus. Spasmus ille
 abdominis, alias tolerabilis, ac transitorius,
 nunc continuus, & adeo rigidus evasit, ut
 in pedes, manusque & circa scapulas insuper
 irruens anxietates non ferendas, & acerbissi-
 mos dolores crearet, ac 3 fere septimanas ita
 affligerit. Hinc anorexia, vigiliæ, debilitas,
 macies, at sine febre. Alvus ante dicto modo
 varians fecibus, utut plerumque paucioribus,
 scybalosis, per intervalla tamen nimium lu-
 bricis, & oleo quasi inunctis, sedibus plus
 justo semper numerosioribus. Flatus inodo-
 miti jam incarcerationi, pressorii, ac molestiores;
 jam borborygmodes ad spasmos, & lipothy-
 mias si non duplum, multum certe facientes.
 Ex hoc decubitu qua remediis qua tempore
 eluctatus quidem, sed ita, ut ne priorem
 quidem tolerabilem illam orthostadiam atti-
 gerit, manente nempe materiæ malignitate,
 ac spasmis per intervalla sævientibus, imo in-
 gravescentibus, ut æger inde morosus evase-
 rit. Ex dorso sentiebat nescio quid versus
 os sacrum de loco in locum progredi. Spa-
 smi nulli fere parti, excepto capite, peperce-
 re; jam enim brachium imprimis dextrum,
 jam dextram manum, ejusque præsertim mi-
 norem digitum, jam dorsum, jam scapulas,
 jam crura, & pedes, jam coxam, modo se-
 orsim, modo simultanee laceffebant. Remit-
 tente dolore somnus, & appetentia semper
 redibant, imo hæc sæpe non satianda. Porro
 nocturnas pollutiones æger 3 vel 4 quovis
 die

die patiebatur, & interdiu quoque vel tacta penis glande, enataque inde titillatione semen ocys erumpebat. Multis, variisque sedulo adhibitis remediis obtineri non potuit, quo minus afflictio hæc per varias periodos reverteretur, semper gravior. Solo betulæ succo ex arbore sponte stillante urinæ ardor leniebatur nonnihil. Prima notabilior periodus a cessante subito sub finem Augusti vomitu definienda videbatur; quem contra major in dies alvinarum excretionum numerus, & fecis sensibilibiter oleosæ lubricitas presso pede sequebatur. Sub initium Octobr. lotii materia glutinosa, cui hætenus ulcerosa (saltem ita credita) prævalebat, copiosius fluere cœpit, a glande penis ad matulæ fundum per cubitos se extendens, unicaque mictione ξ ij. iij. facile appendens, incredibili cum difficultate, & ardore; fluxus hic subinde unum, vel alterum diem intermittens plerumque statâ servabat tempora, horas nempe meridianas, ac vespertinas, atque ubi paululum remisit, motu quodam in perinæo coëtorio vellicante continenter fere vexabat. Ab hoc vero tempore spasmus abdominis, alias gravissimus, & assiduus, minuebatur, & alvinæ excretionis frequentia, ac lubricitas magnopere simul decrevit, manifesto indicio albas ani hæmorrhoides ad vesicam fuisse conversas. Verum insequentis anni initio hæmorrhoidales motus denuo ad anum sunt revoluti: unde urina tenuis, mucique expers, ac subinde penitus clara, excepto pauculo pure, pro-

procedebat, diuque ita pergebat, non sine læta spe hæmorrhoidum ad regularem typum reducendarum. At vero inopinato iterum spasmus mesenterii renato post aliquot dies hæmorrhoidalis mucus ad vesicam congestus per urethram egerebatur. Accessit denique acuta febris, ex qua æger decessit.

4. *Hæctica* febris perfacile morbo huic, præprimis mucoso, supervenire consuevit. Accersunt eam nimia vel sanguinis, vel muci jactura, habitualis morbus assiduo dolore, vel micturitione somnum & appetentiam tollens, acrimonia muci vesicæ in vasis stagnantis, ac demum vesicæ exulceratio &c. G. C. DETHARDING (a) refert „se novisse . . . virum illustrem . . . hæmorrhoidibus cœcis quondam obnoxium; his vero deficientibus „spasmodum vesicæ cum exclusione muci expertum, „sub principio per vices insultantem, demum „habitualement ita redditum, ut continuus ad min- „gendum stimulus ingenti dolore circa collum „vesicæ stipatus omnem consuetudinem cum „amicis interdixerit; hunc celeberrimos Ger- „maniae Medicos non sine magnis sumptibus in „consilium vocandos curasse, & quantumvis a „nonnullis arcana, aliaque non contemnenda „cum voto, & promissione felicitis successus „obtinuerit remedia; tantum ramen abfuisse, „ut allevamentum cruciatuum, nedum per- „fectam

(a) Diss. cit. §. 7. Schol. p. 788.

„fectam restitutionem senserit, ut potius in
 „dies fere ingravescente malo tandem in fe-
 „brim hecticam inciderit, & improvise, ces-
 „santibus omnibus doloribus, juncto rigore
 „per totum corpus se diffundente, sphaceli
 „tecte, extremum vitæ spiritum ediderit.“
 Non multum absimilis est, apud R. D. GOH-
 LIUM (a) observatio de viro procero 58 an-
 norum, narium hæmorrhagiis in juventute
 obnoxio, in adultiori autem ætate ordinatis
 Væ Sbus assueto, qui a cathartico quodam
 ordinario ante 12 annos sumto in hyperca-
 tharsin cum vomitibus, tenesmo, & copiosa
 hæmorrhoidum profusione, quæ in singulis
 deinde quotidianis egestionibus alvinis cum
 superveniente ani prolapsu in semestre conti-
 nuavit, lapsus est. Sopito abhinc fluxui hæ-
 morrhoidum superfuit ani prolapsus immedi-
 cabilis, quavis in dejectione accidens. Per
 elapsam jam annum vacillare sanitas ejus vi-
 debatur, & præsertim versus hyemale solsti-
 tium & vires, & appetentia minuebatur, &
 quæ diu hætenus ob levitatem contemserat,
 nunc ingravescebant, nempe dolores quasi
 colici cum symptomatis rheumatico-febrili-
 bus, & insuetis urinæ phænomenis, quæ jam
 erat naturalis, jam p. n. rubra, aliquanto
 post sedimentum ponens atro-fuscum, leve,
 nec

(a) Aët. med. Berol. dec. 2. vol. 1. Sect. 2.
 p. 61.

nec vasi adhærens, quod factò rite examine nec sabulum erat, nec arthritica calx. Comes his urinis erat rheumaticus dolor a femore in totum extensus pedem, somnum turbans; multi flatus, obscurus sub umbilico dolor, anorexia diutina, ruetuum amarescentium difficilis anoterica excretio, febris latica cum æstu interno, sensibilis corporis emaciatio, & hæmorrhagiæ narium symptomaticæ, a multis jam annis hætenus rarissimæ alias. Cumque nulla vel calculi, vel affectæ vesicæ indicia his essent copulata, satis apparebat, ægritudinem ad internas pertinere hæmorrhoides, ac sedimentum lotii ante descriptum nil nisi sanguinem esse hæmorrhoidalem. Utut autem congrua medendi methodus nunc adhibita fuerit; morbus nihilominus non abolendus, associata sibi febre hectica, hominem æstate confecit. Magnis quoque passibus ad hecticam, eundemque exitum properabat F. HOFFMANNI (a) vir sanguineo - cholericus 50 annorum, qui a fluxu hæmorrhoidum solito parcius procedente cœpit cum ardore mejere urinam albam cum multis fibris velut abrasæ tunicæ, ac plurimo dein sedimento albo gelatinoso. Molestia ex levi, ac transitoria fiebat acrior, longiorque cum corporis, & præsertim pedum contabescencia, & languore. Hæc lotii excretio mane vel maxime accidit.

Ce-

(a) Consult. & resp. med. Cent. 2, Casu 93.

Ceterum æger sine omni dolore alio optime apperebat, placide item dormiens, at cum p. n. manuum in somno æstu. Interdum fiebat anxius, & ob castimoniam testiculi subinde, sed non diu, vehementer dolebant, ac tuebant. Consultus Auctor suavit. ∇ æ Schwalbacensis, vel spadanae unam quotidie lagenam sub debito regimine per 4 vel 3 hebdomades forbillandam. Pharmaca duo commendavit: Essent. cascarillæ c. essent. Succini mistam, & succ. ppt. cuius $\mathfrak{z}$ j. cum olei $\square$ ri p. deliq. $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$. sit imprægnata, siccataque, ad $\mathfrak{z}\mathfrak{ss}$. m. & v. fumendum. Vinò ac cerevisiæ suavit sufficere decoctum e rad. sarsap., scorzon., cichori, liquir., & sem. foenic. Vetuit fortiorem ventionem equo, & rheda ob succusiones hic nocivas: Quo successu, incertum.

§. XIX.

III. SUPPRESSIO *hæmorrhoidum vesicæ* varia alia, gravissima sæpe, mala accersit, reverso fluxu plerumque iterum desinentia; alioquin haud raro morte sola finienda. Præprimis autem hæc de hæmaturia valent; quandoquidem mucosæ hæmorrhoides vesicæ non ita promte sese suppressi patiuntur. Istas autem ab hæmaturia cessante natas F. HOFFM. (a) literis prodidit: nempe vir sanguineus 37 an-

(a) Consult. & resp. med. Cent. 2. Casu 88.

annorum, eufarcus, post male curatam in juventute gonorrhœam virulentam, anni proxime elapsi initio corripiebatur febre purpuracea, quæ a calidissimo regimine ingravescebat, purpura in dies copiosius erumpente: donec imperato temperatori regimine post trimestre demum fere tempus æger convalesceret; superstita tamen urina ex atro rubente, sedimentumque ponente simile Δ ri $\odot$ $\tilde{\text{G}}$ ii. Acidulis ergo usus, cum inde proficeret, urina evadente naturali, eas tota æstate hausit, at immodice, quotidie nempe ad 16 imo 20 mensuras. Augusto mense repente gravi urinæ ardore, & creberrima micturitione prehensus est, accessere atroces ventris, vesicæ, urethræ, & ani dolores, jam lancinantes, jam ardentes. Urina missa crassa ponebat sedimentum valde mucosum cum internatantibus filamentis jam tenuioribus, jam crassioribus, intar abrasæ cuticulæ non sine suspitione excoarationis, vel ulceris vesicæ, aut urethræ. Potis emulsis refrigerantibus, injectisque extrus demulcentibus lacteis, & mucilaginosis intra paucos dies omnia symptomata mitigabantur, micturitio inducias 8 horarum dabat, urina prodibat naturalis, & paucum tantum mucum mista. At non multo post rediit prius malum, doloris tamen, & ardoris expertus, ac pauciori jam cum sedimento; sed sub micturitione prodibat primum puris cochl. j., dein tenne lotium cum quibusdam filamentis. Hæc quoque recidiva remediis cessit, at non cum constantia; namque malum quavis 8 vel

10 hebdomade abhinc revertebatur; novissimo etiam accedente ani tenesmo cum vehementibus torminibus, ac muci albi spissique egestionē alvina, quēis profligatis micturitiō pristina succēssit, cum insigni mejendi difficultate. Ceterum sæpēnumero cœcæ ani hæmorrhoides apparebant, nullatenus ne admotis quidem interdum hirudinibus ad fluxum perducendæ. Calculi signa penitus aberant. Ex hac historia satis liquet, urinam illam ex atro rubram fuisse cruentam, sedimentumque

¶ **Tri** **©** **§**ii simile, nil nisi sanguinem in minutissimos grumulos coactum fuisse, qualis in ante dicto GOHLII (a) ægro visēbatur: hæmaturiam porro hanc dein abiisse in mucosum fluxum, &c. Non vulgare autem est, quod I. G. KLEIN (b) commemorat: „observavi, mus (ait) impotentiam virilem plurium annorum ex moliminibus hæmorrhoidum vesicæ, antehac suppressarum, revertente hoc fluxu cum laude depulsam.“ I. STORCHII (c) femina cœlebs prope quinquagenaria, sanguineo-melancholica, e spinæ dorsī curvitate vitiose incedens, hinc ex stipe quidem, at non misere vivens, desinentibus non pri-

dem

(a) Vide §. præced. Nro. 4.

(b) Interpret. clin. tit. impotentia. p. m. 152.

(c) Von Krankh. der Weiber, 8. Band. Casu 27. p. 125. sqq. & Obs. clin. anno. 6. p. 640.

dem catameniis, quæ ultimo anno uberrime fluxerant, nata est copiosam leucorrhœam fere assiduam, a qua excoriantē subinde vix ambulare quivit, cum non esset syphilitica, datum:

℞. Essent. lign. Sassafras,

— millefol.

— rosmarini aa ʒjβ.

℞æ ʒ ii ʒj. M.

S. m. & a meridie gtt. 30; vesperi autem ʒis ossium sepiæ cuspidem cultri. Ab his leucorrhœa brevi desit. Novembri anni insequentis ex lapsu per scalas lapideas contrudit faciem, pectusque, unde sanguinem sputavit. Imperatus infusi arnicæ matutinus potus, a meridie vero, ac vesperi ʒis sequentis dosis

℞. ʒ corall. rubr. ʒj.

Ⓞ puriss. ʒj. M. div. in jv doses.

Anno sequenti sub initium febris hæmorrhoides abundantissimæ fluxere, iisque desinentibus superfuere ventris dolores, quos intra aliquot tempus usus TRæ rhei cum TRa Pri mitigavit. Initio Junii obortis denuo ventris, spinæque dorsi doloribus data dosis pil. purgant. BECH. aliquoties quidem alvum solvit; sed oborta alvi obstructione cum teneismo; datum 4 Junii:

R. Sal. Sedl. ʒij.

℞. antispasm. ʒj. M. div. in doses 6.

S. m. & v. unam ex aqua. Julii 5a abortis torminibus, ac vomitu præscriptum:

R. TRæ rhei, & ☐ri. (*)

Postridie verò datus ℞ antispasm., & rhei aa ʒj. cum levamine. Die 27a in allatæ urinæ fundo multus sanguis subsidit, vexantibus nihilominus adhuc doloribus dorsi, & circa vesicam: idcirco rursus præscriptum:

R. ℞ antispasm. ʒij.

Corall. r. ʒij. M. div. in 8 doses.

Augusti 23a hæmaturia adhuc pergebat; sed cum hanc pro fluxu hæmorrhoidum ex ano magis ferret, nil nisi ℞es ex ①., & ℞ dati, vetitis quibusvis stipticis. Verum hæmaturia 17. Septembr. nondum cessante dati ℞es:

R. ① puriss. ʒiij.

Corall. rubr. ʒij. M. pro dosibus 11.

Octobris 26a, cum per aliquot dies clara urina procedente, vomitus abortus fuerit; sisten-

(*) Hic in MSpto deest quantitatis pharmaci designatio.

sistendus erat TRa rhei. Novembr. 10. rediit hæmaturia, cum micturitione tenesmode: idcirco datae pil. BECH. purgantes. A. 1732 Septembr. 7a pro mictu cruento, cujus jam ægra ultra annum expers fuit, hæmatemesis ingruit, sed mox desit ad usum TRæ rhei cum arcano $\square$ ri. Die 13a querebatur adhuc subinde de ardore, & doloribus in ventre, queis opposita MRa refrigerans, & in prophylaxin die 25a essent. millefolii, & summitatum ejus infusum quavis hebdomade bis hauriendum. Vixit adhuc 1742. At funestiora his videamus. I. D. GOHLII (a) medicus melancholico - cholericus, ex motu externarum hæmorrhoidum, quarum tuberculis hirudines aliquoties admovit cum levamine, calculosus, ac deinceps hæmaturia aliquamdiu cum impedito hinc lotii fluxu laborans, demum post insuetum vini Hungarici potum in lassitudinem incidit, cum pressorio frontis dolore; tum balbutiens, & frigoris sensu perculsus apoplexia correptus est, in hemiplegiam lateris lævi abeunte, sub qua in lotio sanguis, qui ei hæctenus constanter inerat, nullus amplius conspectus. Die 7mo supervenit singultus continuus, quem die 9no, ætatis anno 56, mors abruptit. Porro G. E.

STAH-

(a) L. c. dec. 2. Vol. 1. Sect. 1. p. 29. Vol. 7. Sect. 1. p. 22.

STAHLII. apud F. HOFFMANNUM (a) „vir 62
 „annorum gonagrigo pathemate in sinistro
 „genu ab aliquot retro annis per vices infe-
 „status, diætæ per plures annos vinosæ, ha-
 „bitus corporis sanguinei leviter phlegmatici
 „ex usu largiore vini Thuringici, & insuper
 „facto in rheda itinere tempore autumnali
 „corripitur ischuria cum dolore sinistri lumbi,
 „& coxæ ad os sacrum gravativo, mingit ma-
 „gnam copiam sanguinis partim floridi, par-
 „tim coagulati in magnos grumos. Post pau-
 „cas septimanas fluit nonnihil ex hæmorrhoi-
 „dibus, sed caret sufficiente successu moli-
 „men; levatur tamen sensibiliter a gravativo
 „dolore, & lassitudine tensiva in artubus.
 „Post annum recrudescit malum in renibus;
 „occupatur adstringentibus: accedit febris
 „acuta, fit translatio inflammatoria ad fauces,
 „nascitur gangrænodes corruptio linguæ, &
 „faucium. Moritur.“ Denique E. HOFFMAN-
 NII. (b) „Vir 40ta annorum, sanguineo-
 „cholericus ex vitæ genere valde inquieto
 „transiens ad quietum, & sedentarium expe-
 „ritur brevi post hæmorrhoidalem fluxum,
 „quem præpostere remediis adhibitis suppressi
 „curavit. Secuta hinc mictio cruenta singulis
 „fere

(a) Diff. de salubritate flux. hæmorrhoidalis §.
 9. Opp. 2. P. 2. p. 114.

(b) Med. rat. Syst. T. 4. P. 1. S. 2. C. 9.
 obs. 2.

„fere mensibus rediens; qua cessante anxietates præcordiorum, dolores lumborum, borborygmi ventris, prava digestio, & inappetentia oborta. Ad tollenda hæc mala variis usus quidem remediis, thermis, lætis cura; sed non cum debito regimine. Accessit hinc postea funesta vesicæ inflammatione, cognoscenda satis ex magno ardore, dolore in regione pubis, nictu difficili, & dolorifico, febre, præcordiorum anxietate, & delirio, ac post mortem vesica inflammata, & sphacelata inventa fuit.“

§. XX.

IV. SOLVUNTUR *hæmorrhoides vesicæ* fluxu hæmorrhoidali ex ano, quæmadmodum in pastore REINESII (a) & ROLFINKII (b) ægro, ut ut huic demum fatalis evaserit. Fuit nempe vir hæmorrhoidum fluxui assuetus, quo suppresso incidit in multarum hebdomadarum hæmaturiam. Hæc autem evanescebat vel apparentibus hæmorrhoidibus levi, parcoque fluxu, ut vix anus inde tingeretur. Lapsò ½ anni in vado se esse ratus, mane corripitur ingenti cephalalgia; a meridie epilepsia cum aphonia ingruit, cui depulsæ superfuit mens turbata: rediit quidem ad se; sed recidivam
fæ-

(a) Vide §. 27.

(b) Dissert. anat. L. 5, C. 20.

sæpius passus, tandem immodico hæmorrhoidum fluxu exhaustus placide obierat.

§. XXI.

V. RECIDIVÆ huic morbo sunt perquam familiares, quas præsertim experti sunt senator BECKERI (a), mercator GRASII (b), & mendica STORCHII (c). Ubi enim vasa vesicæ semel a congesto sanguine in maiorem solito capacitatem fuere diducta; non ita facile deinceps ad pristinam reduci possunt arctitudinem; quod ab affluente assiduo in vesicam calida urina, ibique commorante laxitas illa vasorum foveatur, ut a superveniente nova causa, sanguinem uberius illuc compellente, illum facile & admittant, & transmittant.

HISTO.

(a) Vide §. 17.

(b) Vide §. 23.

(c) Vide §. 19.

HISTORIÆ
HÆMORRHOIDUM
VESICÆ.

PARS II.
THERAPEUTICA

CAPUT I.

SUMMA MEDENDI CAPITA.

§. XXII.

I. INDICANS est hæmorrhoids vesicæ.

II. INDICATIO est eam tollendi sine noxa.
Hinc

A. Causa submovenda,

B. Infarctus p. n. valorum vesicæ aufe-
rendus.

a) Con-

1. Contractili vi illorum aucta; idque
 - a) Plenitudinem eorundem minuendo, ac
 - b) Robur deinde iis conciliando.
2. Distendente vi liquidi imminuta, i. e. ejus
 - a) Lentore subacto,
 - b) Copia imminuta
 - c) Motu averso aliorum (praesertim vero ad anum, si nempe prius haemorrhoides an diutius fluxere; secus imprudenter morbo uni alter substitueretur.)

C. Symptomata urgentia (v. g. dolor, micturitio, &c.) mitiganda.

D. Effectus futuri arcendi; praesentes tollendi.

E. Recidiva praeventenda.

1. Proegumena causa sublata, tuncque reddito,

2. Procatarteticis causis vitatis.

CAPUT

CAPUT II.

CHIRURGIA.

§. XXIII.

1. SANGUINIS *missio* vasa vesicæ deplens, sanguinem ab iis revellens, simulque (si opus) ad vasa ani derivans. Verum non proletario in ea administranda iudicio uti oportet, e brachiine, an pedis, vel ani vasis instituenda sit? consultus pro viro albis vesicæ hæmorrhoidibus laborante F. HOFFM. (a) „suasit „ut protinus ex vena in brachio tusa 6 vel 8 „cruris uncia detrahantur, & abhinc sectio „hæc pro plethoræ ratione 3 vel 4 quot annis iteretur.“ Sed num non ad superiora regurgitabit sanguis hæmorrhoidalis (b)? Istud enim vero utat in hæmorrhoidibus ani metuatur plerumque, hic autem aliquatenus etiam optatur; sola enim regurgitatio malo huic abolendo par est, nisi forte fluxus hæmorrhoidum ex ano procurabilis tutiora promittat: quapropter DETHARDING (c) ita hunc vena-

(a) Consult. & resp. med. Cent. 2. Cas. 88.

(b) Vide Tom. I. §. 54. No. 8. d). Tom. II. §. 108. c).

(c) Diss. cit. schol. ad §. 8. p. 789.

venarum selectum dirimit: „si quando nunquam veræ hæmorrhoides apparuerint, sed „in solis saltem subsisterint motibus eo tendentibus, vel hæmorrhoidibus cæcis fuerit „infestatus æger; juvabit venam in brachio „tundendam curare, habito saltem respectu „virium, & constitutionis individualis . . . „Sin autem veræ hæmorrhoides cum successu „olim contigerint; vena pedis eligenda, atque eo allaborandum, ut illæ resuscitentur; „modo ætas, & vires ægroti, aliæque causæ „procatartica hæud obstiterint.“ Postmodo vero eadem alterutra Væ So vel non cedente morbo, vel ad recidivas præcavendas ex certis intervallis iteranda est, præsertim si æger jam prius missioni sanguinis assuevit. Quam utilis sit Væ So in pede, docet G. C. MATERNI (a): puer sanguineo-cholericus annum 13 ingressus, ab anno 8 ad 10mi finem crebras narium hæmorrhagias non sine pallore, ac macie inde secutis expertus, postquam hæc in sequenti biennio non rediissent, primo anni tertii sesqui mense, quo 12um ætatis annum absolvit, continuum, copiosumque ptyalismum spontaneum perpeffus est multo cum levamine, quo sponte iterum cessante puer ultimis februarii diebus serenis, siccisque cum patre curru peregre vectus, ubi 3 milliaria emensus est, corripitur palpitazione cor-

(a) Aët. med. Vol. 16. Obs. 68

cordis cum æstu, & prægravante lassitudine. Confesto itinere nares parum sanguinis fudere sine levamine. Mox ingruit rigor genuum, ac musculorum tibiæ cum dolore, ut hæ nec flecti, nec commode extendi potuerint. Post 4 dies mane ante abitum nova iterum, at parcior, narium hæmorrhagia oborta: unde spasticus ille rigor, qui jam paulisper remiserat, pristinam ad vehementiam rediit, obortis simul copiosis circa tarsum, ac malleolos scorbuticis maculis utroque in pede. Humerus lævus arthritico spasmō affectus intumuit. Accessere dolores dorsi lacerantes, tormina, alvi obstructio cum suffusione oris velut a vermibus. Lævo in latere circa spurias costas acutus dolor cum dispnoea, & molesta nimis excretionē. In artubus summa motus impotentia ad corpus erigendum, ac movendum, artusque flectendos, aut tenendos. Tandem post biduum sub celeri, plenoque pulsu larga secuta diaphoresis, & enema emolliens alvum solvit. Sic puer a patre domum reductus ubi iisdem adhuc malis aliquamdiu laborasset; Martii romæ, 11ma, & 12ma apparuit hæmaturia dolorifica, & convulsiva; sub mictu enim puer oculos mire huc illuc torfit, ac brachia varie quatiendo, inconditeque vociferando lumbari de dolore querebatur. Dextrum quoque latus cum humero conspicue tumebat. Morbum ab aliis ob gravitatem pro magico licet habitum unica pedis phlebotomia post 10 dies, interpositis eccoproticis ex toto profusa.

TRNKA Hist. Hæm. Vol. III. L gavit.

gavit. Aliquando autem phlebotomia pedis nil opitulatur, præsentissimaque est phlebotomiæ in brachio necessitas, quæ e vestigio prodesse solet. Sic s. GRASSII (a) mercator 40 annis major, sanguineo - cholericus, laboriosus, liberioris semper diætæ, & inebriamini-um amans, circiter ad 20um usque ætatis annum narium hæmorrhagiis, interdum valde profusis, obnoxius, hisce postmodo non reversis, erysipelas faciei subinde perpetiebatur. Ad hoc abarcendum Væ Snem pertinaciter abnuens scarificationes nimis crebras instituit; at incaustum, quod vino semper uberius indulgeret. Post pleuritidem anno 36mo superatam anno insequenti erysipelas circa nasum potissimum, ac cephalalgia recursabant, dolorque tensivus, ac pressorius in lumbis molestus erat, quem demum modicus hæmorrhoidum fluxus obortus aliquatenus lenivit. Cum autem neque Væ Se in pede, neque catharticis, neque aliis idoneis præsidiiis sibi unquam prospicere vellet; sed potius continuis diætæ erroribus, animi motibus, incauta corporis a potu æstuantis perfrigeratione, &c. excederet; demum aliquot supra 40 annos natus, & capitis, artuumque afflictus doloribus, vertiginosa scotomia apoplexiam minante, phlebotomiam expetiit, ac deinceps bis quotannis celebravit, internaue usurpavit remedia, quo-

(a) Ibid. Vol. 2. Obs. 64.

quorum unum Egranæ erant acidulæ domi potæ. Abhinc hæmorrhoides aliquoties fluxere, ad statas forte etiam periodos perventuræ; nisi æger diætam, & remedia justo citius deseruisset. Post initium anni 1723 hyeme ventis, nivibusque horrida iter aliquot dierum init, plaustrum admodum succussante. Frigus spiritu frumenti crebrius poto oppugnat, & confecto itinere vinum generosum Hungaricum ad crapulam usque hausit; at domum redux cephalalgiam, artuum dolores, ac tussim siccam adeptus est: regimini tamen diænoico leni omnia hæc cessere, superstite tantum pertinaci dolore tensivo a medio scapularum protenso deorsum, qui explosis post frictiones pannis calidis factas e stomacho ructibus aliquatenus levabatur. Magis etiam affligebat colica, alvi obstructio, & fixus circa os sacrum dolor, in quovis corporis situ molestus, nec fotu, nec emplastro sapon. camphorato minuendus; donec hæmorrhoidum tridui fluxus inducias procurasset. Aeger nil præsidiorum admisit, præter nitrofa, & emulsiva. Tandem lapsis ita aliquot hebdomadis medio Martio valde dolorifica dysuria occcepit, ingenti nisu, ac pressione continuo vexans, qua crebriori micturitione raro ultra 3ß lotii crassi farinaceo cum sedimento reddebatur. Dolor tendebat a perinæo ad glandem usque cum penis rigore, ita ut dolorifico mingendi nisu semper comes esset tenesmus, & ardor ani. Circa vesperam febriles motus ingruiebant cum nausea, levi

L 2

cepha-

cephalalgia, & agrypnia. Dabantur ergo ξ es lap. 69 cum succo citri. cinna. nat., O io diaph., P lato, & nitro; Liq. P ri P satus, essent. alexiph., & succini mistæ; emulsa e sem. 4 frig. majoribus, cum sem. millii solis, genistæ, violar. purpur., decoctum emolliens FORESTI cum aqua laxat. Viennensi: mollium enematum ulum exquisitus hæmorrhoidum tumentium dolor rarius admisit; Væ Si tamen æger tamdiu obstitit, donec lotium cruentum prodire conspexit: larga ergo in pede facta; sed nullo levamine, imo hæmaturia ita invalescente, ut die 8, ac 9 quotidie ultra $\frac{1}{2}$ mensuram sanguinis lotio mixti prodierit. Quoties ad matulam cogebatur, sensum prius percipiebat laticis calidi cum dolore, tenesmo ab ano per perinæum, collumque vesicæ, & urethram usque ad glandem excurrentis. Nullus tamen ad renes dolor, & ad scapulas, ac os sacrum jam mitior evasit. Remedia fere priora mansere; nisi quod additum decoctum ex rad. glycyrrh., asparag., herbis millefol., equiseti, virgæ aur., flor. ros. rubr., bellidis rubræ, & santalo rubro, nec non pilulæ ex extr. balsamicis tonice adstringentibus: exterius sacculi paregorici in lacte cocti, loco affecto admoti; subinde vero dolore furente magis ∇ a Sclopetaria, & V camphoratus adhibitus. His parum juvantibus romo die post sectam in pede venam in brachio Væ So facta, dato insuper 3a quaque hora ξ e temper. leniter camphorato, eo cum successu, ut altero mox die urina & purior, & facilius pro-

prodierit, & post paucos dies hæmorrhoides ex ano leviter fluxerint, morbumque fere penitus abegerint; nisi quod subinde urinæ adhuc crassæ, & cum sedimento farinaceo, cumque aliqua molestia fluere: sed & hæc ver adveniens sustulit. Abhinc Væ Ses quovis æquinoctio factæ, & hæmorrhoides promptius fluxere, non modo trimestri spatio, statim fere periodis; sed etiam intermedio tempore a potu largiori. Postquam vero ultra annum varias calamitates, & ærumnas perpeffus est; circa æstivum solstitium 1725 fluxus hæmorrhoidum iterum substitit, eique pederentim succedere lassitudo, anorexia, anxietates, colicæ, agrypnia, & appetente brumali solstitio dolor ad os sacrum, molestia alvi dejectio, frequensque micturitio, ac paulo post exquisitam dysuriam anno vertente hæmaturia. Ocyus ergo, ob signa manifesta turgescentiæ vasorum hæmorrhoidalium, admotæ ano hirudines modicum sanguinis crassi, & glutinis instar visceri elicerunt; at sine levamine: symptomata pergebant, & quotidie post gam vespertinam febriles motus aborti usque adeo ingravescebant, ut post leve frigus intensus æstus deliria sæpe attulerit, maximamque noctis partem turbarit. Cephalalgia extra accessiones etiam gravis erat, hæmorrhagia narium subinde lenienda. Ad pristina ergo medicamenta reditum, præsertim ad potiones diluentes, temperantes, emulsivas, nitratasque; Væ Se in brachio facta cephalalgia, febris, &c. fere penitus desiere, ac

ac hæmaturia admodum imminuta. Verum nil boni præſagiebant ſanguis eduſtus viſcidus, ſeculentus, lividisque maculis notatus, pulſus celer, ac durus vel in ipſa euphoria, & extenuatio corporis. Et vero poſt 8 dierum inducias omnia rursus ſymptomata rediere; ſub aſſidua fere miſturitione urina non jam cruenta; ſed intenſe rubra inter ſummos cruciatus guttatim prodibat, ſedimentum ponens craſſum, pituiſoſum. Febre in dies auſta ſupervenit inflammatio veſicæ, die 6 Febr. 1726 anno ætatis 55 letalis. Quantum vero ad hirudines attinet: F. HOFFMANNUS (a) iis omnino hic diſſidit „ſanguisugæ. . . „fugiantur (inquiens); quoniam majorem humorum ad affecta loca affluxum concitant.“ Alii vero ad ſanguinem a vaſis veſicæ ad hæmorrhoidalia ani derivandum, ſi jam ante diutius illac hæmorrhoides fluere conſueverant; nil hirudinibus efficacius arbitrantur, ac proinde præter pedis phlebotomiam hæſ quoque ano admoveri jubent: „quæ operatio, „inquit DETHARDING (b), repeti poterit, „quando abhinc imminutus mucoſitatis fluxus, „& ſymptomatum obſervatur mitigatio. Præſentaneam efficaciam ſubductione hac ſanguinis particulari, prævia Væ Sc in brachio, ſe aliquando vidiffe retulit . . . in ægroto a „ſup-

(a) Conſult. . & reſp. med. Cent. 2. Caſu 88.

(b) L. c. p. 789.

„suppressis hæmorrhoidibus cæcis, mucosis
 „vesicæ correpto, utpote qui ab iterata post
 „mensis spatium hirudinum admotione junctis
 remediis internis perfecte convaluit.“ Con-
 firmantur hæc etiam ab experientia I. L.
 SCHMUCKERI (a).

§. XXIV.

2. ENEMATA quoque sua hic utilitate
 multiplici non carent; namque alvum obstru-
 ctam reserant, vasa intestini recti ad suscipi-
 endum a vasis vesicæ sanguinem relaxant, &
 ad hæmorrhoidalem fluxum revocandum ap-
 tant, dolores denique, spasmumque vesicæ
 mitigant, & lotii excretionem faciilitant. Non
 abs re autem illa Væ Soi præmitti vult DE-
 THARDING (b).

§. XXV.

3. TOPICA porro vel maxime pubi ap-
 plicari hocce in morbo solent, eaque pro va-
 rio illius statu perinde varia, videlicet: emol-
 lientia, & anodyna in vesicæ spasmo, dolo-
 re, ischuria, dysuria, &c. Roborantia vero,
 &

(a) Vide Tom. III, §. 115. Nro. 3.

(b) L. c.

& adstringentia in fine morbi ad tonum vasis relaxatis restaurandum, quo scopo SKLIGMANN (a) haud immerito commendat fomenta frigida, vel si spasmus vesicæ, ac tenesmus adfuerit; ex fermento panis acidi, vino rubro, & aromatibus parata. Huc pertinet ingeniosa I. QUARIN (b) hæmorrhoides vesicæ ad ani vasa revocandi ratio: „monachus . . . sæpe hæmorrhoidum fluxu absque incommodo laborans, cum æstuante syrio iter institueret, vinumque largius biberet; repente mictu cruento afficiebatur, qui & infessibus auctus, & variis pharmacis datis exasperatus est. Demum æger meam opem imploravit. Huic præcepi, ut sellæ pertusæ, quæ ligneo operculo concavo recta erat, ita insideret, ut vapor aquæ calidæ suppositus per foramen tenue in operculo ligneo apertum, anoque respondens eo tantum perduceretur. Una iussi lintea aquæ glaciali immersa regioni pubis applicari. Quo facto cum post biduum mictus sanguinis sileret, & vasa hæmorrhoidalia intumescerent; his lanceola apertis integra sanitas rediit.“

§. XXVI.

(a) Diss. cit. l. c. §. 12. p. 27.

(b) Animadvers. pract. in divers. morb. Cap. 13. p. 268. sq.

§. XXVI.

4. CATHETER denique interdum in hæmorrhoidibus vesicæ superest adhibendus, cuius applicationem exigunt ut plurimum.

a) *Ischuria* a grumis, polypisve orificio vesicæ impactis (quos catheter retrudit, dividit) velut in GABECHOVERI (a) ægro; aut vasis tumidissimis in vesicæ collo, aut varicibus ibidem turgentibus (quas catheter rumpit) enata. Sic I. VAN DER HAAR (b) „ali-
 „quando mihi (ait) memorabilis accidit ca-
 „sus, ut dum viro cuidam ex ischuria ægro
 „lotium cathetere educere vellem, sanguis
 „ex isto tanto cum impetu effluerit, ut co-
 „actus fuero illum rursus educere prius,
 „quam in vesicam penetrarit; mox post hanc
 „hæmorrhagiam sponte superflua lotii vis eru-
 „pit. Hinc suspicor non abs re, hæmorrhoi-
 „dalem varicem vesicæ in collo cathetere fu-
 „isse perruptam; quod etiam post parciore
 „hæmorrhagias, quæ subinde in ischuriis
 „post irritas catheteris applicationes seque-
 „bantur, res hæc pene æque feliciter evenie-
 „rit, sæpius ipse vidi.“

b) In-

(a) Vide §. 18. B. Nro. 1.

(b) L. c., p. 53. sq.

b) Iniectiones faciendæ in vesicam, dum aut grumofus fanguis, mucusve lentior diluendus, & attenuandus est, quas P. G. WERLHOFFIUS (a) tum utiles esse agnoscit; aut spasmus, doloresque vesicæ demulcentibus, & anodynis leniendi, aut amissus vasorum tonus reparandus, quam in rem optime aqua frigida sola adhibetur (b).

C A P U T III.

P H A R M A C A.

§. XXVII.

I. CATHARTICA eccoprotica in utrisque vesicæ hæmorrhoidibus duplicem habent utilitatem; primum enim alvum ut plurimum obstructam referant, apertamque tenent, tum etiam humores a vesica revellunt, atque ad intestini recti vasa invitant. Quemadmodum vero in toto hæmorrhoidali morbo; ita vel maxime in vesicæ hæmorrhoidibus cavenda sunt cathartica acriora, ne vesicæ spasmus augeant. Quid quod hic vel $\ominus$ sedlicensis, aut

(a) Apud C. C. ENGEL. l. c. p. 129.

(b) SELIGMANN. l. c.

aut Anglicanus quandoque obfuerit teste DETHARDING (a)? Proinde manna, rheum, tamarindi, fenna hic optima sunt, queis tamen utilissime sæpe aloë jungitur ad sanguinem versus anum alliciendum: „imprimis multiplici „experientia, inquit DETHARDING (b), „pilulæ sic dictæ balsamicæ ex extractis amaris „& aloë gummosa paratæ ita se commenda- „runt, ut in quibuscunque fere anomaliis „hæmorrhoidibus non sine fructu adhiberi „soleant; non tantum enim gaudent virtute „alvum movendi; verum & tonum roborant, „& vasis, fibrisque relaxatis robur debitum „conciliant. Sicubi pilulæ non arriserint; hæ „solvi possunt liquore Væ sol. Pri, eoque „ipso virtus aperitiva magis acuabitur.“ Con- „firmat hæc historia REINERSII (c): Pastor „quidam ob hæmorrhoidum a triennio suppres- „sionem magnam sanguinis crassi meri, sine „urinarum aquis, cum impetu promanantis „quantitatem (matulam enim implevit) minxit; „qui tamen per totam vitam suam nihil san- „guinis vel e venis, vel ex habitu amiserat; „atque eundem paroxysmum ter statò circuitu „fuerat expertus: copiam sanguinis uno tan- „tum mictionis actu secedentis proxime fecit.

(a) L. c. Schol. ad §. 10. Nro. 2. p. 793.

(b) Ibidem Schol. ad §. 8. p. 789.

(c) Epist. 44.

tæ fuerunt urinæ naturales, & limpidae. Postquam autem medici consilio vino usus fuerat solito largius, & diebus aliquot continuis pilulis ex aloe, succo cichorii imprægnata, & extr. troch. alhandal. sumserat; hæmorrhoides ei fluxerunt..

§. XXVIII.

2. SOLVENTIA mitia, de quibus alibi (a) satis actum, perinde hic ex usu sunt, præsertim ∇ a Selterana cum lacte; aliis minus hic fidendum, ne diuretico suo stimulo spasmus vesicæ exasperent. WERLHOF (b) consultus pro senē hæmaturiam hæmorrhoidalem patiente inter cetera, quæ hic usu probata proprio noverat „aquarum Selteranarum „(inquit) quovis mane mensuram unam; po- „meridie vero, & vesperi ℥ em balsamicum „ex lacte ℥ ris, qui alvum servat apertam, „per dies 14 vel pro euphoria dari suaserim „... Ad alvum, ubi opus videbitur, ape- „riendam idem ... lac ℥ ris egregium, & „in hæmorrhoidariorum morbis singulare est, „urinam etiam promovens magis, quam mi- „nuens, quod alia alvum cicientia sæpe faci- „unt. Dari potest sub noctem ad 3℔. vel j. „cx

(a) Vide Tom. II. §. 66. sqq.

(b) L, c. p. 128.

„ex emulsione seminis melonum, vel simili.
 „Et ita quoque ad levandam dysuriam con-
 „fert.“

§. XXIX.

3. ANTISPASMODICA, *anodyna* ad spasmum, doloresque vesicæ sopiendos sint licet quam maxime necessaria; tamen summo cum delectu, & cautione sunt exhibenda: cavenda nempe et stimulantiora, & vel maxime opium, quod non sine summa atrocium dolorum, vires ægri frangentium, & aliis remediis non leniendorum mitigandi necessitate est exhibendum, nec sine interpolatis eccoproticis, nec diutius etiam, quam sævior dolor urserit, porrigendum; secus sopiti dolores dein atrocius recrudescent, imo a protracto ejus usu, ut recte DETHAADING (a) monet, alvi segnities, ischuria, coma, paralyfes &c. sunt metuenda. Nihilo tamen minus, P. G. WERREHOF (β) pro BECKERI (b) ægro consultus ad spasmos, ac dolores mitigandos „tuo (respondet BECKERO) judicio „permitto, an non ex re fore videatur continuatus 3a, 4a, 6a, 8a, 12a, quavis pro „rc

(a) L. c. Schol. ad §. 10. No. 3. p. 794.

(β) L. c. p. 134. sq.

(b) Vide §. 17.

„re nata hora usus medicinæ . . . ad guttas
 „pro dosi 20:

R. Liqu. anod. min. HOFFM. ʒß.
 Essent. anod. ʒj. M.

„Continuandam suaserim non solum; donec
 „aliquod perentiat lenimen; sed ad pleni-
 „orem usque dolorum, stimuli molesti, fla-
 „tulentiaque cessationem: & tunc quidem ra-
 „tiores sensim doses dari possent, multipli-
 „cando denuo, si symptomata rursus urgere
 „videntur. Novi senem jam octuagenarium,
 „qui ex calculo vesicæ similia omnia patitur,
 „vel potius passus antehac est, donec eo-
 „dem remedio familiariter uti ante hoc sexen-
 „nium cœpit, idem, quoties dolores ingru-
 „unt, fausto cum successu repetens. Si al-
 „vus sub ejusdem usu tardior justo sit; vel
 „omisso per diem unum opio sponte solve-
 „tur, vel lacti sulphuris, aut blando enemati
 „facile cedit.“

§. XXX.

4. TONICA denique, ubi copia liquidi
 vasa vesicæ distendentis imminuta, & alior-
 sum aversa est, usurpanda veniunt, ut vasa
 laxiora reddita pristinum recuperent robur,
 ac recidiva prævertatur. Præcipua hic sunt:

a) *Mars*, vel quod DETHARDING (a) præfert, pilulæ balsamicæ cum limatura ♂ conjunctæ, iis præsertim salubres, qui alvo segni aut obstructa laborant.

b) *Millefolium*, quod in spasmodicis hæmorrhoidalibus, & hæmorrhagiis compescendis virtute sua duplici, nimirum antispasmodica, ac tonica simul (b) est celeberrimum.

c) *Peruvianus cortex*, cujus TRam cum TRa succi catechu mistam SELIGMANN (c) magni hic facit. WERLHOF (d) autem vel maxime commendat extractum corticis in ☉ dulci solutum: haustæ nempe in 14 dies ☐e Selteranæ subjungi jubet, „postea remedium blande diureticum, & tonicum, solutionem extracti Cort. Peruv. in spiritu salis „dulci factam per octiduum, & facta deinde „unius hebdomadis intereapedine per alterum „octiduum, & rursus semper alternis hebdomadibus ad 3am, & 4am usque vicem. Quater quotidie ejus medicamenti 60 guttas dederm (ait), hora ante jentaculum, & ante prandium, bihorio post hæc, & ante noctem,

(a) L. c. Schol. ad §. 8. p. 791.

(b) Vide Tom. II. §. 84.

(c) L. c. §. 12. p. 26.

(d) L. c. p. 128. sq.

„Item, vitro probe prius agitato. Hac medicina curatus haud pridem est verbi divini minister septuagenario major, ex eodem plane affectu his 6 mensibus bene valens, ab metu cruento, & dysuria immunis.

d) *Uva ursi* in roborandis urophori systematis fibris remedium celebratae efficaciae mereretur, ut in mucosis praecipue haemorrhoidibus vesicae periculum illius medici faciant.

CAPUT IV.

D I A E T A.

§. XXXI.

I. **A**LIMENTA sunt medicamentis secundum indolem analogae; hinc non dyspeptae, nec acrae, diureticae, flatulenta, fibras laxantia nimis, nec sanguinem accendentia; sed blanda, eupeptae, aperientia, alvumque apertam servantia.

§. XXXII.

2. **AFFECTUS animi** vehementes recidivam celerrime causant, praesertim ira, terror, moeror,

mœror, notante DETHARDINGIO (a). Ira enim sanguinis motum accelerat, illumque rarefacit, vasa distendit: hinc facilis hæmaturia, vel mucosi infarctus. Terror autem spasmos creat, resuscitat sopitos. Mœror denique lentorem sanguini inducit.

§. XXXIII.

3. AER porro siccus esto, non humidus, iste namque solida relaxat, & perspirationem imminuit: unde materia perspirabilis renes petens, indeque vesicam, morbum semper foveret. Contrarium autem facit aer siccus, præsertim calidus insuper.

§. XXXIV.

4. MOTUS corporis moderatus, & æqualis faciendus ad prima usque sudoris indicia; cavendus vero omnis succussorius pelveos, ac natium: hinc vitanda equitatio, vectio rheda per vias lapidosas, foveisque inæquales, quod HOFFMANNUS (b) ægro cuidam dissuasit.

§.

(a) L. c. Schol. ad §. 10. p. 791a

(b) Vide §. 18. B. Nro. 4.

§. XXXV.

5. VENUS denique hic nocentissima cane
pejus, & angue vitanda monente DETHAR-
DINGIO (a); præterquam enim quod succus-
forium plerumque corporis motum supponat;
humores simul ad vasa organorum in pelvi
locatorum, proinde vesicæ etiam copiose,
impetuosèque allicit: hinc recidiva facillima.

(a) L. c.

ERRATA.

pag.	lin.	Errores	lege
3	24	Fleuts	Fleurs
33	2	consequitur ,	consequitur
—	17	SILVATHO	SILVATICO
57	19	conf.	conf.
66	16	diffuria	dysuria
78	14	qua	quam in
81	16	DIURETICA	DIURETICA,
83	12	♂lum	♂lem
89	21	innumeris,	innumeris ;
93	14	aperiens album	aperiens , alvum
102	10	unde sexaginta	un-de sexaginta
111	1	pratium	pretium
120	23	Væ Se	Væ So
130	28	lychonriptica	lithontriptica
131	21	⊕lis	⊕li.
135	23	bimestri	bimestre
140	14	abhinc	abhinc annis
165	ult.	defiere	defiere
172	4	pilulis	pilulas.

Li 3331

ULB Halle
006 232 116

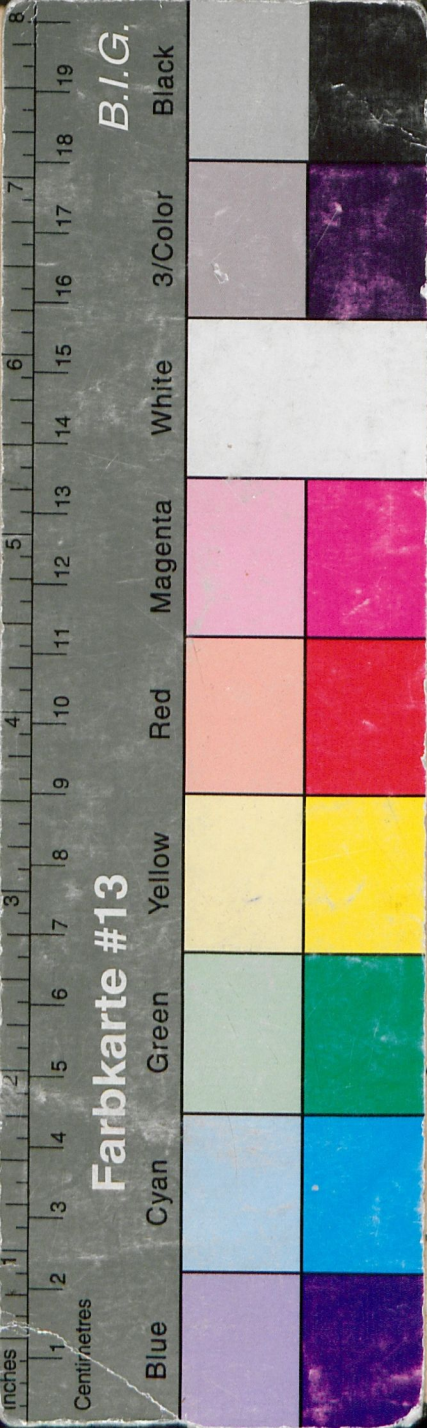
3

111

WENCESLAI TRNKA
DE KRZOWITZ
S. R. I. EQUITIS MEDIC. DOCT. IN REG. UNIVERS.
PESTIN. PRAX. MED. PROF. P. O.

HISTORIA HÆMORRHOIDUM

OMNIS ÆVI OBSERVATA
MEDICA CONTINENS.

VOLUMEN III.

OPERIS POSTHUMI
EDITIONEM PROCURAVIT
FRANCISCUS SCHRAUD
IN EADEM UNIVERS. INSTIT. MED. PROF. P. E.

VINDOBONÆ,
APUD CHRISTIAN. FRIDERIC. WAPFLER.
MDCCXCV.